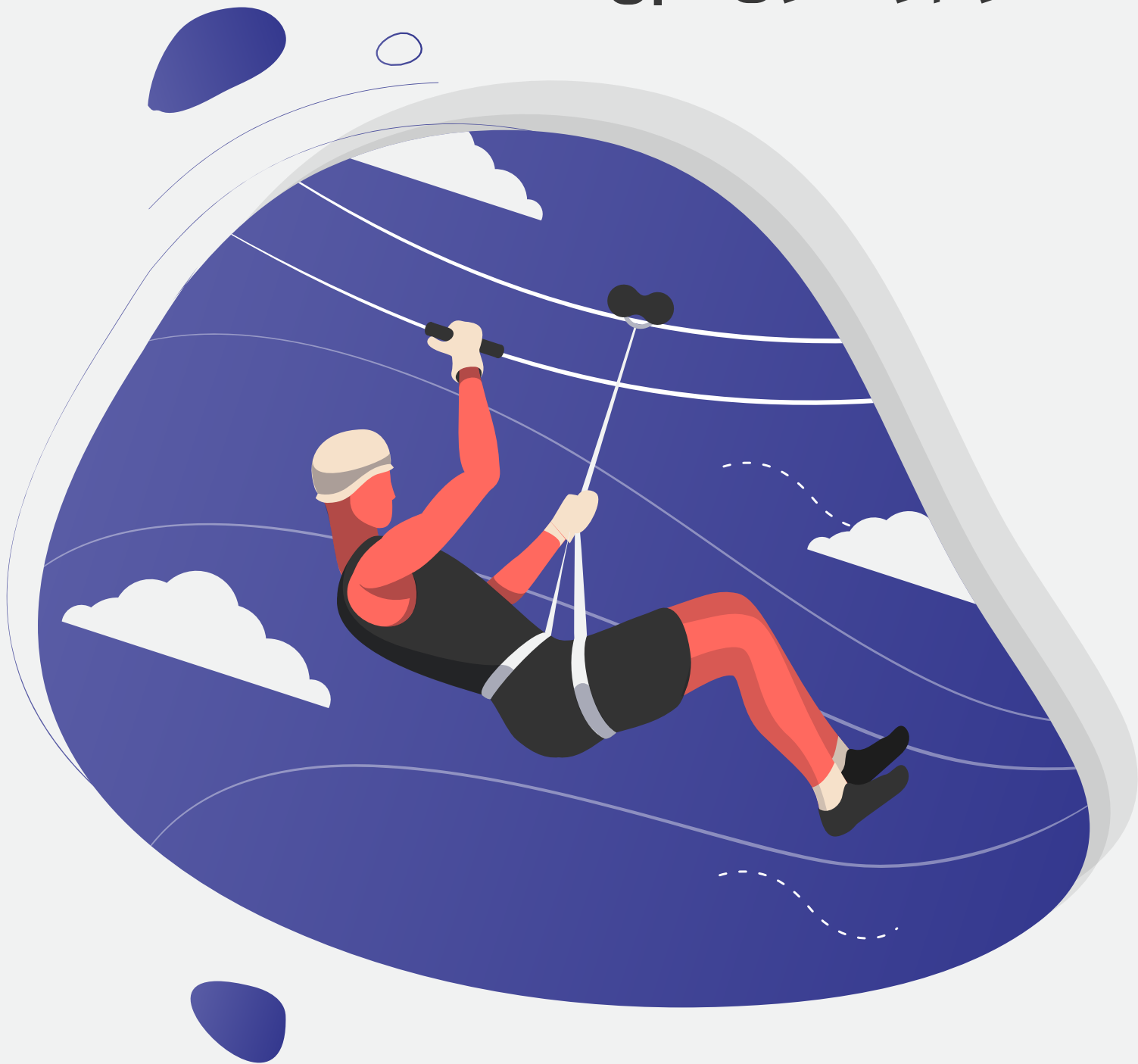


# زیپ لاین

علوم و فنون ادبی ۳



سیب ترش

بزرگترین مرکز مشاوره ای و آموزشی کشور



مرکز کنکوری سیب ترش

مدیر آموزشی : دکتر احمدرضا ورمزیار

سیب ترش : بزرگ ترین مرکز آنلاین کنکوری

زیب لاین : ویژه آزمون ۲۹ فروردین ۱۴۰۴

علوم و فنون ادبی : مطابق آزمون قلمچی

مدیر دپارتمان علوم و فنون ادبی : زهرا شرافت

### علوم و فنون ادبی 3

#### فصل یکم درس ۱: تاریخ ادبیات قرن‌های دوازدهم و سیزدهم (دوره‌ی بازگشت و بیداری)

۱ کدام مورد از دیدگاه تاریخ ادبیات، غلط است؟

مرجع: سراسری- ۱۳۹۸

۱ فرخی یزدی، تحت تأثیر شاعران گذشته، به‌ویژه خاقانی و حافظ بود و آشنایی با این شاعران طبع وی را شکوفا ساخت.

۲ ایرج میرزا، در به‌کارگیری تعبیرات عامیانه و آفریدن اشعاری ساده و روان مهارت بسیار داشت. در طنز و هجو و هزل، چیره‌دست بود.

۳

ادیب‌الممالک فراهانی، فعالیت اصلی‌اش روزنامه‌نگاری بود. سردبیری روزنامه مجلس را به‌عهده داشت. در قصیده بیشتر از قالب‌های دیگر طبع آزمایی کرد.

۴ بهار، در سبک خراسانی با زبانی حماسی شعر می‌سرود. از او در جایگاه پژوهشگر، آثاری مانند تاریخ تطوّر نظم فارسی، سبک‌شناسی و... به جای مانده است.

۲ از دیدگاه تاریخ ادبیات، در متن زیر، چند خط یافت می‌شود؟

«فرخی یزدی از شاعران عصر بیداری است که او را به سبب آزادی‌خواهی، به زندان انداختند. تحت‌تأثیر شاعران گذشته، به‌ویژه خاقانی و

مرجع: خارج از کشور- ۱۳۹۹

سعدی بوده است. در دوره پنجم مجلس نماینده مردم یزد شد. بیت زیر سرآغاز یکی از سروده‌های اوست.»

«از خون جوانان وطن لاله دمیده  
از ماتم سرو قدشان سرو خمیده»

۴ پنج

۳ چهار

۲ سه

۱ دو

۳ سراینده کدام بیت «غلط» معرفی شده است؟

مرجع: سراسری- ۱۴۰۰

۱ جنگ ننگ است در شریعت من

۲ آن زمان که بنهادم سر به پای آزادی

۳ غلغلی انداختی در شهر تهران ای قلم

۴ گر این چنین به خاک وطن شب سحر کنم

ز پی پاس دین و حفظ وطن (ادیب‌الممالک فراهانی)

دست خود ز جان شستم از برای آزادی (عارف قزوینی)

خوش حمایت می‌کنی از شرع قرآن ای قلم (سید اشرف‌الدین گیلانی)

خاک وطن چو رفت، چه خاکی به سر کنم؟ (میرزاده عشقی)

۴ هر یک از ویژگی‌های زیر به‌ترتیب، مربوط به کدام شاعر است؟

مرجع: خارج از کشور- ۱۴۰۲

- در طنز و هزل و هجو چیره‌دست بود و در اشعارش اندیشه‌های نوگرایانه وجود داشت.

- تصنیف‌ها و ترانه‌های میهنی او در برانگیختن مردم و آزادی‌خواهی نقش مهمی داشت.

- وی تحت تأثیر شاعران گذشته به‌ویژه مسعود سعد و سعدی بود.

- شاعر، روزنامه‌نگار، نمایش‌نامه‌نویس و نظریه‌پرداز دوره مشروطه بود.

۱ ایرج میرزا - عارف قزوینی - فرخی یزدی - میرزاده عشقی

۳ ایرج میرزا - سید اشرف‌الدین گیلانی - فرخی یزدی - ملک‌الشعراى بهار

۲ نسیم شمال - عارف قزوینی - ملک‌الشعراى بهار - میرزاده عشقی

۴ سید اشرف‌الدین گیلانی - میرزاده عشقی - فرخی یزدی - ملک‌الشعراى بهار



۵ مفهوم کلی کدام بیت با بیت زیر، «تضاد» دارد؟

مرجع: خارج از کشور - ۱۴۰۲

محبوبه نیلگون عماری»

بگشود گره ز زلف زرتار

- |                                      |                                    |
|--------------------------------------|------------------------------------|
| ۱ دوش چو سلطان چرخ تافت به مغرب عنان | ۲ گشت ز سیر شهاب روی هوا پرستان    |
| ۳ چو از کوه بفروخت گیتی فروز         | ۴ فرو شد تا برآمد یک گل زرد        |
| ۵ هر صبحدم آن ترک پریخ ز شبستان      | ۶ دو زلف شب تیره بگرفت روز         |
|                                      | ۷ چون چشمه خورشید درخشان به در آید |

۶ نوع نثر دهخدا در «چرند و پرند» مورد توجه چه کسانی در نویسندگی قرار گرفت؟

مرجع: سراسری - ۱۳۹۸

- |                                 |                                   |
|---------------------------------|-----------------------------------|
| ۱ جلال آل احمد - صادق هدایت     | ۲ جلال آل احمد - سیمین دانشور     |
| ۳ محمدعلی جمالزاده - صادق هدایت | ۴ محمدعلی جمالزاده - سیمین دانشور |

۷ کدام آثار به ترتیب در زمینه «فقه، عرفان و زندگی‌نامه» نوشته شده است؟

مرجع: خارج از کشور - ۱۳۹۹

- |  |   |
|--|---|
| ۱ اسرار التوحید، تذکره الاولیا، چهار مقاله | ۲ مرصاد العباد، مجالس المؤمنین، بدایع الوقایع       |
| ۳ جامع عباسی، عین الحیات، مجالس المؤمنین   | ۴ حبیب السیر، عین الحیات، سرگذشت حاجی بابای اصفهانی |

۸ از دیدگاه تاریخ ادبیات همه موارد «کاملاً» درست هستند؛ به جز:

مرجع: سراسری - ۱۴۰۱

- |   |
|---|
| ۱ نثر در عصر بیداری به سمت سادگی و بی‌پیرایگی سوق داده شد و روزنامه‌نگاری، ترجمه و ادبیات داستانی رواج پیدا کرد.                  |
| ۲ از پیشگامان نثر ساده در عصر بیداری می‌توان به قائم مقام فراهانی، زین العابدین مراغه‌ای و عبدالرحیم طالیوف اشاره کرد.            |
| ۳ مهمترین روزنامه‌های قرن ۱۲ و ۱۳ که در بردارنده مطالب سیاسی، اجتماعی و گاه علمی بود روزنامه‌های «صور اسرافیل» و «نسیم شمال» است. |
| ۴ مجله بهار به وسیله ملک الشعرای بهار و مجله «دانشکده» و «نوبهار» با مدیریت میرزا یوسفخان اعتصامی آشتیانی به عرصه ظهور رسیدند.    |

۹ کدام عبارات از نظر تاریخ ادبیات «درست» است؟

مرجع: خارج از کشور - ۱۴۰۱

- الف) در عصر مشروطه بیشترین رویکرد نویسندگان به نوشتن داستان‌های سیاسی و اجتماعی بود.
- ب) نثر روان و عامیانه قائم مقام فراهانی در داستان‌های محمدعلی جمالزاده و صادق هدایت تأثیر داشت.
- ج) مجله «بهار» به وسیله یوسف اعتصامی و دو مجله «دانشکده و نوبهار» با مدیریت ملک الشعرای بهار منتشر می‌شد.
- د) شاعرانی مانند ابوالقاسم لاهوتی و فرخی یزدی به انعکاس خواست‌ها و علایق توده مردم پرداختند.

- |           |         |         |         |
|-----------|---------|---------|---------|
| ۱ الف - ج | ۲ ب - د | ۳ ج - ب | ۴ ج - د |
|-----------|---------|---------|---------|

۱۰ کدام آثار همگی مربوط به «دوره بیداری» است؟

مرجع: سراسری - ۱۴۰۲

- |   |
|---|
| ۱ سبک‌شناسی - داستان باستان - امثال و حکم - منشآت                             |
| ۲ چرند و پرند - تاریخ احزاب سیاسی - سه تابلوی مریم - گلشن صبا                 |
| ۳ سرگذشت حاجی بابا اصفهانی - شمس و طغرا - گنجینه نشاط - ایده آل               |
| ۴ شمس‌الدین و قمر - خداوندنامه - تاریخ تطور نظم فارسی - تاریخ بیداری ایرانیان |



۱۱ از دیدگاه تاریخ ادبیات در متن زیر، چند «خطا» به چشم می‌خورد؟

«نمایش‌نامه‌نویسی نوع ادبی جدیدی در ایران به شمار می‌رود و با این شکل غربی‌اش در ادب کهن سابقه‌ای ندارد. در دوره مظفرالدین شاه با رفت و آمد ایرانیان به اروپا این نوع ادبی هم رواج یافت. اولین کسی که در ایران به نوشتن نمایش‌نامه فارسی پرداخت، محمدباقر میرزا خسروی بود. زبان این نمایش‌نامه‌ها متکلف و تا حدی غیرقابل فهم بود.»

مرجع: سراسری - ۱۴۰۲

- ۱ دو ۲ سه ۳ چهار ۴ پنج

## درس ۲: پایه‌های آوایی ناهمسان

۱۲ وزن بیت زیر کدام است؟

«ای ساقی از آن پیش که مستم کنی از می من خود ز نظر در قد و بالای تو مستم»

مرجع: سراسری - ۱۳۹۸

- ۱ مستفعلُ مستفعلُ مستفعلُ فع ۲ مفعولُ مفاعیلُ مفاعیلُ فعولن ۳ مستفعلُ فاعلاتُ مستفعلُ فع ۴ مفعولُ مفاعِلنُ مفاعِلینُ فع

۱۳ وزن بیت زیر، کدام است؟

«کنون که کشتی ما در میان موج فتاد اگر چنانکه مجال شنا بود غم نیست»

مرجع: خارج از کشور - ۱۳۹۸

- ۱ مفاعِلنُ فاعلاتنُ مفاعِلنُ فعْلن ۲ مفاعِلنُ فاعلاتنُ مفاعِلنُ فعْلن ۳ مفاعِلنُ فاعلاتُ مفاعِلنُ فعْلن ۴ مفاعِلینُ فاعلاتنُ مفاعِلنُ فعْلن

۱۴ کدام بیت، در وزن «مفعولُ فاعلاتُ مفاعِلن» سروده شده است؟

مرجع: خارج از کشور - ۱۳۹۸

- ۱ تا دیگران گرسنه و مسکینند  
۲ بس سقف شد خراب و نگشت آسمان خراب  
۳ خویشتن دیدن و از خود گفتن  
۴ همیشه بار جفا بردن و نیاسودن
- بر مال و جاه خویش نیفزاید  
بس عمر شد تمام و نشد روز و شب تمام  
صفت مردم کوتاه‌نظر است  
همیشه رنج طلب کردن و نرنجیدن

۱۵ وزن بیت زیر، با کدام بیت یکسان است؟

مرجع: سراسری - ۱۳۹۹

- «فغان که منزل دور و دراز وادی عشق  
به سیر ماه از محفل مخوان پروانه ما را  
سیاه در دو جهان باد روی موی سفید  
به اسیران بلا ملک امان فرمودند  
نفعات صبح دانی ز چه روی دوست دارم  
نکرد دل تهی از ناله چون جرس ما را»
- که می‌گردد خنک از پرتو مهتاب عیش ما  
که همچو صبح، گران‌سنگ ساخت خواب مرا  
به فقیران گدا گنج سلاطین دادند  
که به روی دوست ماند که بر افکند نقابی

۱۶ کدام ابیات را می‌توان به دو صورت دسته‌بندی هجایی کرد؟

مرجع: سراسری - ۱۳۹۹

- الف) عشقم آتش زد و آب مژه از سر بگذشت  
ب) وقتی نشد که بی‌دوست بر حال خود نگریم  
ج) ای بت دل‌پسند من هر سر موت بند من  
د) نقد جان بر سر سودای جنون باخته‌ایم  
ه) از بس عرق شرم نشسته است به رویم
- پی آن گوهر یک دانه به دریا زده‌ام  
روزی نشد که در عشق بر کار خود نخندیم  
کاکل تو کمند من طره تابدار هم  
ایمن از وسوسه عقل زیان‌کار شدیم  
محروم ز نظاره آن روی نکویم

- ۱ الف، ج ۲ الف، ه ۳ ب، د ۴ ب، ه



۱۷ وزن مصراع زیر با کدام مصراع، یکسان است؟

«گر خون من ز شیشه بریزد به جام او»

مرجع: سراسری- ۱۴۰۰

- ۲ هیچ مرغ دلی از حلقه زلف تو نجست  
 ۴ آگاهی‌اش ز راحت عشاق خسته نیست

- ۱ کار فروبسته‌ام هیچ گشایش ندید  
 ۳ ز شرم عارض او لاله بست بر رخ ماه

۱۸ کدام بیت را «نمی‌توان» به دو صورت تقسیم‌بندی هجایی کرد؟

مرجع: سراسری- ۱۴۰۰

- ۱ سپهر با همه بی‌مهری‌اش به مهر آمد  
 ۲ گنجینه مهر او در سینه نمی‌گنجد  
 ۳ ای خواجه برو بنده آن زهره‌جبین باش  
 ۴ شاخ گلی که آبش از جوی دیده دادم  
 ۱ هنوز با من بیدل تو بر سر کینی  
 ۲ کاشانه بدین تنگی یک‌باره خراب اولی  
 ۳ در بندگی خاک درش صدرنشین باش  
 ۴ دورم ز خویشتن کرد با صدهزار خواری

۱۹ وزن کدام مصراع در مقابل آن «غلط» آمده است؟

مرجع: سراسری- ۱۴۰۰

- ۱ راز همه کرد افشا ننموده رخ زیبا (مفعول مفاعیل مفاعیل فعولن)  
 ۲ نشستیم از سر زلفش ولی به روز سیاهی (مفاعیل فاعلاتن مفاعیل فاعلاتن)  
 ۳ امشب ای زلف سیه سخت پریشان شده‌ای (فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فعولن)  
 ۴ دوش ز دست رقیب ساغر می خورده‌ای (مفتعلن فاعلن مفتعلن فاعلن)

۲۰ وزن کدام مصراع، در مقابل آن «غلط» آمده است؟

مرجع: خارج از کشور- ۱۴۰۰

- ۱ چین زلف مشکین را بر رخ نگارم بین (مستفعل فاعلاتن فعلن)  
 ۲ ای دل چو خطش سر زد پیوند از او مگسل (مفعول مفاعیلن مفعول مفاعیلن)  
 ۳ برخاست ز هر گوشه بلایی به کمینم (مفعول مفاعیل مفاعیل فعولن)  
 ۴ مژگان مردم‌افکن چشمان کافرش بین (مستفعلن فعولن مستفعلن فعولن)

۲۱ وزن کدام مصراع با مصراع زیر، یکسان است؟

مرجع: خارج از کشور- ۱۴۰۰

- ۱ «خیال سرو قدانت به پیشواز آید»  
 ۲ گوشم همه بر قول نی و نغمه چنگ است  
 ۳ جریده رو که گذرگاه عافیت تنگ است  
 ۲ بگشای روی زیبا ز گناه آن میندیش  
 ۴ به دامان فلک جایی سزای چون تو گوهر نیست

۲۲ کدام بیت را نمی‌توان به دو شکل، دسته‌بندی هجایی کرد؟

مرجع: خارج از کشور- ۱۴۰۰

- ۱ رقصیدن سرو و حالت گل  
 ۲ این مطرب از کجاست که ساز عراق ساخت  
 ۳ آخر به چه گویم هست از خود خیرم چون نیست  
 ۴ آن که غم جهان خورد کی خورد از حیات بر  
 ۱ بی صوت هزار خوش نباشد  
 ۲ و آهنگ بازگشت به راه حجاز کرد  
 ۳ وز بهر چه گویم نیست با وی نظرم چون هست  
 ۴ پس تو غم جهان مخور تا ز حیات برخوری

۲۳ نام وزن عروضی کدام مصراع در مقابل آن غلط آمده است؟

مرجع: سراسری- ۱۴۰۱

- ۱ روی تو از دل ببرد منزلت و قدر ناز (مفتعلن فاعلن مفتعلن فاعلن)  
 ۲ جان مرا هست کنی مست چو بر من گذری (مفتعلن مفاعیلن مفتعلن مفاعیلن)  
 ۳ ز داغ حسن دگر لاله‌زار پیدا کرد (مفاعیل فاعلاتن مفاعیلن فعلن)  
 ۴ ماندم به چمن شب شد و مهتاب برآمد (مفعول مفاعیل مفاعیل فعولن)



۲۴ وزن عروضی کدام سروده با ترانه زیر یکسان است؟

مرجع: سراسری- ۱۴۰۲

«ای سنگ‌فرش راه که شب‌های بی‌سحر تک‌بوسه‌های پای مرا نوش کرده‌ای»

- ۱ بشنوم بانگ خروسان را ز بام کلبه دهقان
- ۲ دیگر این داس خموشی‌تان زنگار گرفت
- ۳ امشب به پارسایی خود دل نهاده‌ام
- ۴ بر آن شاخ بلند ای نغمه‌ساز باغ بی‌برگی
- می‌گیریم از تو تا در دامن صحرا
- به عبث هرچه درو کردید آواز مرا
- ای آفتاب وسوسه در من غروب کن
- بمان تا بشنود از شور آوازت

۲۵ وزن کدام سروده در مقابل آن نادرست است؟

مرجع: خارج از کشور- ۱۴۰۲

- ۱ بر دوردست این ره چشمی در انتظار است (مفعولُ فاعلاتن مفعول فاعلاتن)
- ۲ موجیم و وصل ما از خود بریدن است (مستفعلن فَعْل، مستفعلن فَعْل)
- ۳ شبی به حلقه درگاه دوست دل بندیم (مفاعِلن فَعْلاتن مفاعِلن فَعْلن)
- ۴ از زخم تا ستاره عروجی دوباره بود (مفعولُ فاعلاتن مفاعِلن فَعْل)

۲۶ در کدام بیت، وزن همسان و ناهمسان «هر دو» یافت می‌شود؟

مرجع: خارج از کشور- ۱۴۰۲

- ۱ از پای فتادیم چو آمد غم هجران
- ۲ خود کرده بود غارت، عشقش حوالی زد
- ۳ عیب دگران نگویم این بار
- ۴ ساقی بده ز جام جم ارباب شوقی را
- در درد بمردیم چو از دست شفا رفت
- بازم به یک شیخون بر ملک اندرون زد
- کاندر حق خویشتن شنوادم
- آن می که در پیاله چو خون سیاوش است

۲۷ کدام بیت را می‌توان به دو شکل دسته‌بندی هجایی کرد و قافیه آن نادرست است؟

مرجع: سراسری- ۱۴۰۳

- ۱ تو را سزاست خدایی نه جسم را و نه جان را
- ۲ حاشا که مداوای من از پند توان کرد
- ۳ یاران می‌ام ز بهر خدا در سبو کنید
- ۴ جان سوخته رویی است پروانه چنین باید
- تو را سزد که خودآیی نه جسم را و نه جان را
- دیوانه به افسانه خردمند توان کرد
- آلوده غم به می‌ام شست‌وشو کنید
- دل شیفته رویی است پروانه چنین باید

۲۸ وزن عروضی کدام مورد یا سروده زیر یکسان است؟

مرجع: سراسری- ۱۴۰۳

«به روی شاخه بادام سیب می‌بینی / به روی بوته بابونه لایه‌های کبود»

- ۱ فیروزهای منتشر سرد سرمدی / آب است و آب و آبی بی‌ابر
- ۲ در ظلمت هنگامه آیام سراغی / زاندیشه عشاقی و ز آفاق ستردید
- ۳ در هجوم تشنگی در سوز خورشید تموز / پای در زنجیر خاک تفته می‌نالد گون
- ۴ بلور شسته هر واژه آن‌چنان آلود / که از رسالت گل خاروخس رواج گرفت

۲۹ وزن عروضی کدام مورد، با بخش مشخص‌شده سروده زیر یکسان است؟

مرجع: سراسری- ۱۴۰۳

«زیر حریق خفته‌ای از روبروی خویشت»

- ۱ آیا رهی دیگر به غیر بردباری هست؟
- ۲ در جوی زمان در خواب تماشای تو می‌رویم
- ۳ اینک منم گسسته ز خورشید و نور و عشق
- ۴ شب‌های باران تو از تردید و از اندوه لبریز است.



### درس ۳: آرایه‌های ادبی

مرجع: خارج از کشور- ۱۳۹۸

۳۰ در کدام بیت، هر سه آرایه «تلمیح، تشبیه و جناس افزایشی» وجود دارد؟ (با تغییر)

- ۱) سیمرغ کوه قاف حقیقت کنون منم
- ۲) آن که کام از لب شیرین تو خواهد یابد
- ۳) دل‌های مرده زندگی از سر گرفته‌اند
- ۴) خضرسان از چشمه احسان هستی‌بخش نوش
- کو عارفی که قول مرا ترجمان کند
- نیش را بر قدح نوش مقدم دارد
- تا چون مسیح با لب جان‌پرور آمدی
- جرعه باقی بنوشد عمر جاویدان کند

مرجع: خارج از کشور- ۱۴۰۱

۳۱ آرایه‌های «تشبیه، تلمیح، جناس» به‌ترتیب در کدام ابیات وجود دارد؟

- |   |                                    |
|---|------------------------------------|
| الف- نام تو برده می‌شد تا نامه می‌نوشتم | روی تو دیده می‌شد تا دیده می‌گشادم |
| ب- گر نور عشق حق به دل و جانت اوفتد     | بالله کز آفتاب فلک خوبتر شوی       |
| ج- شبی به‌رغم فلک روی خویشتن بنما       | که زهره را بدرم، ماه را دوپاره کنم |
| د- چشم دارم ز لب لعل تو من ای ساقی      | که براتم به لب چشمه کوثر نکنی      |

- ۱) ب - ج - د      ۲) ب - د - الف      ۳) د - الف - ب      ۴) د - ج - ب

### فصل دوم درس ۴: سبک‌شناسی قرن‌های دوازدهم و سیزدهم (دوره‌ی بازگشت و بیداری)

مرجع: خارج از کشور- ۱۳۹۸

۳۲ مفهوم بیت زیر با کدام بیت، تناسب بیشتری دارد؟

- |  |                                    |
|--|------------------------------------|
| «آن گرد شتابنده که در دامن صحراست            | گوید چه نشینی که سواران همه رفتند» |
| ۱) دل ای سلیم در این کاروان‌سرای میند        | که خانه ساختن آیین کاروانی نیست    |
| ۲) ای که خواب‌آلوده و سپس مانده‌ای از کاروان | جهد کن تا بازیابی هم‌رهان خویش را  |
| ۳) باز پس ماند ز همراهیت گر آصف بود          | کاروانی کی رسد هرگز به گرد لشگری   |
| ۴) ای خفته همه عمر شده خیره و مدهوش          | وز عمر جهان بهره خود کرده فراموش   |

مرجع: سراسری- ۱۳۹۹

۳۳ همه موارد از شاخص‌ترین درون‌مایه‌های شعر عصر بیداری است؛ به‌جز:

- ۱) توجه به مردم، آزادی
- ۲) تعلیم و تربیت جدید، قانون
- ۳) دانش‌ها و فنون جدید، وطن
- ۴) معنی‌گرایی و ابهام در شعر، مدح و هجو

مرجع: خارج از کشور- ۱۳۹۹

۳۴ با توجه به سبک شعر عصر بیداری همه موارد درست است، به‌جز.....

- ۱) شعر در این دوره عمومیت یافت و به‌عنوان زبان برنده نهضت در اختیار روزنامه‌ها قرار گرفت.
- ۲) به علت تسلط کافی شاعران بر ادبیات کهن، توجه زیادی به کاربرد جمله‌ها و ترکیب‌های زبانی در این عصر شده است.
- ۳) شاعران گاه با تأثیرپذیری از اوضاع اجتماع، نوآوری‌هایی در عرصه تخیل پدید آوردند. مانند پاره‌ای از اشعار میرزاده عشقی.
- ۴) شاعرانی که به زبان مردم کوچه و بازار شعر می‌گفتند، به قالب‌هایی مانند مستزاد، چهارپاره، ترانه و تصنیف رغبت بیشتری داشتند.



مرجع: سراسری- ۱۴۰۲

۳۵ بیت «بگشود گره ز زلف زر تار» محبوبه نیلگون عماری» با کدام بیت ارتباط تصویری دارد؟

- ۱ مرغ تیز آهنگ لختی پر فشاند
- ۲ گل چون رخ لیلی از عماری
- ۳ تو تا ز شرم فکندی به چهره زلف سیاه
- ۴ چو تاج خور روشن آمد پدید
- تا عمود زرفشان بنمود صبح
- بیرون زده سر ز تاجداری
- فغان ز خلق برآمد که آفتاب گرفت
- سپیده ز خم کمان بردمید

مرجع: سراسری- ۱۴۰۳

۳۶ از دیدگاه سبک‌شناسی، کدام‌یک از قسمت‌های مشخص‌شده نادرست است؟

«یکی از نقاط قوت تکنیکی (۱) در اغلب داستان‌های دوره مشروطه، حضور راوی سوم‌شخص (۲) در بعضی صحنه‌های داستان و سخن گفتن او با خواننده است. اکثر نویسندگان این دوره، داستان را مطابق ذوق عامه مردم می‌نوشتند (۳) و سبک نویسندگی آنان مطابقت کاملی با ادبیات داستانی جدید نداشت (۴).»

- ۱ یک
- ۲ دو
- ۳ سه
- ۴ چهار

### درس ۵: اختیارات شاعری ۱ (زبانی)

مرجع: سراسری- ۱۳۹۸

۳۷ در کدام بیت، اختیار زبانی «تغییر مصوت کوتاه به بلند و تغییر مصوت بلند به کوتاه» صورت گرفته است؟

- ۱ داغ محبت است و بس خانه‌فروز جان و دل
- ۲ باده عقل‌سوز را داروی بیهوشی مزن
- ۳ آن شکرین لبی که من ناله از او چو نی کنم
- ۴ سوخت بساط هستی‌ام ریخت بنای طاقتم
- نیست ز روزن دگر روشنی این سرای را
- نیست به سرمه حاجت آن چشم جنون‌فزای را
- غوطه به زهر می‌دهد طوطی خوش‌نوی را
- چند پر از نفس دهم آه شکسته‌پای را

مرجع: خارج از کشور- ۱۳۹۸

۳۸ در همه ابیات تغییر مصوت بلند به کوتاه وجود دارد؛ به جز: .....

- ۱ تاتار هجر کرد سیاهی و عنبری
- ۲ اندر دلم ز غمزه غماز فتنه‌هاست
- ۳ ساقی و سردهی ز لب یارم آرزوست
- ۴ تا سوی گلشن طرب آیم خراب و مست
- زان مشک‌های آهوی تاتارم آرزوست
- فتنه‌نشان جادوی بیمارم آرزوست
- بد مستی‌ای ز نرگس خمارم آرزوست
- از گلشن وصال تو یک خارم آرزوست

مرجع: سراسری- ۱۳۹۹

۳۹ در همه ابیات حذف «همزه» به چشم می‌خورد؛ به جز:

- ۱ برون خرام و ببر گوی خوبی از همه‌کس
- ۲ چو عندلیب فصاحت فرو شد ای حافظ
- ۳ چو عطرسای شود زلف سنبلیله از دم باد
- ۴ به زلف گوی که آیین دلبری بگذار
- سزای حور بده رونق پری بشکن
- تو قدر او به سخن گفتن دری بشکن
- تو قیمتش به سر زلف عنبری بشکن
- به غمزه گوی که قلب ستمگری بشکن

مرجع: سراسری- ۱۳۹۹

۴۰ در بیت زیر، با توجه به اختیارات شاعری تعداد هجاهای بلند و کشیده به‌ترتیب، کدام است؟

«از پای فتادیم چو آمد غم هجران در درد بمردیم چو از دست دوا رفت»

- ۱ ده، پنج
- ۲ ده، شش
- ۳ یازده، چهار
- ۴ یازده، پنج





مرجع: خارج از کشور - ۱۳۹۹

۴۱ حذف همزه در کدام بیت بیشتر صورت گرفته است؟

- |   |                                       |
|---|---------------------------------------|
| ۱ | عاقبت سیلابم از سر بگذرد چون دم به دم |
| ۲ | ستیز آوری کار اهریمن است              |
| ۳ | دامن گردون پر از خون جگر بینم به صبح  |
| ۴ | گویا عزم ندارد که شود روز امشب        |
- راه می‌گیرم بر آب چشم و دیگر می‌چکد  
ستیزه به پر خاش آبستن است  
بس که در مهر تو اشک از چشم اختر می‌چکد  
یا در آید ز در آن شمع شب‌افروز امشب

مرجع: سراسری - ۱۴۰۲

۴۲ در کدام بیت همهٔ اختیارات زبانی به کار رفته است؟

- |   |                                      |
|---|--------------------------------------|
| ۱ | بگو که پرده‌سرا ساز را به ساز در آرد |
| ۲ | مشنو که شبی تا سحر از آتش سودا       |
| ۳ | ای آفتاب روشن و ای سایهٔ همای        |
| ۴ | سال‌ها کردیم قطع وادی عشقش ولیک      |
- مگر ترانه‌ای از قول نگار بگوید  
منز لگه من خاک سر کوی تو نبود  
ما را نگاهی از تو تمام است اگر کنی  
تا نپنداری که این ره را کرانی یافتیم

### درس ۶: آرایه‌های ادبی

۴۳ معنی چند واژه در مقابل آن غلط آمده است؟

(معمور: فرمانروا) (لف: گستردن) (خلیدن: فرو رفتن) (چارق: بند کفش) (ارغنون: نوازنده) (عذار: چهره) (عماری: کجاوه)

مرجع: سراسری - ۱۳۹۸

- |   |    |   |    |   |      |   |     |
|---|----|---|----|---|------|---|-----|
| ۱ | دو | ۲ | سه | ۳ | چهار | ۴ | پنج |
|---|----|---|----|---|------|---|-----|

۴۴ آرایه‌های روبه‌روی کدام ابیات، درست است؟

مرجع: سراسری - ۱۴۰۰

- |     |  |   |
|-----|--|---|
| الف | عمری است که چون جام جگر تشنهٔ عشقم       | و ایام به من جرعهٔ جامت نرسانید (مجاز، تشخیص)       |
| ب   | در بزم ز رخسار دو صد شمع بر افروز        | وز لعل شکر بار می و نقل فرو ریز (لف و نشر، موازنه)  |
| ج   | عشق را در پردهٔ ناموس دیدن مشکل است      | شمع را در جامهٔ فانوس دیدن مشکل است (موازنه، جناس)  |
| د   | شکوه تاج سلطانی که بیم جان در او درج است | کلاهی دلکش است اما به ترک سر نمی‌ارزد (جناس، کنایه) |
- ۱ الف - ب      ۲ ج - د      ۳ ب - ج      ۴ الف - د

مرجع: سراسری - ۱۴۰۱

۴۵ در کدام بیت «تشبیه، لف و نشر، جناس» تماماً مشهود است؟

- |   |                                     |  |
|---|-------------------------------------|--|
| ۱ | چو تو صورتی ندیدم همه موبه‌مو لطافت | چون تو سورتی نخواندم همه سربه‌سر معانی |
| ۲ | خیال زلف و رخت گر معاونت نکند       | چگونه شام به صبح آورند و صبح به شام    |
| ۳ | در اشک و روی زردم سهل است اگر ببینی | زان رو که چشم نرگس بر سیم و زر نباشد   |
| ۴ | کمان ابروی آن مه چو یاد می‌کردم     | خدنگ آه من از آسمان گذر می‌کرد         |

مرجع: سراسری - ۱۴۰۲

۴۶ در همهٔ ابیات هر سه آرایهٔ «لف و نشر، تشبیه و جناس» یافت می‌شود؛ به جز:

- |   |  |   |
|---|--|---|
| ۱ | گل از من رنگ و بلبل داشت آهنگ از نوای من | نماند از حسن و عشق آثار تا من از چمن رفتم |
| ۲ | آه سحر و اشک شبم شاهد حال است            | کز عشق رخ و زلف تو در آتش و آبم           |
| ۳ | بحر و کان در نظرش چشم تر است و لب خشک    | حسن او را به چه سرمایه خریدار شوم         |
| ۴ | شب گدازانم به محفل صبحدم نالان به گلشن   | یعنی از عشقت گهی پروانه گاهی عندلیبم      |



۴۷ «استعاره، موازنه و تضاد» در کدام ابیات یافت می‌شود؟

مرجع: خارج از کشور - ۱۴۰۲

الف) در وهم ننگد که چه دلبند و چه شیرین  
 ب) گهی افتان و خیزان چون غباری در بیابانی  
 ج) بی تو گر در جتتم ناخوش شراب سلسبیل  
 د) آتش آه است و دود می‌رودش تا به سقف  
 ه) هر که جز مهر تو اندوخت هوس بود هوس

- ۱ «ج» - «ب» - «د»      ۲ «الف» - «د» - «ه»      ۳ «ب» - «ه»      ۴ «ج» - «د»

مرجع: سراسری - ۱۴۰۲

۴۸ در کدام بیت شاعر «استعاره» را با «متناقض‌نما (پارادوکس)» همراه کرده است؟

۱ یارب به که شاید گفت این نکته که در عالم  
 ۲ با خردمندی و خوبی پارسا و نیک‌خوست  
 ۳ ای زلف تو بر هم زن فرزانی ما  
 ۴ ترسم که صرفه‌ای نبرد روز بازخواست

رخساره به کس ننمود آن شاهد هر جایی  
 صورتی هرگز ندیدم کاین همه معنی در اوست  
 وین سلسله سرمایه دیوانگی ما  
 نان حلال شیخ ز آب حرام ما

۴۹ آرایه‌های «جناس، تشبیه گسترده، مجاز، موازنه و متناقض‌نما» به‌ترتیب، در کدام ابیات یافت می‌شود؟

مرجع: سراسری - ۱۴۰۳

الف: یک بار نجست از دل ما ناوک آهی  
 ب: خیال تو بینم اگر غنچه چینم  
 ج: کوکب ناهید باد بر در تو پرده‌دار  
 د: مکن کز چشم من بر خاک سیلی آتشین خیزد  
 ه: چون عقیق آبدار و چون کمند تابدار

از بار گنه همچو کمان گرچه خمیدیم  
 نسیم تو یابم اگر لاله بویم  
 چمشه خورشید باد بر سر تو سایبان  
 ترسی زان چنان سیلی کزو آتش چنین خیزد  
 آن لب جان‌پرور و زلف جهان‌آشوب یار

- ۱ «ب» - «د» - «ه» - «ج» - «الف»      ۲ «ب» - «الف» - «ه» - «ج» - «د»  
 ۳ «ج» - «ب» - «الف» - «ه» - «د»      ۴ «ه» - «الف» - «د» - «ب» - «ج»

مرجع: سراسری - ۱۴۰۳

۵۰ همه آرایه‌های «جناس، لف و نشر، تشبیه و تضاد» در کدام بیت یافت می‌شود؟

۱ وقتی کمند زلفت، دیگر کمان ابرو  
 ۲ پیش روی و موی او سر خط مملوکی بده  
 ۳ تا خط سبز تو از طرف بناگوش دمید  
 ۴ چهره زرد من و روی خود از طره بیوش

این می‌کشد به زورم و آن می‌کشد به زاری  
 تا قیامت مالک اقلیم صبح و شام باش  
 از پی شام سیاهم سحری پیدا نیست  
 که زر و سیم ز طرار ببايد پوشید

فصل سوم دروس ۷: تاریخ ادبیات قرن چهاردهم

مرجع: سراسری - ۱۳۹۹

۵۱ در دوران معاصر، پس از نویسندگان نسل اول، چه کسانی وارد ادبیات داستانی شدند و سبک آنان چه بود؟

- ۱ صادق هدایت، بزرگ علوی، جلال آل احمد (سبک نوین)      ۲ صادق چوبک، سیمین دانشور، بزرگ علوی (سبک تلفیقی)  
 ۳ غلامحسین ساعدی، صادق هدایت، صادق چوبک (سبک نوین)      ۴ جلال آل احمد، غلامحسین ساعدی، جمال میرصادقی (سبک تلفیقی)



مرجع: سراسری- ۱۴۰۰

۵۲) انتساب کدام آثار به پدیدآورنده آن «غلط» معرفی شده است؟

- ۱) شمس و طغرا: حسن مقدم (بره گمشده راعی: امین فقیری) ۲) تنگسیر: صادق چوبک (شمس‌الدین و قمر: حسن‌خان بدیع)
- ۳) خداوندنامه: صبای کاشانی (تاریخ تطور نظم فارسی: محمد تقی بهار) ۴) تاریخ بیداری ایرانیان: ناظم‌الاسلام کرمانی (منشآت: قائم مقام فراهانی)

۵۳) پدیدآورندگان «خسی در میقات - راه‌آب‌نامه - زمستان - شهری چون بهشت» به‌ترتیب، دارای آثاری مانند ..... نیز هستند.

مرجع: خارج از کشور- ۱۴۰۰

- ۱) سه‌تار - یکی بود یکی نبود - همسایه‌ها - سووشون ۲) دید و بازدید - دهکده پرمال - آخر شاهنامه - تنگسیر
- ۳) مدیر مدرسه - تلخ و شیرین - از این اوستا - آتش خاموش ۴) ارزیابی شتابزده - شوهر آهو خانم - چشمه‌ایش - سگ ولگرد

۵۴) چند اثر درست، معرفی شده است؟

زبارت: جلال آل احمد (شهری چون بهشت: سیمین دانشور) (راه‌آب‌نامه: علی‌اکبر دهخدا) (دهکده پرمال: احمد محمود) (بره گمشده راعی: هوشنگ گلشیری) (جعفرخان از فرنگ برگشته: مشفق کاظمی) (دیدوبازدید: علی‌محمد افغانی) (تهران مخوف: مشفق کاظمی)

مرجع: خارج از کشور- ۱۴۰۰

- ۱) سه ۲) چهار ۳) پنج ۴) شش

مرجع: خارج از کشور- ۱۴۰۰

۵۵) کدام نویسندگان «همگی» در داستان‌نویسی «سبک تلفیقی» را برگزیدند؟

- ۱) محمود اعتمادزاده، صادق چوبک، احمد محمود ۲) جلال آل احمد، علی‌محمد افغانی، امین فقیری
- ۳) غلامحسین ساعدی، جمال میرصادقی، تقی مدرسی ۴) سیمین دانشور، بزرگ علوی، هوشنگ گلشیری

مرجع: خارج از کشور- ۱۴۰۱

۵۶) کدام عبارت از دیدگاه تاریخ ادبیات «درست» است؟

- ۱) نخستین رمان تاریخی دوره معاصر «تهران مخوف» اثر مرتضی مشفق کاظمی است.
- ۲) جریان نوگرایی شعر معاصر با سرودن «افسانه» نیما یوشیج در سال ۱۳۱۶ تثبیت شد.
- ۳) جلال آل احمد، بزرگ علوی و سیمین دانشور از جمله نویسندگان نسل اول دوره معاصرند.
- ۴) تنها نمونه ادبیات نمایشی چند نمایشنامه از میرزا آقا تبریزی بود که در دوره ناصرالدین‌شاه نگارش یافت.

مرجع: سراسری- ۱۴۰۲

۵۷) کدام عبارت در خصوص شعر یا نثر معاصر «درست» است؟

- ۱) تصرف نیما در ماهیت شعر قدیم و ارائه ماهیتی نو از آن به تغییر قالب و ویژگی‌های سخن شاعران قدیم انجامید.
- ۲) از مهم‌ترین رویدادهای دوره سوم شعر معاصر ظهور شعر نو تغزلی و تشکیل اولین کنگره نویسندگان و شاعران بود.
- ۳) تقی مدرسی، غلامحسین ساعدی و جمال میرصادقی با روی آوردن به مضامین مبارزه و پایداری از نویسندگان دوره مقاومت هستند.
- ۴) داستان‌نویسی نوین با افرادی مانند صادق هدایت، جلال آل احمد و سیمین دانشور که به نویسندگان نسل اول معروفند، آغاز شد.

مرجع: سراسری- ۱۴۰۲

۵۸) در میان عبارت زیر، کدام موارد از دیدگاه تاریخ ادبیات و سبک‌شناسی «درست» است؟

الف: سیمین دانشور، چند سال با مجله‌هایی مثل نقش و نگار، کتاب ماه، کیهان و آرش همکاری داشت.  
ب: نمونه نثر پرشتاب و بریده بریده جلال (نثر تلگرافی) را در داستان بلند مدیر مدرسه می‌توان به کمال دید.  
ج: پروین در قصیده به سبک سعدی و در قطعات به شیوه ناصر خسرو و به روانی و لطافت «انوری و سنایی» شعر می‌سرود.  
د: جمال‌زاده در داستان بیشتر به محتوا توجه داشت و خلاف راهی را رفت که کسانی مثل زین‌العابدین مرآه‌ای در سیاحت‌نامه داشتند.

- ۱) «الف» و «د» ۲) «ب» و «د» ۳) «الف» و «ب» ۴) «الف» و «ج»



۵۹ با توجه به تشریح دوره معاصر در متن زیر، «چند خطا» به چشم می‌خورد؟

«نخستین رمان تاریخی این دوره را محمدباقر میرزا خسروی با نام «شمس و طغرا» نوشت. تشریح داستانی معاصر با عنوان «جعفرخان از فرنگ برگشته» به قلم حسن مقدم آغاز شد. داستان‌نویسی نوین با افرادی مانند محمدعلی جمال‌زاده گسترش یافت. بزرگ علوی نویسنده «چشم‌هایش» و صادق چوبک نویسنده «تنگسیر» از معروف‌ترین نویسندگان سبک تلفیقی هستند.»  
مرجع: خارج از کشور - ۱۴۰۲

- ۱ چهار ۲ سه ۳ دو ۴ یک

۶۰ هریک از موارد زیر به‌ترتیب، معرف کدام چهره ادبی است؟

– ایجادکننده زمینه‌های گرایش به رمان‌نویسی و تشریح داستانی به معنای نوین آن  
– اولین نویسنده رمان اجتماعی در سال ۱۳۰۱  
– از چهره‌های معروف نویسندگان سبک تلفیقی  
– از شناخته‌ترین نویسندگان دوره مقاومت

- ۱ زین‌العابدین مراغه‌ای - محمدباقر میرزا خسروی - غلامحسین ساعدی - امین فقیری  
۲ عبدالرحیم طالبوف - مشفق کاظمی - جمال میرصادقی - هوشنگ گلشیری  
۳ محمد باقر میرزا خسروی - حسن مقدم - علی محمد افغانی - احمد محمود  
۴ زین‌العابدین مراغه‌ای - مشفق کاظمی - جلال آل احمد - محمود اعتمادزاده

۶۱ با توجه به تشریح دوره انقلاب اسلامی، در کدام گزینه آثار نویسندگان دهه شصت آمده است؟  
مرجع: خارج از کشور - ۱۳۹۸

- ۱ مدار صفر درجه، زمین سوخته، آینه‌های دردار  
۲ زمستان ۶۲، داستان باستان، جای پای خون  
۳ ملاقات در شب آفتابی، دلاویزتر از سبزه، داستان باستان  
۴ مدیر مدرسه، روزگار سپری‌شده مردم سالخورده، کشتی پهلوگرفته

۶۲ در همه گزینه‌ها، به محورهای نویسنده‌ی محمدرضا سرشار، اشاره شده است؛ به‌جز ..... (باتغییر)  
مرجع: سراسری - ۱۳۹۹

- ۱ فعالیت در مباحث پژوهشی ادبیات کودک و نوجوان  
۲ قصه‌نویسی و قصه‌گویی، تدریس و فعالیت در نشریات تخصصی  
۳ بدوک از فیلمنامه‌های اوست.  
۴ فعالیت‌های مطبوعاتی در مجله‌های رشد دانش‌آموز، قلمرو، سوره و پویش

۶۳ پدیدآورندگان آثار: «گوشواره عرش، زمین سوخته و ظهر روز دهم»، خالق کدام آثار نیز هستند؟  
مرجع: خارج از کشور - ۱۳۹۹

- ۱ صدای سبز، زمستان ۶۲، تنفس صبح  
۲ در کوچه آفتاب، مهاجر کوچک، آینه‌های ناگهان  
۳ خواب ارغوانی، مدار صفر درجه، دستور زبان عشق  
۴ برآشفتن گیسوی تاک، آینه‌های دردار، بی‌بال پریدن

۶۴ نویسنده «داستان باستان - جای پای خون - همسایه‌ها - تهران مخوف» به‌ترتیب، چه کسانی هستند؟  
مرجع: سراسری - ۱۴۰۰

- ۱ میرزا حسن خان بدیع - سید مهدی شجاعی - جمال‌زاده - محمدباقر میرزا خسروی  
۲ میرزا حسن خان بدیع - سید مهدی شجاعی - احمد محمود - مشفق کاظمی  
۳ میرزا حبیب خراسانی - علی مؤذنی - جمال‌زاده - محمدباقر میرزا خسروی  
۴ محمدباقر میرزا خسروی - علی مؤذنی - احمد محمود - مشفق کاظمی



۶۵ نویسندهٔ متن زیر چه کسی است و از کدام اثر برگزیده شده است؟

«رفتن هر دومان را با هم قبول نمی‌کرد؛ می‌گفت راند برود؛ وقتی برگشت، نوبت حامد و ما که گفتیم - مثل همیشه - یا هر دو یا هیچ کدام، پدر پاسخ داد که: پس هیچ‌کدام»  
مرجع: سراسری - ۱۴۰۱

- ۱) محمدرضا سرشار - کشتی پهلو گرفته  
۲) احمد یوسفزاده - آن بیست و سه نفر  
۳) محمدرضا سرشار - اگه بابا بمیره  
۴) سیدمهدی شجاعی - دو کبوتر، دو پنجره، یک پرواز

۶۶ پدیدآورندگان «ظهور - گوشوارهٔ عرش - تلخ و شیرین - آتش خاموش» به ترتیب، دارای آثار دیگر نیز هستند؟

- مرجع: خارج از کشور - ۱۴۰۱  
۱) ضیافت - زمستان ۶۲ - زیارت - سووشون  
۲) سفر ششم - صدای سبز - راه آب نامه - شهری چون بهشت  
۳) دلاویزتر از سبز - خواب ارغوانی - یکی بود یکی نبود - زمستان  
۴) ملاقات در شب آفتابی - برآشفتن کیسوی تاک - زمین سوخته - دید و بازدید

۶۷ از دیدگاه تاریخ ادبیات کدام مورد، نادرست است؟

- مرجع: سراسری - ۱۴۰۲  
۱) در دههٔ هفتاد و پس از آن، گرایش به خاطره‌نگاری، زندگی‌نامه‌نویسی، نثر ادبی و ادبیات نمایشی قابل توجه است.  
۲) «بدوک» حاصل تجربه‌های داستانی سیدمهدی شجاعی و «ضیافت» و «جای پای خون» از فیلم‌نامه‌های مشهور اوست.  
۳) برخلاف شعر، در داستان‌نویسی دههٔ شصت، جایگاه نسل جوان کم‌رنگ‌تر است و اغلب نویسندگان از پیش‌کسوتان هستند.  
۴) کانون نویسندگان ایران، پس از پیروزی انقلاب، فعالیت خود را مجدد آغاز کرد و به‌خاطر کشمکش سیاسی - عقیدتی، در نهایت به انشعاب حزب توده از آن انجامید.

۶۸ از دیدگاه تاریخ ادبیات در متن زیر چند خطا به چشم می‌خورد؟

«نثر در دورهٔ انقلاب اسلامی به‌ویژه در داستان‌نویسی ادامه می‌یابد و مضمون‌های اجتماعی و تاریخی مورد توجه نویسندگان قرار می‌گیرد. برخلاف شعر، در داستان‌نویسی دههٔ شصت جایگاه نسل جوان پررنگ‌تر است. در این دوره نویسندگانی چون احمد محمود با رمان «زمین سوخته» و اسماعیل فصیح با داستان «آینه‌های دردار» را می‌توان نام برد.»  
مرجع: سراسری - ۱۴۰۳

- ۱) سه  
۲) چهار  
۳) دو  
۴) یک

۶۹ هریک از عبارات زیر به ترتیب، معرّف چه کسی است؟

مرجع: سراسری - ۱۴۰۳  
- از نویسندگان مشهور معاصر است و به فعالیت‌های مطبوعاتی در مجله‌های رشد، سوره و پوییش پرداخته است.  
- تحصیل‌کردهٔ ادبیات نمایشی و صاحب چند نمایش‌نامه، در داستان‌نویسی و ادبیات کودکانه آثاری نیز دارد.  
- از جمله نویسندگان عصر انقلاب است که در عرصهٔ داستان کوتاه، بلند، رمان و فیلم‌نامه قلم می‌زند.  
- از پیشتازان شعر مذهبی قبل از انقلاب است. وی در غزل و قصیده بیشتر طبع‌آزمایی کرده است.

- ۱) علی مؤذنی - هوشنگ گلشیری - سید مهدی شجاعی - سلمان هراتی  
۲) محمدرضا سرشار - موسوی گرمارودی - علی مؤذنی - حمید سبزواری  
۳) رضا رهگذر - سید مهدی شجاعی - علی مؤذنی - موسوی گرمارودی  
۴) اسماعیل فصیح - سید مهدی شجاعی - هوشنگ گلشیری - نصرالله مردانی



۷۰) انتساب چند اثر به پدیدآورنده آن، درست ذکر شده است؟

(بی‌بال پریدن: سید علی موسوی گرم‌رودی) - (زمستان ۶۲: هوشنگ گلشیری) - (ضیافت: سید مهدی شجاعی) - (ظهور: رضا رهگذر)  
(زیارت: جلال آل احمد) - (دری به خانه خورشید: سلمان هراتی)

مرجع: خارج از کشور - ۱۴۰۳

- ۱) دو      ۲) سه      ۳) چهار      ۴) پنج

### درس ۸: اختیارات شاعری ۲ (وزنی)

مرجع: سراسری - ۱۳۹۸

۷۱) در بیت زیر، همه اختیارات شاعری یافت می‌شود؛ به‌جز .....

«گذار بر ظلمات است خضر راهی کو      مباد کآتش محرومی آب ما ببرد»

- ۱) ابدال      ۲) کوتاه تلفظ کردن مصوت بلند      ۳) حذف همزه      ۴) بلند تلفظ کردن مصوت کوتاه

مرجع: خارج از کشور - ۱۳۹۸

۷۲) بیت زیر، فاقد کدام اختیار شاعری است؟

«طهارت ار نه به خون جگر کند عاشق      به قول مفتی عشقش درست نیست نماز»

- ۱) بلند تلفظ کردن مصوت کوتاه، قلب      ۲) بلند تلفظ کردن مصوت کوتاه، ابدال  
۳) حذف همزه، بلند بودن هجای پایان مصراع      ۴) حذف همزه، کوتاه تلفظ کردن مصوت بلند

مرجع: سراسری - ۱۳۹۹

۷۳) در بیت زیر، همه اختیارات شاعری یافت می‌شود؛ به‌جز:

«قوت بازوی پرهیز به خوبان مفروش      که در این خیل حصاری به سواری گیرند»

- ۱) بلند تلفظ کردن مصوت کوتاه، قلب      ۲) کوتاه تلفظ کردن مصوت بلند، ابدال  
۳) آوردن فاعلاتن به‌جای فعلاتن، حذف همزه      ۴) بلند بودن هجای پایان مصراع، بلند تلفظ کردن مصوت کوتاه

مرجع: سراسری - ۱۳۹۹

۷۴) با توجه به بیت زیر همه موارد از دیدگاه «عروض و قافیه» درست است؛ به‌جز:

«در نمازم خم ابروی تو در یاد آمد      حالتی رفت که محراب به فریاد آمد»

- ۱) وزن بیت «فاعلاتن فعلاتن فعلاتن فعلن» است.  
۲) در بیت فوق قافیه براساس قاعده «۲» آمده است.  
۳) شاعر از اختیارات شاعری «ابدال» و «حذف همزه» استفاده کرده است.  
۴) در مصراع اول دو بار و در مصراع دوم یک بار، «حذف همزه» صورت گرفته است.

مرجع: خارج از کشور - ۱۳۹۹

۷۵) در همه ابیات دو اختیار وزنی «فاعلاتن به جای فعلاتن و ابدال» وجود دارد؛ به‌جز .....

- ۱) آب رخ پیش ما کسی دارد      ۲) اگر آن ابرو است و پیشانی  
۳) می‌کند مرغ جان ما پرواز      ۴) چه بود گر به ما رساند باد  
که بود خاک آستان شما      نکشد هیچ‌کس کمان شما  
دم به دم سوی آشیان شما      بویی از طرف بوستان شما



۷۶ در کدام بیت، اختیار وزنی قلب به‌کار رفته است؟

مرجع: خارج از کشور- ۱۳۹۹

- ۱ ماهی و چون عیان شوی شمع هزار مجلسی  
 ۲ از سر رشک سوختم زان همه سوزم از درون  
 ۳ سینه خاقانی اگر پاک بشویی از غبار  
 ۴ هم شکری تو هم نمک با تو چه نسبت آب را
- سروی و چون روان شوی عشق هزار لشکری  
 با همه آب ساختنی زان همه آبی از تری  
 پیش خدایگان تو را بیش کند ثناگری  
 چند به رغم دوستان دشمن خویش پروری

۷۷ در بیت زیر همه موارد از دیدگاه «عروض و قافیه» درست است؛ به‌جز:

مرجع: خارج از کشور- ۱۳۹۹

«نفسم گرفته زین شب در این حصار بشکن در این حصار جادویی روزگار بشکن»

- ۱ قافیه بیت براساس قاعده «۲» آمده است.  
 ۲ وزن بیت «فعلات فاعلاتن فعلات فاعلاتن» است.  
 ۳ طبق اختیارات شاعری در بیت دو بار «همزه» حذف شده است.  
 ۴ در بیت اختیار شاعری (کوتاه تلفظ کردن مصوت بلند) یافت می‌شود.

۷۸ دو مصراع کدام بیت، با توجه به اختیارات شاعری از نظر تعداد و نظم هجاها، یکسان نیستند؟

مرجع: خارج از کشور- ۱۳۹۹

- ۱ صبحدم مرغ چمن با گل نخواستگفت  
 ۲ چون چشم تو دل می‌برد از گوشه‌نشینان  
 ۳ نه من سیوکش این دیر رندسوزم و بس  
 ۴ ز درد عشق تو دوشم امید صبح نبود
- ناز کم کن که در این باغ بسی چون تو شکفت  
 همراه تو بودن گنه از جانب ما نیست  
 بسا سرا که در این کارخانه سنگ و سبوست  
 اسیر عشق چه تاب شب دراز آرد؟

۷۹ در همه ابیات هر دو اختیار «وزنی و زبانی» وجود دارد، به‌جز.....

مرجع: سراسری- ۱۴۰۰

- ۱ گره به باد مزین گرچه بر مراد رود  
 ۲ حافظ ار آب حیات ازلی می‌خواهی  
 ۳ مستم کن آن چنان که ندانم ز بی‌خودی  
 ۴ زنهار از آن عبارت شیرین دل‌فریب
- که این سخن به مثل باد با سلیمان گفت  
 منبعش خاک در خلوت درویشان است  
 در عرصه خیال که آمد کدام رفت  
 گویی که پسته تو سخن در شکر گرفت

۸۰ بیت زیر فاقد کدام «اختیار شاعری» است؟

مرجع: سراسری- ۱۴۰۰

« هر که در سایه تو باشد نیست روز او را به آفتاب نیاز»

- ۱ ابدال  
 ۲ حذف همزه  
 ۳ بلند بودن هجای پایان مصراع  
 ۴ بلند تلفظ کردن مصوت کوتاه

۸۱ با توجه به عروض و قافیه کدام گزینه، در مورد رباعی زیر «غلط» ذکر شده است؟

مرجع: سراسری- ۱۴۰۰

« بازار قبول گل چو شد خوش خوش تیز  
 گل گفت که آب قدمش خیره مریز  
 ما دست گلابگر گرفتیم و گریز»

- ۱ ابیات را می‌توان به دو صورت دسته‌بندی هجایی کرد.  
 ۲ در بیت اول از اختیار شاعری ابدال استفاده شده است.  
 ۳ در بیت دوم شاعر دو بار مصوت کوتاه را بلند تلفظ کرده است.  
 ۴ قافیه رباعی براساس قاعده «۲» آمده است و حرف روی «ز» است.



۸۲ در کدام بیت «بلند تلفظ کردن مصوت کوتاه، کوتاه تلفظ کردن مصوت بلند و ابدال» همگی یافت می‌شود؟ مرجع: خارج از کشور - ۱۴۰۰

- |                                      |                                       |
|--------------------------------------|---------------------------------------|
| ۱ قوت بازوی پرهیز به خوبان مفروش     | ۲ که در این خیل حصاری به سواری گیرند  |
| ۳ رقص بر شعر تر و ناله‌ی خوش باشد    | ۴ خاصه رقصی که در آن دست نگاری گیرند  |
| ۵ حافظ ابنای زمان را غم مسکینان نیست | ۶ زین میان گر بتوان به که کناری گیرند |
| ۷ خوش گرفتند حریفان سر زلف ساقی      | ۸ گر فلکشان بگذارد که قراری گیرند     |

۸۳ در بیت زیر همهٔ اختیارات شاعری یافت می‌شود، به جز: مرجع: خارج از کشور - ۱۴۰۰

- «چون گل و می دمی از پرده برون آی و در آ که دگر باره ملاقات نه پیدا باشد»
- ۱ قلب ۲ ابدال ۳ تغییر کمیت مصوت‌ها ۴ آوردن فاعلاتن به جای فعلاتن

۸۴ بیت زیر «فاقد» کدام اختیار شاعری است؟ مرجع: سراسری - ۱۴۰۱

- «ز خنده رویی گردون فریب رحم مخور که رخنه‌های قفس رخنهٔ رهایی نیست»
- ۱ ابدال ۲ بلند تلفظ کردن مصوت کوتاه ۳ کوتاه تلفظ کردن مصوت بلند ۴ آوردن فاعلاتن به جای فعلاتن

۸۵ در کدام بیت «سه نوع اختیار وزنی و دو اختیار زبانی» می‌توان یافت؟ مرجع: سراسری - ۱۴۰۱

- |                                     |                                     |
|-------------------------------------|-------------------------------------|
| ۱ آه اگر دامن پاک تو نیارند به دست  | ۲ خستگانی که دریدند گریبانی چند     |
| ۳ مستان بزم عیش شرابی نداشتند       | ۴ در عین بی‌خودی می نابی نداشتند    |
| ۵ چو مطربان سحر آهنگ زیر و بام کنند | ۶ معاشران صبوحی هوای جام کنند       |
| ۷ کسی است صاحب بخت بلند و عمر دراز  | ۸ که دست بر سر آن زلف خم به خم دارد |

۸۶ با توجه به «علوم و فنون ادبی» کدام گزینه غلط است؟ مرجع: سراسری - ۱۴۰۱

- «ترک دنیا به مردم آموزش ند عالم آن کس بود که بد نکند نه بگوید به خلق و خود نکند»
- ۱ شعر را در ردهٔ «ادبیات تعلیمی» می‌توان جا داد.  
 ۲ ابیات بر اساس قاعده «۲» و تبصرهٔ قافیه سروده شده است.  
 ۳ در سرودهٔ فوق، اختیار شاعری آوردن فاعلاتن به جای فعلاتن یافت می‌شود.  
 ۴ حذف همزه و کوتاه تلفظ کردن مصوت بلند «هر دو» در ابیات مشهود است.

۸۷ در کدام بیت «سه نوع اختیار وزنی و دو اختیار زبانی» می‌توان یافت؟ مرجع: خارج از کشور - ۱۴۰۱

- |  |   |
|--|---|
| ۱ مزرع امید را یک دانه به زان خال نیست | ۲ دل ز خالش بر گرفتن خالی از اشکال نیست |
| ۳ کسی از سر دل جام خیردار نشد          | ۴ بی‌خبر باش که صاحب خبری پیدا نیست     |
| ۵ تو همان طایر فرخندهٔ اوج شرفی        | ۶ کز پرت شهپر جبریل امین خوشتر نیست     |
| ۷ گر بر من آن نگار پری چهره بگذرد      | ۸ تشویشم از عقوبت دیو رجیم نیست         |





مرجع: خارج از کشور - ۱۴۰۱

۸۸ در کدام بیت همه اختیارات وزنی به‌جز «قلب» وجود دارد؟

- |   |                                     |   |                                 |
|---|-------------------------------------|---|---------------------------------|
| ۱ | خامی و ساده‌دلی شیوه جان بازان نیست | ۱ | خبری از بر آن دلبر عیار بیار    |
| ۲ | نام تو می‌رفت و عارفان بشنیدند      | ۲ | هر دو به رقص آمدند سامع و قایل  |
| ۳ | ز ملک تا ملکوتش حجاب بردارند        | ۳ | هر آن که خدمت جام جهان‌نما بکند |
| ۴ | مرا به کار جهان هرگز التفات نبود    | ۴ | رخ تو در نظر من چنین خوشش آراست |

مرجع: خارج از کشور - ۱۴۰۱

۸۹ با توجه به «عروض و قافیه» کدام مورد غلط است؟

- |   |                                |   |  |
|---|--------------------------------|---|--|
| ۱ | خوشر «ردیف» و «ن» حرف روی است. | ۱ | قافیه ابیات فوق براساس قاعده «۲» سروده شده است.            |
| ۲ | آشفته سخن چو زلف جانان خوشر    | ۲ | اختیار شاعری «قلب و ابدال» هر دو در سروده فوق یافت می‌شود. |
| ۳ | مجموعه عاشقان بود دفتر من      | ۳ | ایبات فوق را می‌توان به‌دو صورت دسته‌بندی هجایی کرد.       |
| ۴ | مجموعه عاشقان پریشان خوشر      | ۴ | چون کار جهان بی‌سر و سامان خوشر                            |

مرجع: سراسری - ۱۴۰۲

۹۰ با در نظر گرفتن اختیارات شاعری تقطیع کدام سروده «غلط» است؟

- |   |                             |   |                        |
|---|-----------------------------|---|------------------------|
| ۱ | تو در نماز عشق چه خواندی    | ۱ | (U - - UU - - - U - U) |
| ۲ | جان من و تو تشنه مهر بود    | ۲ | (-U - UU - U - U - -)  |
| ۳ | گامی به تو نزدیک و گامی دور | ۳ | (- - -U - - - U - -)   |
| ۴ | پشت لبخندی پنهان هر چیز     | ۴ | (- - - - UU - -U -)    |

مرجع: سراسری - ۱۴۰۲

۹۱ در بیت زیر همه اختیارات شاعری یافت می‌شود: به‌جز:

- |   |                                       |   |                                      |
|---|---------------------------------------|---|--------------------------------------|
| ۱ | ابدال - بلند تلفظ کردن مصوت کوتاه     | ۱ | کفرهاشان همه از رحمت حق ایمان شد»    |
| ۲ | حذف همزه - بلند تلفظ کردن هجای پایانی | ۲ | کوتاه تلفظ کردن مصوت بلند - حذف همزه |
| ۳ | حذف همزه - بلند تلفظ کردن هجای پایانی | ۳ | آوردن فاعلتان به جای فعلتان - ابدال  |

مرجع: سراسری - ۱۴۰۲

۹۲ در کدام ابیات، سه نوع اختیار وزنی وجود دارد؟

- |   |             |   |                                       |
|---|-------------|---|---------------------------------------|
| ۱ | «ب» و «د»   | ۱ | الف: تا برآمد در جهان آوازه زلف و رخس |
| ۲ | «الف» و «ب» | ۲ | ب: تا سر زلف پریشان تو در جمع آمد     |
| ۳ | «ج» و «د»   | ۳ | ج: یک مشت خاک غارت کردن نه مشکل است   |
| ۴ | «الف» و «ج» | ۴ | د: نه عجب گر بچکد خون دل از چشم بهار  |

مرجع: سراسری - ۱۴۰۲

۹۳ در کدام بیت، سه بار اختیار شاعری «قلب» به کار گرفته شده است؟

- |   |                                       |   |                                    |
|---|---------------------------------------|---|------------------------------------|
| ۱ | ماهی و چون عیان شوی شمع هزار مجلسی    | ۱ | سروی و چون روان شوی عشق هزار لشکری |
| ۲ | ای رخ نورپاش تو پیشه گرفته دلبری      | ۲ | رونق آفتاب شد زان رخ همچو مشتری    |
| ۳ | سینه خاقانی اگر بشویی از زنگ عنا      | ۳ | پیش خدایگان تو را بیش کند ثناگری   |
| ۴ | اشک مرا چو روی خود دار عزیز اگر تو را | ۴ | در خورد آب و آفتاب از پی ساز گزری  |



۹۴ همه موارد کاملاً در ابیات زیر مصداق پیدا می‌کند؛ به‌جز:

مرجع: سراسری - ۱۴۰۲

«دل‌تنگ و قدم‌تنگ و ره بادیه پرسنگ در راه طلب کس به گران‌باری من نیست»  
بیداری مردم همه خواب از پی آن هست در عشق تو خواب از پی بیداری من نیست»

- ۱ بیت دوم با «تا تو را دیده خود دیدم ای نور دو چشم / همچو چشم خود ندیدم خواب را دیگر به خواب» تناسب مفهومی دارد.
- ۲ قافیه اشعار براساس قاعده «۲» سروده شده است و آرایه «تضاد، جناس و کنایه» در آن یافت می‌شود.
- ۳ ابیات را می‌توان به دو گونه دسته‌بندی هجایی کرد و همه اختیارات زبانی در آن یافت می‌شود.
- ۴ در سروده حرف روی «ر» است و یک نوع اختیار وزنی در آن می‌توان یافت.

۹۵ اختیارات شاعری مقابل کدام بیت «درست» است؟

مرجع: خارج از کشور - ۱۴۰۲

- ۱ دست ما را بیست نیروی عشق که ز اندازه پا برون ننهیم (آوردن فاعلاتن به جای فعلاتن - ابدال)
- ۲ عنقا بشد و فرّ هماییش بماند زبینه پادشاییش بماند (قلب - کوتاه تلفظ کردن مصوت بلند)
- ۳ بسوختیم ز بیداد چرخ و خواهد سوخت کسی که علم فراموش کرد و جهل آموخت (ابدال - بلند بودن هجای پایانی)
- ۴ میان جمع بنگر آن سر زلف پریشان را اگر خواهی بدانی صورت حال پریشانم (حذف همزه - بلند تلفظ کردن مصوت کوتاه)

۹۶ در کدام بیت، اختیار شاعری «قلب» و «تبدیل مصوت کوتاه به بلند» هر دو وجود دارد؟

مرجع: خارج از کشور - ۱۴۰۲

- ۱ بر دل خاقانی اگر داغ جفا نهی چه شد
  - ۲ سال نو است ساقیا نوبر سال ما تویی
  - ۳ ای حرم تو از کرم بیت حرام خسروان
  - ۴ خاطر خاقانی از آن کعبه‌شناس شد که او
- او ز سگان کیست خود تا بردت به داوری  
می که دهی سه‌ساله ده کاو کهن و تو نوبری  
چون سخن من از نکت سحر حلال خاطری  
در حرم خدایگان کرد به جان مجاوری

۹۷ با توجه به ابیات زیر، کدام مورد نادرست است؟

مرجع: خارج از کشور - ۱۴۰۲

از گوشه بامت سر پرواز ندارم ای کاش که مرغ دلم از بال و پر افتد  
دانی که به یک زخم چرا جان نسپارم خواهیم که سروکار به زخم دگر افتد

- ۱ حرف روی در ابیات «ر» است و در آن دو نوع اختیار وزنی به کار گرفته شده است.
- ۲ بیت اول با «دل نیست کبوتر که چو برخاست نشیند / از گوشه بامی که پریدیم، پریدیم» تضاد مفهومی دارد.
- ۳ قالب اشعار مورد استقبال ابن‌یمین قرار گرفته است. وی مضامین اخلاقی خود را در این قالب آشکار کرده است.
- ۴ وزن اشعار «مفعول مفاعیل مفاعیل فعولن» است و اختیار شاعری تغییر کمیت مصوت‌ها و حذف همزه در آن یافت می‌شود.

۹۸ با توجه به اختیارات شاعری به‌ترتیب وزن کدام مصراع‌ها «مستفعل مستفعل مستفعل فع» و کدام مصراع‌ها «مستفعلن مستفعلن

مرجع: سراسری - ۱۴۰۳

الف: من بر همان عهدم که با زلف تو بستم  
ج: هنوز عشق تو امیدبخش جان من است  
ه: با تلخ‌کامی صبر کن ای جان شیرین

ب: افتاده ز بام خاک درگه شده‌ام  
د: من آن صبحم که ناگهان چو آتش در شب افتادم  
و: گر خون دلی بیهده خوردم، خوردم

- ۱ «الف، و» - «ب، ج»
- ۲ «الف، ه» - «ب، د»
- ۳ «ب، ه» - «الف، ج»
- ۴ «ب، و» - «الف، ه»



مرجع: سراسری- ۱۴۰۳

۹۹ در کدام بیت اختیارات شاعری «تغییر کمیت مصوت‌ها قلب و حذف همزه» یافت می‌شود؟

- ۱ درد زده است جان من میوه جان من کجا
- ۲ ناله خاقانی اگر دادستان شد از فلک
- ۳ بار ز من گسست و من بهر موافقت کنون
- ۴ روزبه‌روز بر فلک بخشش عیش می‌کند
- ۱ درد مرا نشانه کو درد نشان من کجا
- ۲ ناله من بیست غم دادستان من کجا
- ۳ بند روان گسسته‌ام انس روان من کجا
- ۴ آن همه را رسید بخش ای فلک آن من کجا

مرجع: سراسری- ۱۴۰۳

۱۰۰ اختیارات شاعری رباعی زیر کدام است؟

- ۱ حذف همزه - دو بار قلب
- ۲ بلند تلفظ کردن هجای پایانی - قلب
- ۳ تغییر کمیت مصوت‌ها - سه بار ابدال
- ۴ چهار بار ابدال - بلند تلفظ کردن هجای پایانی
- «پیرانه‌سرم رنج و غم زندان است  
من برخی آن پیر خردمند که گفت:
- آه از غم پیری که دو صد چندان است  
دنیا همه زندان خردمندان است.»

مرجع: سراسری- ۱۴۰۳

۱۰۱ با توجه به سروده زیر کدام مورد نادرست است؟

- ۱ وزن سروده فوق با مصراع «چه غریب ماندی ای دل، نه غمی نه غمگساری» یکسان و دوری است.
- ۲ اختیار شاعری حذف همزه «۴» بار و ابدال «۲» بار در سروده به چشم می‌خورد.
- ۳ در سروده قافیه براساس قاعده «۲» آمده است و حرف روی «ر» است.
- ۴ در شعر آرایه‌های «تضمین، مجاز، تشبیه و استعاره» وجود دارد.
- سر آن ندارد امشب که برآید آفتابی / تو خود آفتاب خود باش و طلسم کار بشکن / بسرای تا که هستی، که سرودن است بودن / به ترنمی  
دژ وحشت این دیار بشکن»

مرجع: سراسری- ۱۴۰۳

۱۰۲ در کدام بیت، اختیارات شاعری «کوتاه تلفظ کردن مصوت بلند، بلند تلفظ کردن مصوت کوتاه، ابدال و آوردن فاعلاتن به جای فاعلاتن» یافت می‌شود؟

- ۱ دل چو طوطی بود و جور دلارام شکر
- ۲ این کبوتر بچه هم عزم هوا کرد و پرید
- ۳ هله پیوسته سرت سبز و لبت خندان باد
- ۴ جان سپاریم بدان باده جان دست نهم
- طوطی‌ای دید کسی کاو ز شکر بگریزد  
چون صغیری و ندایی ز سوی غیب شنید  
هله پیوسته دل عشق ز تو شادان باد  
پیش‌تر زان که خردمان سوی افسانه برد

مرجع: سراسری- ۱۴۰۳

۱۰۳ اختیار شاعری در مقابل کدام بیت، درست آمده است؟

- ۱ ز در درآ و شبستان ما متور کن
- ۲ گر کند آن بی‌وفا از من جدایی چون کنم
- ۳ همچون حباب دیده به روی قدح گشای
- ۴ گفتم اگر نبینمت مهر فرامشم شود
- هوای مجلس روحانیون معطر کن (کوتاه تلفظ کردن مصوت بلند)  
من که از اهل وفایم بی‌وفایی چون کنم (حذف همزه)  
وین خانه را اساس قیاس از حباب کن (بلند تلفظ کردن مصوت کوتاه)  
می‌روی و مقابلی غایب و در تصویری (قلب)



مرجع: خارج از کشور- ۱۴۰۳

۱۰۴ با توجه به اختیارات شاعری، وزن کدام سروده درست است؟

- ۱ ما هسته پنهان تماشاییم (مستفعلُ مستفعلُ مفعولن فع)
- ۲ مرگ در آب و هوای خوش اندیشه نشیمن دارد (فاعلاتن فاعلاتن فعلاتن فعلن)
- ۳ در باغ و زمان تنها شدیم ای سنگ و نگاه (مستفعلُ فع مستفعلُ فع مستفعلُ فع لن)
- ۴ دست درویشی شاید نان خشکیده فرو برده در آب (فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فعلن)

۱۰۵ اختیارات شاعری «ابدال، بلند بودن هجای پایانی، کوتاه تلفظ کردن مصوت بلند و حذف همزه»، همگی در کدام سروده یافت می‌شود؟

مرجع: خارج از کشور- ۱۴۰۳

- ۱ آه دانستم ای شکوفه ناز / راز این بوی مستی آمیزت
- ۲ آفتاب از پس البرز نهفته است و ازو / آتشین نیزه برآورده سر از سینه کوه
- ۳ عمری به سر دویدم در جستجوی یار / جز دسترس به وصل ویام آرزو نبود
- ۴ چپست ای دلدار! این اندوه بی آرام چپست / کز نگاهت می‌تراود نازدار و شرمگین

مرجع: خارج از کشور- ۱۴۰۳

۱۰۶ در کدام بیت، سه نوع اختیار وزنی و یک نوع اختیار زبانی به چشم می‌خورد؟

- |                                    |  |
|------------------------------------|--|
| ۱ تو سوز سینه مستان ندیدی ای هشیار | ۱ چو آتشیت نباشد چگونه برچوشی            |
| ۲ دل من در هوس روی تو ای مونس جان  | ۲ خاک راهی است که در دست نسیم افتاده است |
| ۳ خاک شیراز چو دیبای منقش دیدم     | ۳ و آن همه صورت شاهد که بر آن دیبا بود   |
| ۴ آتش جور عدویس تو دگر بار مدم     | ۴ مستان آب کسی را که به کف نانی نیست     |

مرجع: خارج از کشور- ۱۴۰۳

۱۰۷ با توجه به سروده زیر، کدام مورد نادرست است؟

- «این مدعیان که هرچه دیدند نُوَش  
آری گله را چو روی واپس آرند
- ۱ اشعار را می‌توان به دو شکل دسته‌بندی هجایی کرد و در هر صورت وزن آن «دوری» است.
  - ۲ در سروده، اختیار شاعری «قلب، ابدال و تغییر کمیت مصوت‌ها» وجود دارد.
  - ۳ در ابیات آرایه‌های «استعاره، کنایه، تضاد و تمثیل» یافت می‌شود.
  - ۴ قافیه ابیات براساس قاعده «۲» و تبصره قافیه سروده شده است.
- کردند به داس کهنه خود درُوش  
بی‌شبهه بز لنگ شود پیشروش»

### درس ۹: آرایه‌های ادبی

مرجع: خارج از کشور- ۱۳۹۸

۱۰۸ آرایه‌های مقابل همه ابیات کاملاً درست است؛ به جز .....

- |   |  |
|---|--|
| ۱ گر تو زنی تیغ هلاکم به فرق                      | ۱ فرق من و خاک کف پای تو (جناس تام، تشبیه)             |
| ۲ از گوشه بامت سر پرواز ندارم                     | ۲ ای کاش که مرغ دلم از بال و پر افتد (تشبیه، مجاز)     |
| ۳ یعقوب چو چشمش به تو زیبا پسر افتد               | ۳ اول نظرش یوسف مصر از نظر افتد (اغراق، کنایه)         |
| ۴ زان زلف و رخ، شام و سحر در کفر و دین بردم به سر | ۴ زناربندی را نگر تسبیح‌خوانی را ببین (لف و نشر، تضاد) |



مرجع: خارج از کشور - ۱۴۰۰

۱۰۹ آرایه‌های «جناس، استعاره، موازنه و اغراق» همگی در کدام بیت آمده است؟

- ۱ بگفت از سور کمتر گوی با مور
  - ۲ بهاری کز دو رخسارش همی شمس و قمر خیزد
  - ۳ پرواز به آنجا که نشاط است و امید است
  - ۴ آمد نفس صبح و سلامت نرسانید
- که موران را قناعت خوش‌تر از سور  
نگاری کز دو یاقوتش همی شهد و شکر ریزد  
پرواز به آنجا که سرود است و سرور است  
بوی تو نیاورد و پیامت نرسانید

مرجع: خارج از کشور - ۱۴۰۱

۱۱۰ کدام بیت به «اغراق، دو تشبیه و یک استعاره» آراسته شده است؟

- ۱ همای شخص من از آشیان شادی دور
  - ۲ ز آب دیده‌ی من فرش خاک تر می‌شد
  - ۳ چو ابر زلف تو پیرامن قمر می‌گشت
  - ۴ چو بی‌دلان همه در کار عشق می‌آویخت
- چو مرغ حلق بریده به خاک بر می‌گشت  
ز بانگ ناله‌ی من گوش چرخ کر می‌گشت  
ز ابر دیده کنارم به اشک تر می‌گشت  
چو ابلهان همه از راه عقل بر می‌گشت

مرجع: سراسری - ۱۴۰۳

۱۱۱ آرایه‌های مشترک در ابیات زیر کدام‌اند؟

- هر دم غم فراقت بر دل نهاد باری  
– شب نیست که در پایش تا روز به صد زاری  
– چگونه از خط حکم تو سر بگردانم
- ۱ مجاز – جناس – کنایه  
۲ مجاز – تشبیه – مراعات‌نظیر  
۳ کنایه – اغراق – واج‌آرایی  
۴ تضاد – مراعات‌نظیر – جناس ناقص
- هر لحظه دست هجرش در دل شکست خاری  
یا جبهه نمی‌سایم یا روی نمی‌مالم  
که من مطیعم و حکم تو پیش بنده مطاع

مرجع: سراسری - ۱۳۹۸

۱۱۲ کدام بیت فاقد «ایهام» است؟

- ۱ چه سود نرگس سرمست را نصیحت بلبل
  - ۲ در تابم از دو سنبل هندوت کز چه روی
  - ۳ دلی کز خرمن شادی نشد یک دانه‌اش حاصل
  - ۴ در پرده از ناراستی راه مخالف می‌زنی
- که هیچ فایده نبود اگر هزار بگوید  
سر برکنار نسترن و ارغوان نهاد  
چنین در دام غم تا کی به بوی دانه بنشیند  
بنواز باری نوبتی چون می‌زنی عشاق را

مرجع: خارج از کشور - ۱۳۹۹

۱۱۳ در کدام بیت، آرایه «لف و نشر و ایهام» به چشم می‌خورد؟

- ۱ گر چه کامم ز لب نوش تو تلخ است اما
  - ۲ ز سودای رخ و زلفش غمی دارم شبان‌روزی
  - ۳ لب شیرین تو گویا به حدیث آمد باز
  - ۴ با خیال روی و مویش غرق نور و ظلمتم
- گر کسی گوش دهد قصه شیرین دارم  
مرا صبح وصال او نمی‌گردد شبی روزی  
که برآورده بسی شور ز هر شیدایی  
کو نظر بازی که سیر صبح و شام من کند

مرجع: سراسری - ۱۴۰۰

۱۱۴ آرایه‌های مقابل همه ابیات کاملاً درست هستند، به جز:

- ۱ زان پیش که در زلف تو بندیم دل خویش
  - ۲ تا زلف و رخت بردمد از سایه و روشن
  - ۳ دور از لب شیرین تو چون شمع سیه روز
  - ۴ با گریه خونین من و خنده مهتاب
- ما رشته مهر از همه بگسیخته بودیم (مجاز، تضاد)  
از شاخه سرو چمن آویخته بودیم (لف و نشر، مجاز)  
خوش آتش و آبی به هم آمیخته بودیم (استعاره، ایهام)  
آب رخی از شبنم و گل ریخته بودیم (استعاره مصرحه، استعاره مکنیه)



مرجع: خارج از کشور - ۱۴۰۰

۱۱۵ در کدام بیت، آرایه‌های ایهام و استعاره «هر دو» یافت می‌شود؟

- |  |   |
|--|---|
| ۱ آفتابی کز شفق، رخسار، در خون شسته است    | ۲ زهره سازی خوش نمی‌سازد مگر عودش بسوخت |
| ۳ در بزم دور یک دو قدح درکش و برو          | ۴ فرش طرب بگستر چون باد نوبهاری         |
| ۱ داغ ناخن خورده‌ای از لاله‌زارِ حسنِ اوست | ۲ کس ندارد ذوق مستی می‌گساران را چه شد  |
| ۳ یعنی طمع مدار وصال مدام را               | ۴ فراش بوستان گشت نقاش گلستان شد        |

مرجع: خارج از کشور - ۱۴۰۰

۱۱۶ آرایه‌های مقابل همه ابیات درست است، به‌جز: .....

- |  |   |
|--|---|
| ۱ ز آشفته‌گی به حلقهٔ جمعی رسیده‌ام                      | ۲ به عشق زلف و رخت فارغم ز دیر و حرم                        |
| ۳ به یاد کاکل پُر تاب و زلف پُر چینش                     | ۴ چراغ چشم من آن روی مجلس افروز است                         |
| ۱ کز حلقه‌های زلف تو تابی نداشتند (ایهام، پارادوکس)      | ۲ که این معامله بیرون ز کفر و ایمان است (استعاره، لف و نشر) |
| ۳ دل من است که هم جمع و هم پربیشان است (کنایه، پارادوکس) | ۴ طناب عمر من آن موی عنبر افشان است (جناس، تشبیه)           |

مرجع: سراسری - ۱۴۰۱

۱۱۷ کدام بیت «فائد» لفونشر و دارای «جناس، مجاز، استعاره و ایهام» است؟

- |                                     |                                     |
|-------------------------------------|-------------------------------------|
| ۱ اگر صباح قیامت ببینی آن رخ و قامت | ۲ قوی به چنگ من افتاده بود دامن وصل |
| ۳ همه عالم صنم چین به حکایت گویند   | ۴ عجب مدار که در عین درد خاموشم     |
| ۱ جمال حور نجویی، وصال سدره نخواهی  | ۲ ولی دریغ که دولت به تیز چنگی نیست |
| ۳ صنم ماست که در هر خم زلفش چین است | ۴ که درد یار پری چهره عین درمان است |

مرجع: سراسری - ۱۴۰۱

۱۱۸ آرایه‌های «لفونشر، جناس، تشبیه، استعارهٔ مصرحه، ایهام» به‌ترتیب، در کدام ابیات وجود دارد؟

- |   |                                      |
|---|--------------------------------------|
| الف - خیاط وفا در ره آن سرو قباپوش        | ب - در بوستان حریغان مانند لاله و گل |
| ج - از عفو و خشم تو دو نمونه است روز و شب | د - خادم غیر شدم با همهٔ غیرت عشق    |
| ه - چو چشم مست تو را عین فتنه می‌بینم     | ۱ ب - د - الف - ه - ج                |
| ۲ ب - د - ج - الف - ه                     | ۳ ج - ب - الف - ه - د                |
| ۴ ج - ب - ه - د - الف                     |                                      |

مرجع: خارج از کشور - ۱۴۰۱

۱۱۹ کدام بیت به آرایه‌های «استعاره، ایهام، جناس و تلمیح» آراسته شده است؟

- |                                       |   |
|---------------------------------------|---|
| ۱ ای نغمهٔ خورش دم داود را شعار       | ۲ بر بناگوش تو خال حبشی هر که بدید      |
| ۳ بشنو که دم تیشه چه خوش گفت به فرهاد | ۴ هر که از مروه صفا می‌طلبد گو به مبوبح |
| ۱ وی عندلیب را نفست کرده شرمسار       | ۲ گفت بر گوشهٔ خورشید نشست است بلال     |
| ۳ رفتن ز سر کوی وفا زنده محال است     | ۴ بادهٔ صاف طلب دار و صفا باز گذار      |

مرجع: خارج از کشور - ۱۴۰۱

۱۲۰ کدام بیت به آرایه‌های «جناس، استعاره، ایهام، واج‌آرایی» آراسته شده است؟

- |   |  |
|---|--|
| ۱ بر هر سر شاخی که زند برق محبت         | ۲ باد اگر بر من وزد بر یاد او یادم حلال  |
| ۳ دلم در سینه می‌لرزد ز چین زلف او آری  | ۴ آرزو دارم ز لعلش تا به لب جام مدام     |
| ۱ نه شاخ به جا ماند و نه خار و نه خاشاک | ۲ باده گر بر کف نهم بی‌یاد او بادم حرام  |
| ۳ کیوتر می‌تپد هر جا پر شاهین شود پیدا  | ۴ وز سرم بیرون نخواهد رفتن این سودای خام |



مرجع: سراسری - ۱۴۰۲

۱۲۱ کدام بیت را شاعر «دو بار» به ایهام و «سه بار» به تشبیه آراسته است؟

- |  |                                       |
|--|---------------------------------------|
| ۱ گفت که تو شمع شدی قبله این جمع شدی   | جمع نیام شمع نیام دود پراکنده شدم     |
| ۲ چشمه خورشید تویی سایه‌گه بید منم     | چون که زدی بر سر من پست و گدازنده شدم |
| ۳ میرشکار فلکی تیر بزن در دل من        | ور بزنی تیر جفا همچو زمین پی سپرم     |
| ۴ باز توأم باز توأم چون شنوم طبل تو را | ای شه و شاهنشه من باز شود بال و پرَم  |

مرجع: سراسری - ۱۴۰۲

۱۲۲ آرایه‌های «تشبیه، ایهام، لف و نشر و مجاز» به ترتیب، در کدام ابیات آمده است؟

- الف: بی‌خبر شد ز جهان هر که گرفتار تو شد      فیض زنجیر تو و سلسله تاک یکی است  
ب: لطف و قهر تو به چشم من غمناک یکی است      نظر مرحمت و حلقه فتراک یکی است  
ج: قلب من گردیده از اکسیر خرسندی طلا      چهره زرین و قصر زرنگار من یکی است  
د: در حلاوت‌خانه وحدت دویی را بار نیست      قند شیرین‌کار و زهر جانگزای او یکی است

- ۱ «الف» - «ب» - «د» - «ج»      ۲ «ب» - «د» - «الف» - «ج»      ۳ «د» - «الف» - «ج» - «ب»      ۴ «د» - «ج» - «ب» - «الف»

مرجع: خارج از کشور - ۱۴۰۲

۱۲۳ آرایه‌های مقابل همه ابیات کاملاً درست است؛ به جز:

- |  |  |
|--|--|
| ۱ شراب گرد کدورت نبرد از دل ما           | چو دانه سوخته باشد چه از سحاب آید (مجاز، استعاره مکنیه)      |
| ۲ آب چشم و رنگ روی ما ندارد قیمتی        | زان که نبود گوهر اندر بحر و زر در کان عزیز (تشخیص، لف و نشر) |
| ۳ عیب نبود گر ترنج از دست نشناسم که نیست | در همه مصرم کسی چون یوسف کنعان عزیز (ایهام، تلمیح)           |
| ۴ بشکفت نیش‌خنده مفتون که سایه گفت       | از شهر شکوه دارم و از شهریار هم (ایهام، تضمین)               |

مرجع: سراسری - ۱۴۰۳

۱۲۴ بیت زیر به کدام آرایه‌های ادبی آراسته شده است؟

«خاک صحرای عدم از خون هستی بهتر است      بر سر جان این‌قدر ای شمع لرزیدن چرا»

- ۱ استعاره، ایهام، مراعات نظیر، کنایه      ۲ تشبیه، کنایه، لف و نشر، تضاد  
۳ استعاره، تشبیه، جناس، تضاد      ۴ تشبیه، تضاد، ایهام، مجاز

مرجع: سراسری - ۱۴۰۳

۱۲۵ در کدام بیت «سه تشبیه و یک ایهام» وجود دارد؟

- |  |                                       |
|--|---------------------------------------|
| ۱ الا ای شمع دلسوزان چراغ مجلس افروزان | به جهت ماه مهرویان به طلعت شاه عیاران |
| ۲ میدان ملامت را چون گوی شدی شاید      | که ایوان سلامت را بنیاد نخواستی شد    |
| ۳ چشمه خورشید رویش چشم را بی‌تاب ساخت  | حلقه زنجیر مویش عقل را دیوانه کرد     |
| ۴ همچو چنگ ار به کناری ندهی کام دلم    | از لب خویش چو نی یک نفسی بنوازم       |



۱۲۶ با توجه به ابیات زیر، کدام مورد نادرست است؟

مرجع: سراسری- ۱۴۰۳

«هر دل که اسیر محنت اوست خوش است / هر سر که غبار آن سر کوست خوش است»  
از دوست به ناوک غم آر زده مشو / خوش باش که هر چه آید از دوست خوش است»

- ۱ در ابیات فوق «ت» حرف روی است و اختیار شاعری قلب در آن یافت می‌شود.
- ۲ قافیه ابیات بر اساس قاعده «۲» آمده است و در آن تشبیه، مجاز، ایهام و تمثیل می‌توان یافت.
- ۳ اشعار را می‌توان به دو گونه دسته‌بندی هجایی کرد و در آن اختیار شاعری تغییر کمیت مصوت وجود دارد.
- ۴ مفهوم ابیات با «طرفه می‌دارند یاران صبر من بر داغ و درد / داغ و دردی کز تو باشد خوش‌تر است از باغ و ورد» یکسان است.

۱۲۷ آرایه‌های «استعاره، متناقض‌نما، ایهام، موازنه و لف و نشتر» به ترتیب، در کدام ابیات به چشم می‌خورد؟

مرجع: خارج از کشور- ۱۴۰۳

الف: متاع مهر خود ارزانی شهاب مکن / بهای ماه درخشنده مشتری داند  
 ب: تشنه غنچه سیراب تو را آب چه سود / مرده نرگس پر خواب تو را خواب چه سود  
 ج: به لباس مرغ و ماهی روم ار به کوه و دریا / تو در آوری به دامم تو در افکنی به شستم  
 د: سرو آرامم و سر بر فلک افراشته‌ام / بی‌ثمر بین که ثمر دارد از این بی‌ثمری  
 ه: زگرد تارک من چشم علویان شده کور / ز آه ناله من گوش سفلیان شده کر

- ۱ «ب» - «د» - «الف» - «ه» - «ج» - «ب» - «د» - «د»
- ۲ «ب» - «د» - «ج» - «الف» - «ه» - «ج» - «ب» - «د»
- ۳ «ج» - «د» - «ه» - «ب» - «الف» - «ج» - «ب» - «د»
- ۴ «الف» - «ب» - «ه» - «د» - «ج» - «ب» - «د» - «د»

مرجع: سراسری- ۱۳۹۹

۱۲۸ کدام بیت، فاقد تشبیه و دارای «مجاز و ایهام تناسب» است؟ (با تغییر)

۱ خوام ز پس پرده تقوا به در افتم / چندی به زبان همه‌کس چون خیر افتم  
 ۲ چون بلبل دل‌سوخته را بال شکستند / بر طرف چمن باز به پروانه نیاید  
 ۳ نه طره‌ات غم شب‌های تار من دارد / نه چشم مست تو فکر خمار من دارد  
 ۴ من آن نی‌ام که کند یار اجتناب از من / همیشه صحبت آتش به شمع درگیرد

مرجع: خارج از کشور- ۱۳۹۹

۱۲۹ آرایه‌های «جناس تام، لف و نشتر، تشبیه، ایهام تناسب» به ترتیب، در کدام ابیات یافت می‌شود؟

الف) ور لحظه‌ای به کوی تو ناگاه بگذرم / عیبم مکن که روضه رضوانم آرزوست  
 ب) وز روی آن‌که رونق خوبان ز روی توست / دائم نظاره رخ خوبانم آرزوست  
 ج) ایمان و کفر من همه رخسار و زلف توست / در بند کفر مانده و ایمانم آرزوست  
 د) بر بوی آن‌که بوی تو دارد نسیم گل / پیوسته بوی باغ و گلستانم آرزوست

- ۱ ب، د، الف، ج
- ۲ ب، ج، الف، د
- ۳ د، ج، ب، الف
- ۴ د، ب، ج، الف

مرجع: سراسری- ۱۴۰۰

۱۳۰ آرایه‌های (کنایه - جناس - ایهام تناسب - استعاره - لف و نشتر) به ترتیب، در کدام ابیات آمده است؟

الف) بر آن سرم که جفای تو را به جان بخرم / در این معامله گر عمر من وفا بکند  
 ب) من مات صورت تو که در کارگاه حسن / خورشید را گدا و تو را شاه می‌کشند  
 ج) مژه و ابروی او دیدم و با دل گفتم / که به جان از پی آن تیر و کمان باید رفت  
 د) کس مبادا به سیه‌روزی ما در ره عشق / که فلک تیره شد از تیرگی کوکب ما  
 ه) بی‌زلف سرکشش سر سودایی از ملال / همچون بنفشه بر سر زانو نهاده‌ایم

- ۱ الف - د - ج - ه - ب
- ۲ د - الف - ب - ه - ج
- ۳ د - ه - ج - الف - ب
- ۴ ه - د - ب - الف - ج





مرجع: خارج از کشور - ۱۴۰۲

۱۳۱ کدام بیت به «ایهام، ایهام تناسب، واج آرای و استعاره مکنیه» آراسته شده است؟

- ۱ آن چنان دور از لبش بگداختم کز تاب درد
- ۲ دور از تو هر شب تا سحر گریان چو شمع محفلم
- ۳ هر موی بر اعضای من کوکو زند چون فاخته
- ۴ مردم چشم هنر از داغ او در خون نشست
- چون نی اندام نحیفم استخوانی بیش نیست.
- تا خود چه باشد حاصلی از گریه بی‌حاصلم
- هرگاه در دل یاد آن سرو خرامان بگذرد
- گرچه مردم را طریق مردمی از یاد رفت

مرجع: سراسری - ۱۴۰۳

۱۳۲ در کدام بیت، «استعاره مکنیه، ایهام تناسب و چهار تشبیه» یافت می‌شود؟

- ۱ بگوی کان مگس عنبرین به بوی نبات
- ۲ فلک به یاد تن سیمگون مهرویان
- ۳ مرغ جان را تا نسوزد ز آتش دل بال و پر
- ۴ به فروغ مهر رویش که مه است از آن عبارت
- چرا بر آن لب لعل شکرشکن بنشست
- درست روی من از مهر دل چو زر می‌کرد
- پیش روی شمع چون پروانه نتوانم نشست
- به فریب چشم مستش که دهد جهان به غارت

مرجع: سراسری - ۱۴۰۳

۱۳۳ آرایه‌های «مجاز، لفونشر، تمثیل، ایهام تناسب و استعاره» به ترتیب، در کدام ابیات آمده است؟

- الف: تب عشق آمد و کشت آتش جانسوز حسد  
ب: سرم به هیچ کتابی فرو نمی‌آید  
ج: گر کام جان توان یافت از روی و موی دلبر  
د: گرچه صد بار غمت خاک مرا داد به باد  
ه: معشوق نداند غم محرومی عاشق
- ۱ «ب» - «ج» - «ه» - «الف» - «د»  
۲ «د» - «الف» - «ج» - «ب» - «ه»  
۳ «ب» - «الف» - «ه» - «ج» - «د»  
۴ «د» - «الف» - «ج» - «ب» - «ه»
- ناز قانون محبت که شفا داد مرا  
ولی خط تو به صد حرص و آرز می‌خوانم  
روزی به شب توان برد شامی سحر توان کرد  
نیست بر خاطر من از تو غباری باری  
آزاد ندارد خبر از حال گرفتار

مرجع: سراسری - ۱۳۹۸

۱۳۴ همهٔ واژه‌ها در بیت زیر آرایهٔ ایهام یا ایهام تناسب دارند؛ به جز.....

- خسرو آن است که چون ملک وصال دریافت  
لعل شیرین تو را دید و شکر گرد آورد
- ۱ خسرو  
۲ شیرین  
۳ شکر  
۴ وصال

مرجع: سراسری - ۱۳۹۸

تشنهٔ روی توام باز مدار از من آب»

- «زنده به بوی توام بوی ز من وا مگیر  
کنایه، تشبیه، ایهام تناسب، مجاز  
کنایه، تشبیه، ایهام، جناس ناهمسان
- ۲ استعاره، تشبیه، کنایه، جناس همسان  
۴ استعاره، ایهام تناسب، مجاز، جناس همسان

مرجع: خارج از کشور - ۱۳۹۸

در خون خویش بنشانند از تیر دل‌نشینم»

- «تا با کمان ابرو بنشست در کمینم  
استعاره، مجاز، تلمیح، ایهام  
استعاره، اغراق، جناس، پارادوکس
- ۲ تشبیه، جناس، کنایه، ایهام  
۴ جناس، تشبیه، ایهام تناسب، مجاز



۱۳۷) آرایه‌های بیت زیر کدام‌اند؟

«ز باغ حسن خود بر خور که من در سایهٔ سروت

جهانی را ز باغ عشق بر خوردار می‌بینم»

مرجع: سراسری - ۱۳۹۹

- ۱) تشبیه، جناس، تلمیح، کنایه
- ۲) استعاره، مجاز، کنایه، ایهام
- ۳) تشبیه، استعارهٔ آشکار، جناس، مجاز
- ۴) کنایه، تضاد، مجاز، واج‌آرایی

۱۳۸) آرایه‌های بیت زیر کدام‌اند؟

«تو داری طاق ابرویی که جفتش نیست در عالم

تویی آن کس که در عالم به جفت ابروان طاقی»

مرجع: سراسری - ۱۳۹۹

- ۱) تشبیه، تضاد، ایهام، جناس تام
- ۲) تشبیه، مجاز، ایهام تناسب، تضاد
- ۳) پارادوکس، جناس ناقص، کنایه، اغراق
- ۴) استعاره، ایهام، اغراق، پارادوکس

۱۳۹) آرایه‌های بیت زیر، کدام است؟

«مهی که راز من از پرده آشکارا کرد

هنوز صورت او زیر پرده پنهان است»

مرجع: خارج از کشور - ۱۴۰۰

- ۱) استعاره - ایهام - کنایه - تضاد
- ۲) کنایه - ایهام تناسب - تکرار - متناقض‌نما
- ۳) تضاد - استعاره - کنایه - واج‌آرایی
- ۴) جناس همسان - استعاره - پارادوکس - مجاز

مرجع: خارج از کشور - ۱۴۰۰

۱۴۰) آرایه‌های «استعاره، ایهام، ایهام تناسب و لف و نشر» به ترتیب، در کدام ابیات آمده است؟

الف) چو ذرهٔ گرچه حقیرم ببین به دولت عشق که در هوای رخت چون به مهر پیوستم

ب) تیر و کمان عشق را هرکه ندیده، گو ببین پشت خمیدهٔ مرا فد کشیدهٔ تو را

ج) گر چو شمعش پیش میرم بر غم خندان شود و بر نجم خاطر نازک برنجاند ز من

د) آخر چه شد ای برگ گل تازه که دیدار از بلبل بی‌برگ و نوا بازگرفتی

- ۱) الف - ب - د - ج
- ۲) الف - ج - ب - د
- ۳) د - الف - ج - ب
- ۴) د - ج - الف - ب

مرجع: خارج از کشور - ۱۴۰۱

۱۴۱) آرایه‌های بیت زیر، کدامند؟

«قضای لازم است آن‌را که بر خورشید عشق آرد

که همچون ذره در مهرش گرفتار هوا ماند»

- ۱) تشبیه، ایهام، استعاره، ایهام تناسب
- ۲) تشبیه، کنایه، تضاد، ایهام تناسب
- ۳) استعاره، مجاز، اغراق، جناس
- ۴) استعاره، جناس، اغراق، ایهام

مرجع: خارج از کشور - ۱۴۰۱

۱۴۲) آرایه‌های مقابل همهٔ ابیات «کاملاً» درست است؛ به‌جز:

- ۱) از جعد سربلند تو یک قوم دستگیر
- ۲) منعم ز سیر صورت زیبای او مکن
- ۳) در عین خشم اهل هوس را به خون کشید
- ۴) خنده زد لعل تو بر گریهٔ شور انگیزم
- وز عنبری کمند تو یک جمع پای بست (استعاره مکنیه، ایهام)
- از حالت گرسنه خبر نیست سیر را (تمثیل، متناقض‌نما)
- کامی که خواستیم روا کرد چشم دوست (تشخیص، ایهام تناسب)
- طعنه زد جزع تو بر نالهٔ بی‌تأثیرم (استعاره، موازنه)



مرجع: سراسری- ۱۴۰۲

۱۴۳ در کدام بیت آرایه‌های «ایهام، تناسب، تشبیه و مجاز» مشهود است؟

- ۱ هر که شد مشتری مهر رخت
- ۲ چه عکس روی تو در ساغر شراب افتاد
- ۳ گل صدبرگ را دگر در دام
- ۴ ای که از سنبل مشکین تو عنبر بویی است
- خرمن مه به نیم جو نخريد
- چه جای تاب که آتش در آفتاب افتاد
- همچو بلبل هزار می‌افتد
- خنک آن باد که از زلف تو بویی دارد

مرجع: سراسری- ۱۴۰۲

۱۴۴ آرایه‌های مقابل همهٔ ابیات «کاملاً» درست هستند؛ به جز:

- ۱ هلال عید اگر پیوسته بودی ماه من دیگر
- ۲ ز رنج و راحت گیتی مرجان دل مشو خرم
- ۳ گلبن عمر مرا هجر تو از بیخ بکند
- ۴ صبح محشر که من از خواب گران برخیزم
- به ابروی تو نسبت دادمی او را سر مویی (تشبیه - ایهام تناسب)
- که آیین جهان گاهی چنان گاهی چنین باد (مجاز - لف و نشر)
- تا نگوویی که من از باد هوا افتادم (ایهام - جناس)
- به جمال تو چو نرگس نگران برخیزم (تلمیح - جناس)

### فصل چهارم درس ۱۰: سبک‌شناسی دورهٔ معاصر و انقلاب اسلامی

مرجع: سراسری- ۱۴۰۰

۱۴۵ همهٔ موارد، بیانگر ویژگی‌های «سطح ادبی» شعر معاصر است، به جز:

- ۱ انتخاب وزن، متناسب با لحن طبیعی گفتار و زبان شعر است.
- ۲ صور خیال، جدید و نو هستند و تکرار تصاویر شاعران دوره‌های قبل نیستند.
- ۳ سادگی و روانی زبان شعر و جمله‌بندی‌های ساده در شعر معاصر کاملاً چشمگیر است.
- ۴ ایهام در شعر معاصر پسندیده است و معنی‌گزینی از ویژگی‌های شعر این دوره است.

مرجع: سراسری- ۱۴۰۱

۱۴۶ کدام مورد بیانگر ویژگی «ادبی» شعر معاصر است؟

- ۱ ایهام پسندیده است و معنی‌گزینی از ویژگی‌های شعر این دوره است.
- ۲ صور خیال، جدید و نو هستند و تکرار تصاویر شاعران دوره‌های قبل هستند.
- ۳ موضوع شعر محدود نیست و بسیار تنوع دارد و شاعر برای انتخاب موضوع آزاد است.
- ۴ سادگی و روانی زبان شعر و جمله‌بندی‌های ساده در شعر معاصر کاملاً چشمگیر است.

۱۴۷ مفهوم بیت زیر از کدام بیت، دریافت می‌شود؟

مرجع: سراسری- ۱۴۰۱

«اشک سحر زدايد از لوح دل سياهی خرم کند چمن را باران صبحگاهی»

- ۱ از هوای تر شود آيينهٔ ما بی‌غبار
- ۲ اشکش ز دل غبار کدورت نمی‌برد
- ۳ گریهٔ دائم سياهی را نبرد از بخت من
- ۴ چون عقد گوهری که شود پاره رشته‌اش
- رشتهٔ باران گره از کار مستان وا کند
- چشمی که تر به یاوری توتیا کنند
- زاغ را بسیاری باران نسازد پر سپید
- ریزد مسلسل از مژه‌ام قطره‌های اشک



۱۴۸ کدام بیت با بیت زیر، قرابت مفهومی دارد؟

مرجع: خارج از کشور - ۱۴۰۲

عشقی افکنده است با یوسف به یک زندان مرا عشرتی دارم به یاد روی آن گل در قفس

- ۱ دل آگاه در این غمکده خرم نشود
  - ۲ هر که را دست دهد طلعت یوسف در چاه
  - ۳ از عزیزان هیچکس خوابی برای من ندید
  - ۴ عشق هیبت است در خلوت شود غافل ز حسن
- یوسف آن نیست که در گوشه زندان خندد  
خوشتر از مملکت مصر بود زندانش  
گرچه عمری شد که چون یوسف به زندان مانده‌ام  
نیست در زندان زلیخا از مه کنعان جدا

۱۴۹ کدام مورد، بیانگر ویژگی‌های «ادبی و فکری» شعر معاصر تا دوره انقلاب اسلامی است؟

مرجع: سراسری - ۱۴۰۳

- ۱ جمله‌بندی‌های ساده در شعر معاصر چشمگیر است - مخاطب شعر عامه مردم هستند.
- ۲ لحن شاعر صمیمانه و متواضعانه است - گرایش به نماد در تصاویر شعری بیشتر است.
- ۳ علاوه بر قالب‌های سنتی، قالب نیمایی و سپید نیز پرکاربرد است - تفکر شاعر آسمانی است.
- ۴ مدح و ذم و هجو بسیار کم است - معشوق مانند دوره‌های آغازین شعر فارسی، زمینی است.

۱۵۰ همه موارد از ویژگی‌های فکری شعر انقلاب اسلامی است؛ به جز .....

مرجع: سراسری - ۱۳۹۸

- ۱ روی آوردن به مفاهیم انتزاعی در شعر این دوره آشکار است.
- ۲ شاعران به مضامین اسلامی به‌ویژه فرهنگ عاشورایی روی آوردند.
- ۳ روح حماسه در بُعد آسمانی آن، در مثنوی‌های این دوره غلبه دارد.
- ۴ فرهنگ دفاع مقدس یکی از اصلی‌ترین درون‌مایه‌های شعر این دوره است.

۱۵۱ کدام عبارت، از لحاظ تاریخ ادبیات کاملاً درست است؟

مرجع: خارج از کشور - ۱۳۹۸

- ۱ در دهه نخست انقلاب اسلامی گرایش به پیچیده‌نویسی در داستان رواج یافت.
- ۲ از اواخر دهه ۵۰ تا اواخر دهه ۶۰، گرایش به داستان‌های کوتاه بیش از زمان بود.
- ۳ باستان‌گرایی و علاقه به استفاده از واژگان کهن در زبان شعر انقلاب اسلامی کاملاً محسوس است.
- ۴ تفکر انسان‌گرایانه (اومانیزم) در دوران قبل و بعد از انقلاب اسلامی به شکل چشمگیری وجود داشت.

۱۵۲ کدام بیت، با توجه به سبک و شیوه بیان آن، سروده یکی از شاعران نیمایی است؟

مرجع: خارج از کشور - ۱۳۹۹

- ۱ لبخند تو خلاصه خوبی‌هاست
  - ۲ محمد کافرینش هست خاکش
  - ۳ آب زیند راه را هین که نگار می‌رسد
  - ۴ ای سرو بلند قامت دوست
- لختی لبخند خنده گل زیباست  
هزاران آفرین بر جان پاکش  
مژده دهید باغ را بوی بهار می‌رسد  
وه وه که شمایلت چه نیکوست

۱۵۳ کدامیک از ویژگی‌های داستان‌نویسی دوره انقلاب اسلامی نیست؟

مرجع: خارج از کشور - ۱۴۰۰

- ۱ اندیشه حاکم بر داستان‌های دهه اول انقلاب اسلامی سیاسی و اجتماعی بودن است.
- ۲ گرایش به خاطره، قطعه ادبی، سفرنامه و شرح حال رایج شد.
- ۳ زبان داستان‌ها به‌ویژه در زمان جنگ بیشتر ادبی است.
- ۴ تفکر اومانیزستی در برخی آثار این دوره کمرنگ است.



مرجع: سراسری- ۱۴۰۳

۱۵۴ کدام مورد، از ویژگی‌های ادبی نثر داستانی «دوره انقلاب اسلامی» است؟

- ۱) تنوع مضامین در نثر داستانی مانند داستان‌های اقلیمی، شهری، کودکانه، زنانه و ...
- ۲) کاربرد موضوعات عمده‌ای مانند عشق، انسان، ستیزه با خرافات، کارگر، سیاست و ...
- ۳) رواج واژگان متناسب با جنگ، جبهه، شهادت، ایثار و وطن‌دوستی، مقاومت در داستان
- ۴) گرایش به سبک‌های جدید نویسندگی مانند جریان سیال ذهن، مینی‌مال و مدرن‌نویسی

مرجع: خارج از کشور- ۱۴۰۳

۱۵۵ کدام عبارت، از دیدگاه تاریخ ادبیات ایراد دارد؟

- ۱) روح حماسی اشعار دوران مقاومت با موجی از عرفان آمیخته شده است و موجب تحوّل و دگرگونی زبان و محتوای شعر می‌شود.
- ۲) معشوق در ادبیات معاصر مانند دوره‌های آغازین شعر فارسی زمینی است و تفکر شاعر نیز بیشتر زمینی و پیرامون امور دنیوی است.
- ۳) در دهه شصت و پس از آن گرایش به خاطره‌نگاری و زندگی‌نامه‌نویسی نیز رشد چشم‌گیری یافت و آثار قابل توجهی در این حوزه‌ها به نگارش درآمد.
- ۴) هرچه از سال‌های اول انقلاب می‌گذرد، اقبال به شعر نیمایی بیشتر می‌شود و در ادامه توجه به چهارپاره، قصیده، ترکیب‌بند و بحر طویل دیده می‌شود.

### درس ۱۱: وزن در شعر نیمایی

مرجع: سراسری- ۱۳۹۸

۱۵۶ نام بحر وزن مقابل کدام مصراع درست است؟

- ۱) مرا مهر سیه‌چشمان ز سر بیرون نخواهد شد: هزج مثنی سالم
- ۲) شوریده و شیدا کند هر دل که دلبر جا کند: رمل مثنی سالم
- ۳) فلک کار مرا افکند با نامهربان ماهی: هزج مثنی محذوف
- ۴) آشفته‌خاطر کرده‌ام جمعیت عشاق را: رجز مثنی محذوف

مرجع: سراسری- ۱۳۹۸

۱۵۷ وزن مصراع‌های زیر به‌ترتیب کدام است؟

- «صبح خواهد شد / و به این کاسه آب / آسمان هجرت خواهد کرد»
- ۱) فاعلاتن فعلن، فاعلاتن فع، فاعلاتن مفعولن فع
  - ۲) فاعلاتن فع، فاعلاتن فعلن، فاعلاتن فعلن فع
  - ۳) فاعلاتن فع، فاعلاتن فعلن، فاعلاتن فعلن فع
  - ۴) فاعلاتن فع، فاعلاتن فعلن، فاعلاتن فعلن فعلن

مرجع: خارج از کشور- ۱۳۹۸

۱۵۸ وزن واژه شعر زیر، کدام است؟

- «به چه خواهی بردن / در شبی این همه تاریک پناه»
- ۱) فاعلاتن فعلن - فاعلاتن فعلاتن فعلاتن
  - ۲) فاعلاتن فعلن - فاعلاتن فعلاتن فاعلاتن فعلن
  - ۳) فاعلاتن فعلن - فاعلاتن فعلاتن فعلن
  - ۴) فاعلاتن فعلاتن فعلن - فاعلاتن فعلاتن فعلن

مرجع: خارج از کشور- ۱۳۹۸

۱۵۹ بره‌های «متقارب، رمل، رجز و هزج» به‌ترتیب، مربوط به کدام ابیات است؟

- الف) نردبان این جهان ما و منی است  
ب) مرا نه سر نه سامان آفریدند  
ج) باز آی و بر چشمم نشین ای دلستان نازنین  
د) جهان را بلندی و پستی تویی
- عاقبت این نردبان بشکستنی است  
پریشانم پریشان آفریدند  
که آشوب و فریاد از زمین بر آسمانم می‌رود  
ندانم چه‌ای هرچه هستی تویی
- ۱) ج، ب، د، الف
  - ۲) ج، ب، الف، د
  - ۳) د، الف، ج، ب
  - ۴) د، ب، ج، الف



۱۶۰ کدام بیت در بحر «رمل مثنیٰ محذوف» است؟

مرجع: خارج از کشور - ۱۳۹۸

- ۱) صوفی بیا که آینه صافی است جام را  
تا بنگری صفا می لعل فام را
- ۲) آن که جز کعبه مقامش نبد از یاد لبت  
بر در میکده دیدم که مقیم افتاده است
- ۳) ای که پرسی سرگذشتم پایم اندر گل فروشد  
زانکه در راه غم جز اشک همراهی نباشد
- ۴) مرحبا ای بیک مشتاقان بده پیغام دوست  
تا کنم جان از سر رغبت فدای نام دوست

۱۶۱ وزن عروضی سرودهٔ زیر کدام است؟

مرجع: سراسری - ۱۴۰۱

«آسمان صاف و شب آرام / بخت خندان و زمان رام»

- ۱) فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فعل  
۲) فعلاً فاعلاتن فاعلاتن  
۳) فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فعل  
۴) فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن

۱۶۲ نام بحر مقابل کدام مصراع درست است؟

مرجع: سراسری - ۱۴۰۱

- ۱) اگر هوشمندی به معنی گرای (مقارب مثنیٰ سالم)  
۲) به میدان محبت خون بهایش از که بستانم (هزج مثنیٰ محذوف)
- ۳) دامن آن گنج شادی را نیاوردم به دست (رمل مثنیٰ محذوف)  
۴) جامی بکش تا جم شوی با اهل دل محرم شوی (رجز مثنیٰ محذوف)

۱۶۳ وزن عروضی سرودهٔ زیر کدام است؟

مرجع: خارج از کشور - ۱۴۰۱

«تو قامت بلند تمثایی ای درخت / همواره خفته است در آغوش آسمان / بالایی ای درخت»

- ۱) مستفعلن مفاعیل / مستفعلن مفاعیل / مستفعلن فع  
۲) مفاعیل فاعلاتن فع / مفاعیل فاعلاتن مفاعیل / مفاعیل فاعلن  
۳) مفعول مفاعیل فاعلن / مفعول مفاعیل فاعلن / مفعول فعل  
۴) مفعول فاعلاتن مفاعیل فاعلن / مفعول فاعلاتن مفاعیل فاعلن / مفعول فاعلن

۱۶۴ کدام سروده در «بحر هزج» است؟

مرجع: خارج از کشور - ۱۴۰۱

- ۱) ای روح سرد زمستان! / دیگر از آن طلوع طلایی چه مانده است / جز این غروب زرد؟  
۲) ما به خواب سرد و ساکت سیمرغان ره یافته‌ایم / ما حقیقت را در باغچه پیدا کردیم  
۳) چو آزادی است در این لحظه‌ها و یادها بیگانه بودن با شکیبایی / چه آزاری است تنهایی  
۴) بیا آب شو مثل یک واژه در سطر خاموشی‌ام / بیا ذوب کن در کف دست من جرم نورانی عشق را

۱۶۵ با توجه به بیت زیر کدام گزینه «درست» است؟

مرجع: سراسری - ۱۴۰۲

«اشکم ز دیده قصهٔ طوفان سؤال کرد چشمم جواب داد که از ما پدید شد»

- ۱) بیت دارای وزن دوری یا دولختی هم‌سان است.  
۲) در بیت هر دو اختیارات شاعری وزنی و زبانی موجود است.  
۳) مصرع دوم دارای ۱۴ علامت هجایی است که سه هجای آن کشیده است.  
۴) بیت در بحر رجز سروده شده است و به دو شکل دسته‌بندی هجایی می‌شود.



مرجع: سراسری - ۱۴۰۲

۱۶۶ وزن عروضی کدام سروده در مقابل آن نادرست است؟

- ۱ گل من / تو راز ما را به کدام دیو گفتی؟ (فعلات فاعلاتن / فعلات فاعلاتن)
- ۲ سربرافراشتن و افتادن / دو برادر هستند (فاعلاتن فاعلاتن فع لن / فاعلاتن فع لن)
- ۳ در روی من مخند / شیرینی نگاه تو بر من حرام باد (مفعول مفاعیلن / مفعول فاعلاتن مفاعیلن)
- ۴ بجنیبید میغ / خروشید رعد / درخشید برقی به مانند تیر (فعولن فعل / فعولن فعل / فعولن فعولن فعولن فعل)

مرجع: سراسری - ۱۴۰۲

۱۶۷ نام بحر مقابل کدام مصراع، نادرست است؟

- ۱ دل آخر ز دست غمش می‌گریزد (مقارِب مَثْمَن محذوف)
- ۲ چون شوم خاک رهش دامن بیفشاند ز من (رمل مَثْمَن محذوف)
- ۳ غنیمت دان اگر روزی به شادی در رسی ای دل (هزج مَثْمَن سالم)
- ۴ آخر نگاهی باز کن وقتی که از ما بگذری (رجز مَثْمَن سالم)

مرجع: سراسری - ۱۴۰۲

۱۶۸ وزن مقابل کدام مصراع «درست» است؟

- ۱ من از سطح سیمانی قرن می‌ترسم (فعولن فعولن فعولن فعل)
- ۲ دورها آوایی است که مرا می‌خواند (فاعلاتن فع لن فاعلاتن فع)
- ۳ فریادشان تموج شط حیات بود (مستفعلن مفاعیلن مستفعلن فعل)
- ۴ گونه شب شسته بود از گریه مهتاب (فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فع)

مرجع: سراسری - ۱۴۰۲

۱۶۹ کدام مصراع‌های زیر به ترتیب، در بحر «رمل» و «رجز» سروده شده‌اند؟

- الف: ساقیا کمتر می‌امشب از کرم دادی مرا  
ب: هیچ از تو حاصلم نیست دردا که عین خار است  
ج: زلفت از هر حلقه می‌بندد اسیری  
د: باده در ده چند از این باد غرور  
ه: عمری است تا من در طلب هر روز گامی می‌زنم
- ۱ «الف و ج» - «د و ه»
  - ۲ «الف، د و ه» - «ب»
  - ۳ «ب و د» - «ج و ه»
  - ۴ «الف، ج و د» - «ه»

مرجع: سراسری - ۱۴۰۲

۱۷۰ به ترتیب، چند مصراع وزن «دوری» دارد و چند مصراع در «بحر هزج مسدس محذوف» سروده شده است؟

- بجز سرگشتگی و گرد محنت حاصلش نبود – راحت که شد مکرر دلکوب‌تر ز رنج است  
– دلم رفت و ندیدم روی دلدار – به پرسش آمد و عاشق همین دو دم دارد  
– از خم ابروی توام هیچ گشایشی نشد – چه ره بود این که زد در پرده مطرب
- ۱ «سه» - «سه»
  - ۲ «دو» - «دو»
  - ۳ «سه» - «دو»
  - ۴ «دو» - «سه»

مرجع: خارج از کشور - ۱۴۰۲

۱۷۱ به ترتیب، وزن کدام مصراع‌ها «دوری» است و کدام مصراع‌ها در «بحر رجز» سروده شده است؟

- الف) هر لب که بی‌آهی بود کم از لب چاهی بود  
ب) هر جا که فتنه‌ای است در ابروت جا گرفت  
ج) دارم دلی که هرگز نشکسته خاطری را  
د) چه قیامت است جانا که به عاشقان نمودی  
ه) جانا کجا داری خبر از اشک بی‌آرام ما
- ۱ «الف - ه»، «ب - ج»
  - ۲ «ب - ج»، «الف - د»
  - ۳ «ج - د»، «الف - ه»
  - ۴ «ب - د»، «ج - ه»



۱۷۲ کدام مصراع‌ها به ترتیب، در بحر «رمل، متقارب و هزج» سروده شده‌اند؟

مرجع: خارج از کشور - ۱۴۰۲

الف) ز سحرانگیزیت ای چشم کافرکیش حیرانم

ب) آبی نزدی بر آتشم هرگز

ج) سر از کمند نیچم اگر تو صیادی

د) قتل ما ای دل به تیغ او مقدر کرده‌اند

ه) چو آشفته بازار بازارگانی

۴ «د» - «الف» - «ه»

۳ «ب» - «ه» - «ج»

۲ «د» - «ه» - «الف»

۱ «د» - «ب» - «ج»

۱۷۳ نام بحر مقابل چند مصراع درست است؟

مرجع: سراسری - ۱۴۰۳

۱ - دم از دانش مزن با دانه خال نکورویان (هزج مثنی سالم)

۲ - شمع پیشت روشنایی نزد آتش می‌نماید (رمل مثنی محذوف)

۳ - مرحبا ای نسیم عنبربوی (رمل مسدس محذوف)

۴ - نرگس افسونگر ساقی مرا افسانه کرد (رمل مثنی سالم)

۵ - فتاده است کارم به رعناطیبی (مقارب مثنی سالم)

۶ - منم جانا و جانی بر لب از شوق (هزج مسدس محذوف)

۴ دو

۳ سه

۲ چهار

۱ پنج

۱۷۴ چند مصراع در بحر «رمل مثنی محذوف» و چند مصراع در بحر «هزج مسدس محذوف» به ترتیب، سروده شده است؟

مرجع: سراسری - ۱۴۰۳

۱ - ز خوبی آب پاکی ریختم بر دست بدخواهان - حاصل آن توبه کردن این پشیمان گشتن است

۲ - آه کز تاب دل سوخته جان می‌سوزد - نشاید گنج بی‌آرام جستن

۳ - کلید در امید اگر هست شما یید - من نه خود می‌روم او مرا می‌کشد

۴ - جمالت آفتاب هر نظر باد - از آن فراز و این فرود غم مخور

۴ یک - دو

۳ دو - دو

۲ سه - یک

۱ یک - سه

۱۷۵ نام بحر کدام مصراع در مقابل آن، نادرست است؟

مرجع: سراسری - ۱۴۰۳

۱ ز آتش گرمی و دم سردی از آب (هزج مسدس محذوف)

۲ عافیت از غیر نصیب تو نیست (رجز مسدس محذوف)

۳ نی افسرده‌ای هنگام گل روید ز خاک من (هزج مثنی سالم)

۴ منع خویش از گریه و زاری نمی‌آید ز من (رمل مثنی محذوف)

۱۷۶ در میان مصراع‌های زیر به ترتیب، چند مصراع در بحر «هزج مثنی سالم» و چند مصراع در بحر «رمل مسدس محذوف» سروده شده است؟

مرجع: خارج از کشور - ۱۴۰۳

۱ - اندرین شطرنج برد و ماند یکسان شد مرا

۲ - خدایا عشق ما را می‌کشد یا زنده می‌دارد

۳ - با گل و خار ساختن مردی است

۴ - جبرئیل عشقم و سدره‌ام تویی

۵ - دلا نزد کسی بنشین که او از دل خبر دارد

۴ یک - سه

۳ یک - یک

۲ دو - دو

۱ دو - یک





مرجع: خارج از کشور - ۱۴۰۳

۱۷۷ نام بحر کدام سروده در مقابل آن، نادرست است؟

- ۱ یاد ایامی که در گلشن فغانی داشتم (رمل مثنیٰ محذوف)  
 ۲ بسیار سفر باید تا پخته شود خامی (هزج مثنیٰ محذوف)  
 ۳ من آن ابرم که می‌خواهد ببارد (هزج مسدس محذوف)  
 ۴ درودی چو نور دل پارسایان (مقارِب مثنیٰ سالم)

## درس ۱۲: آرایه‌های ادبی

۱۷۸ بیت زیر، «فاقد» کدام آرایه‌های ادبی است؟

مرجع: خارج از کشور - ۱۳۹۸

- «به خون لعل فرو رفت کوه سنگین دل چو در محبت شیرین هلاک شد فرهاد»  
 ۱ تشبیه، کنایه  
 ۲ مجاز، جناس  
 ۳ اغراق، تشخیص  
 ۴ تلمیح، حسن تعلیل

۱۷۹ ترتیب آرایه‌های «جناس، تشبیه، حسن تعلیل و پارادوکس» در کدام ابیات است؟

مرجع: خارج از کشور - ۱۳۹۸

- الف) ز رشک قامت او ناله خاست از دل سرو ز شرم عارض او هاله بست بر رخ ماه  
 ب) کشتی عقل فکندیم به دریای شراب تا ببینیم چه از آب برون می‌آید  
 ج) شادی امروز دل از غم رویش رسید دیده امید من در ره فردای اوست  
 د) بیگانه رحمت آورد بر زحمت دل ما کی آنقدر تطاول با آشنا توان کرد  
 ۱ ب، الف، ج، د  
 ۲ ب، د، الف، ج  
 ۳ د، ب، الف، ج  
 ۴ د، ب، ج، الف

۱۸۰ آرایه‌های مقابل کدام بیت کاملاً درست است؟

مرجع: خارج از کشور - ۱۳۹۸

- ۱ به مژده جان به مباد داد شمع در نفسی  
 ۲ نرگس که فلک چشم و چراغ چمنش کرد  
 ۳ تا به کی در پرده باشد نیک و بد ساغر کجاست؟  
 ۴ کوهکن زنده نخواهد شدن از نفخه صور  
 ز شمع روی تو آش چون رسید پروانه (ایهام تناسب - تشبیه)  
 چشم تو سرافکنده به هر انجمنش کرد (استعاره مصرحه - کنایه)  
 دل ز دعوی شد سیه آیینۀ محشر کجاست؟ (تضاد - حسن تعلیل)  
 مگرش مژده وصل از بر شیرین آرند (ایهام تناسب - تلمیح)

۱۸۱ آرایه‌های بیت زیر کدام‌اند؟

مرجع: خارج از کشور - ۱۳۹۹

- «روشن‌ت گردد اگر خال و خطش را بینی»  
 ۱ تشبیه، تضاد، مجاز، استعاره  
 ۲ حسن‌تعلیل، استعاره، ایهام، پارادوکس  
 ۳ استعاره، لف و نشر، مجاز، تضاد  
 ۴ تشبیه، لف و نشر، ایهام تناسب، پارادوکس

۱۸۲ کدام بیت «فاقد» حسن تعلیل است؟

مرجع: سراسری - ۱۴۰۲

- ۱ رزق اگر با آدمی عاشق نمی‌باشد چرا  
 ۲ تأثیر گریه سحر عندلیب بود  
 ۳ گفت خوابت هیچ می‌آید به چشم  
 ۴ دو نصیحت کثمت بشنو و صد گنج ببر  
 از زمین گندم گریبان چاک می‌آید برون  
 کز غنچه سرخ روی برآمد جمال گل  
 گفت: آری تا ببینم روی تو  
 از در عیش درآ و به ره عیب می‌پوی



۱۸۳ آرایه‌های مقابل کدام ابیات «هر دو» درست است؟

مرجع: سراسری- ۱۴۰۲

الف: به لطف دلبر من در جهان نبینی دوست  
ب: سخن طوطی خطت به چمن می‌گفتم  
ج: از آن به بند تو آردگان گرفتارند  
د: توانگرا دل درویش خود به دست آور

که دشمنی کند و دوستی بیفزاید (جناس افزایشی - تضاد)  
نسبت پسته تنگت به شکر می‌کردم (موازنه - تشبیه)  
که غیرت مه تابان و سرو آزادی (پارادوکس - حسن تعلیل)  
که مخزن زر و گنج درم نخواهد ماند (ایهام - کنایه)

- ۱ «الف» - «ج»      ۲ «الف» - «د»      ۳ «ب» - «ج»      ۴ «ب» - «د»

۱۸۴ آرایه‌های بیت زیر کدام‌اند؟

مرجع: سراسری- ۱۴۰۲

شور در زنگبار می‌افتد»

«شام زلفش چو می‌رود در چین

- ۱ ایهام، استعاره، تضاد، تشبیه      ۲ تشبیه، مجاز، حسن تعلیل، استعاره  
۳ استعاره، کنایه، حسن تعلیل، مجاز      ۴ تشخیص، ایهام، ایهام تناسب، مجاز

۱۸۵ آرایه‌های «حسن تعلیل، استعاره مکنیه، لف و نشر، موازنه و ایهام» به‌ترتیب، در کدام ابیات آمده است؟

مرجع: سراسری- ۱۴۰۲

الف: حلقه‌های موج بینم نقش گیسویی کشم  
ب: از سرشک و چهره دارم وجه سیم و زر ولی  
ج: خون دل مشتاقان خورده است لب لعلت  
د: کوکب حسن چو گشت از رخ یوسف طالع  
ه: روزگاری است که پیوسته بدان ابرویم

خنده‌های صبح بینم یاد رخساری کنم  
کی چو نرگس چشم او بر سیم و زر خواهد فتاد  
سرخ است لب اینک منکر نتوان بودن  
تاب در سینه پرمهر زلیخا افتاد  
دیرگاهی است که سرداده بدین شمشیرم

- ۱ «ج» - «ب» - «د» - «الف» - «ه»      ۲ «ج» - «الف» - «ب» - «ه» - «د»  
۳ «ب» - «الف» - «ج» - «ه» - «د»      ۴ «الف» - «ج» - «ب» - «ه» - «د»

۱۸۶ بیت زیر، «فاقد» کدام آرایه ادبی است؟

مرجع: خارج از کشور- ۱۴۰۲

بس اعتماد مکن کان گهت زند که نواخت»

گرت چو چنگ به بر در کشد زمانه دون

- ۱ تشبیه - ایهام تناسب      ۲ استعاره - ایهام      ۳ تضاد - حسن تعلیل      ۴ کنایه - جناس

۱۸۷ کدام بیت به آرایه‌های «استعاره، حسن تعلیل و تشبیه» مزین شده است؟

مرجع: خارج از کشور- ۱۴۰۲

- ۱ بارد از او لطافت و تابد از او فروغ  
۲ به چشم اهل نظر صبح روشنم زان روی  
۳ در وداع شب همانا خون گریست  
۴ آب در جو زان نمی‌گیرد قرار
- چون گوی سینه بت سیمین بر است اشک  
که تازه رویی عالم ز نوشخند من است  
روی خون‌آلود زان بنمود صبح  
زان که آن جو نیست تشنه و آب‌خوار

۱۸۸ آرایه‌های مقابل کدام بیت، درست است؟

مرجع: سراسری- ۱۴۰۳

- ۱ ما روی کرده از همه عالم به روی او  
۲ در همه شهر ندیده است کسی مستی من  
۳ از دود آه ماست که ابر آشکار گشت  
۴ زاهدا با من می‌ما قصه پیمان که من
- و آن سست‌عهد روی به دیوار می‌کند (مجاز، استعاره)  
زان‌که مست می عشق از همه هشیارتر است (پارادوکس، تکرار)  
وز سیل اشک ماست که دریا پدید شد (حسن تعلیل، تشخیص)  
از پی پیمان‌های صد عهد و پیمان بشکنم (ایهام، جناس)



۱۸۹ آرایه‌های مقابل کدام ابیات، درست است؟

الف: نیستی را مشتری شو تا ز کیوان بگذری  
مرجع: خارج از کشور - ۱۴۰۳  
ملک درویشی مسخر کن که سلطانی کنی (پارادوکس، ایهام  
تناسب)

ب: گردن نهم به خدمت و گوشت کنم به قول  
تا خاطر معلق آن گوش و گردن است (لف و نشر نامرتب، مجاز)

ج: قامت شد چون کمند زلف مهریوان دوتا  
بس که می‌جویم دل سرگشته را در خاک کوی (حسن تعلیل، تشخیص)

د: پیشتر ز آنکه مهی جلوه در این محفل داشت  
مهره مهر تو در حقه دل منزل داشت (جناس افزایشی، استعاره مصرحه)

- ۱ «ب» و «ج»      ۲ «الف» و «د»      ۳ «ب» و «د»      ۴ «الف» و «ج»

۱۹۰ آرایه‌های بیت زیر کدام‌اند؟

«در عقرب اگر خواهی جولان قمر بینی  
مرجع: خارج از کشور - ۱۴۰۳  
زلفین چلیپا را با چهره قرینش بین»

- ۱ تشبیه - جناس - لفونشر - ایهام تناسب - مجاز  
۲ استعاره مصرحه - تشبیه - لفونشر - ایهام - کنایه  
۳ استعاره مکنیه - مجاز - ایهام تناسب - جناس - تضاد  
۴ کنایه - ایهام - واج‌آرایی - حسن تعلیل - تضاد

۱۹۱ آرایه‌های بیت زیر، در کدام گزینه تماماً درست است؟

«ما به خون خود دهان تیشه شیرین می‌کنیم  
مرجع: خارج از کشور - ۱۳۹۹  
تلخ ننشیند عبث معشوق شیرین‌کار ما»

- ۱ تشخیص، مجاز، تضاد، جناس      ۲ استعاره، حس‌آمیزی، ایهام، کنایه      ۳ جناس، استعاره، ایهام، تشخیص      ۴ حس‌آمیزی، مجاز، پارادوکس، ایهام

۱۹۲ در کدام بیت، همه آرایه‌های «تشبیه، استعاره، ایهام تناسب و حس‌آمیزی» یافت می‌شود؟

مرجع: سراسری - ۱۴۰۰

- ۱ پای خوابیده به فریاد نگردد بیدار  
۲ از صدای سخن عشق ندیدم خوش‌تر  
۳ بر لب کوه جنون خنده شیرین بهار  
۴ هر کاو نکاشت مهر و ز خوبی گلی نچید  
پند با عاشق بیدل چه تواند کردن  
یادگاری که در این گنبد دوار بماند  
نقش زخمی است که از تشبیه فرهاد شگفت  
در رهگذر باد نگهبان لاله بود

۱۹۳ آرایه‌های بیت زیر کدامند؟

«در چنگ تو همچون نی می‌نالم و می‌زارم  
مرجع: سراسری - ۱۴۰۱  
بر بوی تو همچون عود می‌سوزم و می‌سازم»

- ۱ ایهام تناسب - استعاره - جناس - ایهام  
۲ تشبیه - کنایه - متناقض‌نما - تشخیص  
۳ تشخیص - مراعات نظیر - تلمیح - ایهام  
۴ جناس - حس‌آمیزی - تشبیه - ایهام تناسب

۱۹۴ آرایه‌های مقابل کدام بیت «هر دو» درست است؟

مرجع: سراسری - ۱۴۰۱

- ۱ آتش رخسار او سوخت نه تنها مرا  
۲ به بوی آن که شبی در حرم بیاساید  
۳ تا زیب بناگوش تو شد طره مشکین  
۴ تو یوسفی که فدای تو باد جان عزیز  
خانه شهری بسوخت جلوه جانانه‌ام (جناس، مجاز)  
هزار بادیه سهل است اگر بیمایند (مجاز، حس‌آمیزی)  
هرگز خبرم نیست نه از صبح و نه از شام (لف و نشر، استعاره)  
بیا که جان عزیز منت خریدار است (تشبیه، ایهام)



۱۹۵ آرایه‌های مقابل همه ابیات «کاملاً» درست است؛ به‌جز:

مرجع: خارج از کشور - ۱۴۰۱

- |   |  |   |
|---|--|---|
| ۱ | که تواند که دهد میوه الوان از چوب        | یا که داند که برآرد گل صدبرگ از خار (مجاز، تضاد)        |
| ۲ | بیچاره آن گروه که از اضطراب عشق          | دیدند راه را و ندیدند چاه را (تمثیل، جناس)              |
| ۳ | به سرشک همچو باران ز برت چه برخوردارم من | که چو سنگ تیره ماندی همه عمر بر مزاری (جناس تام، ایهام) |
| ۴ | در برم دل همچون مهر از تاب لرزان می‌شود  | چون فراق آن مه تابان تحمل می‌کند (حس آمیزی، ایهام)      |

۱۹۶ آرایه‌های ابیات زیر کدام‌اند؟

مرجع: خارج از کشور - ۱۴۰۳

«ماه تا آفتاب روی تو دید  
از صبا بوی روح می‌شنوم»  
اثر مهر در رخس پیدا است»  
دم عیسی مگر نسیم صباست»

- |   |                                    |   |   |
|---|------------------------------------|---|---|
| ۱ | مجاز - تشبیه - حس آمیزی - جناس تام | ۲ | ایهام - استعاره مکنیه - تشبیه - جناس ناقص       |
| ۳ | تلمیح - تضاد - حس آمیزی - کنایه    | ۴ | مراعات نظیر - واج آرای - جناس تام - ایهام تناسب |

۱۹۷ در ابیات زیر به ترتیب، چه آرایه‌هایی یافت می‌شود؟

مرجع: خارج از کشور - ۱۴۰۱

تا کی به بزم غیر می لاله‌گون کشی  
فصل گل گر اشک گلگونت ز سر خواهد گذشت  
دلم سر به هامون رها می‌پسندد  
چشمم به چه کار آید اگر ساده نبینم

- |   |                               |   |   |
|---|-------------------------------|---|---|
| ۱ | ایهام - مجاز - تشبیه - موازنه | ۲ | کنایه - تشبیه - تشخیص - اسلوب معادله    |
| ۳ | مجاز - جناس - کنایه - تشبیه   | ۴ | تشبیه - کنایه - جناس ناقص - مراعات نظیر |

۱۹۸ بیت زیر به کدام آرایه‌های ادبی آراسته شده است؟

مرجع: سراسری - ۱۴۰۲

«ز بند حرص بر آهو چه تازی نفس را چون سگ  
به محرای قناعت رو که بی آهوست آن محرا»

- |   |                                       |   |                                       |
|---|---------------------------------------|---|---------------------------------------|
| ۱ | تشبیه - کنایه - اسلوب معادله - تضاد   | ۲ | کنایه - تشبیه - لف و نشر - استعاره    |
| ۳ | ایهام تناسب - لف و نشر - ایهام - تضاد | ۴ | ایهام تناسب - تشبیه - ایهام - استعاره |

۱۹۹ کدام بیت با «بی‌کمالی‌های انسان از سخن پیدا شود / پسته بی‌مغز چون لب وا کند رسوا شود» آرایه‌های مشترک دارد؟

مرجع: سراسری - ۱۴۰۳

- |   |                                       |                                     |
|---|---------------------------------------|-------------------------------------|
| ۱ | خضر را آگهی از آب حیات آوردند         | نامه و بیس گل اندام به رامین دادند  |
| ۲ | سنگ طفلان از جنون رطل گرانی شد مرا    | درد و داغ عشق باغ و بوستانی شد مرا  |
| ۳ | آمد به چمن غنچه گل با کف پر زر        | چون برگ خزان دیده تهی دست و گدا رفت |
| ۴ | بر تو تلخ از تن پرستی شد ره تاریک مرگ | رشته فریه به چشم تنگ سوزن دشمن است  |

۲۰۰ آرایه‌های مقابل همه ابیات کاملاً درست است؛ به‌جز.....

مرجع: سراسری - ۱۳۹۸

- |   |                                      |  |
|---|--------------------------------------|--|
| ۱ | گرچه در مصر فراموشی مقید مانده‌ایم   | می‌رسد چون جامه یوسف به کنعان بوی ما (تلمیح، ایهام)        |
| ۲ | حسرت برم از خسرو و فرهاد که در عشق   | نه زر به ترازویم و نه زور به بازو (لف و نشر، واج آرای)     |
| ۳ | نظر لطف ز مهر و مه کم‌کاسه مجوی      | خواب آسودگی از چشم نگهبان مطلب (ایهام تناسب، اسلوب معادله) |
| ۴ | معنی رنگین، به نازک‌دل رساند خویش را | باد گلگون ندارد بهتر از مینا نقاب (تشبیه، حس آمیزی)        |



مرجع: سراسری- ۱۳۹۸

۲۰۱) ترتیب آرایه‌های «استعاره، حس آمیزی، حسن تعلیل، ایهام و لفونشر» در کدام گزینه آمده است؟

الف) کاش در پرده شب و روز بیوشی رویت تا ننازد فلک سفله به خورشید و مهش

ب) ابر از آن پیدا شود کز رشک خورشید رخت آستین بر رخ نهد با دامن تر آفتاب

ج) مگر ز چشم تو دم زد به گلستان نرگس که از خمار سحر حالتی دژم دارد

د) همه فدای تو کردند جان شیرین را چه شاهی تو که بهتر ز جان شیرینی

هـ) تنگ شکر تلخکام از خنده شیرین او گلبن تر سرخ روی از گریه رنگین من

۱) ب، د، ه، ج، الف ۲) ب، ه، الف، د، ج ۳) ج، د، الف، ب، ه ۴) ج، ه، ب، د، الف

مرجع: خارج از کشور- ۱۳۹۸

۲۰۲) آرایه‌های مقابل همه ابیات کاملاً درست است؛ به‌جز:

۱) ای رقیب ار نگشایی در دلیند به رویم این قدر باز نمایی که دعا گفت فلانت (ایهام تناسب، حسن تعلیل)

۲) نه من انگشت‌نمایم به هواداری رویت که تو انگشت‌نمایی و خلیق نگرانت (ایهام، کنایه)

۳) گر تو خواهی که یکی را سخن تلخ بگویی سخن تلخ نباشد چو برآید به دهانت (اغراق، حس آمیزی)

۴) در اندیشه بستم قلم وهم شکستم که تو زیباتر از آئی که کنم وصف و بیانت (لف و نشر، استعاره)

۲۰۳) ترتیب قرار گرفتن ابیات با توجه به آرایه‌های: «ایهام تناسب، حسن تعلیل، استعاره و حس آمیزی»، در کدام گزینه درست است؟

مرجع: خارج از کشور- ۱۳۹۸

الف) بام آن کعبه مقصود بلند است ای کاش عشق می‌داد مرا بال و پری بهتر از این

ب) از آن از اشک خالی نیست چشمم که پندارم شراب لاله‌رنگ است

ج) چو سرو، میل چمن کن که مسبحدم در باغ سماع بلبل شیرین‌کلام خواهد بود

د) هشیار سری کز می سودای تو مست است آباد دلی کز غم دلدار خراب است

۱) ج، الف، ب، د ۲) ج، ب، د، الف ۳) د، الف، ب، ج ۴) د، ب، الف، ج

مرجع: سراسری- ۱۳۹۹

۲۰۴) آرایه‌های مقابل همه ابیات کاملاً درست است؛ به‌جز:

۱) مشو درهم رخت گر شد کیبود از سیلی اخوان که بی این نیل از چشم خریداران خطر داری (مجاز، تلمیح)

۲) حرص در هنگام پیری از غلاف آید برون بال و پر پیدا کند چون مور ماند بیشتر (استعاره، اسلوب معادله)

۳) حرف حق گفتن به خون خویش فتوی دادن است پنبه چون حلاج از مستی ز مینا بر مدار (ایهام، استعاره)

۴) تا روی کند عیش و طرب پشت به خم ده تا پشت کند محنت و غم روی به می کن (تضاد، حسن تعلیل)

مرجع: سراسری- ۱۳۹۹

۲۰۵) آرایه‌های «اغراق، تشبیه، حس آمیزی، حسن تعلیل، کنایه» به‌ترتیب، در کدام گزینه آمده است؟

الف) تو کز سنگین رکابی لنگری، سامان کشتی کن که بر خار و خس ما هر کفی ساحل تواند شد

ب) کامت شکرین باد که هر رخنه‌ای از دل شیرین ز شکرخند تو چون کنج دهن شد

ج) ریحان که رخ گلشن ازو تازه و تر بود از تازگی خط تو تقویم کهن شد

د) شد شوق من به الفت لیلی یکی هزار هر وحشی که با من دیوانه رام شد

هـ) بوی خوش آهوی تو بر دشت گذر کرد داغ جگر لاله‌ستان ناف ختن شد

۱) ج، د، الف، ب، ه ۲) د، ه، ب، الف، ج ۳) د، ج، ب، ه، الف ۴) ه، ب، د، ج، الف



۲۰۶ آرایه‌های بیت زیر کدام‌اند؟

«هرکه دل از دست داد و عشوه دنیا خرید»

یوسف خود را به سیم قلب سودا کرد و رفت»

مرجع: خارج از کشور - ۱۳۹۹

- ۱ استعاره، کنایه، حسن تعلیل، ایهام  
 ۲ استعاره، تشبیه، ایهام، ایهام تناسب  
 ۳ تشبیه، کنایه، مجاز، اسلوب معادله  
 ۴ تشبیه، حسن تعلیل، مجاز، ایهام تناسب

۲۰۷ آرایه‌های مقابل همه ابیات درست است؛ به جز.....

مرجع: خارج از کشور - ۱۳۹۹

- ۱ با باد بوده هم‌ره بوی تو در سحرگه / گل‌ها شنیده بوییت خود را به باد داده (حسن آمیزی، تشخیص)  
 ۲ یاد باد آن که ز چشم خوش و لعل لب تو / نقل مجلس همه بادام و شکر بود مرا (لف و نشر، تشبیه)  
 ۳ دل خراب من از عشق کی شود خالی / چرا که جایگه گنج، کنج ویران است (اسلوب معادله، جناس)  
 ۴ کوس بدنامی ما بر سر بازار زدند / گرچه بی روی تو ما را سر بازار نبود (مجاز، کنایه)

۲۰۸ در ابیات زیر به ترتیب، کدام آرایه‌ها یافت می‌شود؟

مرجع: سراسری - ۱۴۰۲

الف: نام شکر نبرم پیش عقیق تو که خسرو  
 ب: دل افگار ما را نیست غیر از داغ دلسوزی  
 ج: میان بحر به یاد گهر توان رفتن  
 د: تا خیال لب و دندان تو در چشم من است

با وجود لب شیرین به شکر باز نماند  
 ز چشم جغد دارد روشنی ویرانه در شبها  
 هوای زهر به شوق شکر توان کردن  
 مردم چشم من از لعل و گهر قارون است

- ۱ تشبیه - ایهام - مراعات نظیر - حسن تعلیل  
 ۲ استعاره مصرحه - اسلوب معادله - موازنه - تشبیه  
 ۳ تلمیح - پارادوکس - جناس - لف و نشر  
 ۴ ایهام - حسن تعلیل - تضاد - تلمیح

۲۰۹ آرایه‌های بیت زیر، کدام است؟

مرجع: خارج از کشور - ۱۴۰۲

زبان روی جهانی به جمالش نگران شد

ماه از اثر مهر رخت یافت نشانی

- ۱ تشبیه، حسن تعلیل، مجاز، ایهام  
 ۲ ایهام، ایهام تناسب، جناس، استعاره مکنیه  
 ۳ تشبیه، اغراق، حسن تعلیل، حسن آمیزی  
 ۴ اغراق، ایهام تناسب، جناس، استعاره مصرحه

۲۱۰ آرایه ابیات زیر به ترتیب، کدام است؟

مرجع: خارج از کشور - ۱۴۰۲

الف) ای که پرسى سرگذشتم پايام اندر گل فروشد  
 ب) با خیال روی و مویش غرق نور و ظلمتم  
 ج) شکوه تاج سلطانی که بیم جان درو درج است  
 د) هم فتنه مردم شدی از نرگس پرفن

زانکه در راه غمت جز اشک همراهی نباشد  
 کو نظر بازی که سیر صبح و شام من کند  
 کلاهی دلکش است اما به ترک سر نمی‌ارزد  
 هم عقده دل‌ها زدی از سنبل پرخم

- ۱ کنایه - تشبیه - اسلوب معادله - موازنه  
 ۲ مجاز - جناس ناقص - پارادوکس - استعاره مصرحه  
 ۳ اغراق - لف و نشر - ایهام - موازنه  
 ۴ حسن تعلیل - تضاد - مجاز - ایهام تناسب



۲۱۱) آرایه‌های کدام ابیات در مقابل آن کاملاً درست آمده است؟

- الف: پای آن نیست کسی را که به کوی تو رسد  
ب: شمع را زان رو خوش افتاده است این خود سوختن  
ج: عشق تلخ است ولی تا نرسیده است به کام  
د: هرکه سرگشته‌ی چوگان سر زلف تو شد
- مرجع: سراسری - ۱۴۰۳
- کز فنای تن هوای او همه جان گشتن است (استعاره،  
حسن‌تعلیل)
- بدهد میوه حلاوت به کسی تا نرسد (اسلوب معادله، اغراق)  
بر سر کوی تو چون گوی به جان می‌گردد (جناس، استعاره مصرحه)
- ۱ «الف» - «ب»  
۲ «الف» - «ج»  
۳ «ب» - «د»  
۴ «ج» - «د»

۲۱۲) بیت زیر، به کدام آرایه‌های ادبی آراسته شده است؟

- «ای باغ جان که به ز لبت نوبری ندارم  
یاد لبت خورم که سر دیگری ندارم»
- مرجع: سراسری - ۱۴۰۳
- ۱ کنایه - تشبیه - حس‌آمیزی - استعاره مکنیه  
۲ مجاز - تشبیه - ایهام تناسب - حسن تعلیل  
۳ استعاره مصرحه - مجاز - ایهام - تشبیه  
۴ ایهام - حسن تعلیل - کنایه - حس‌آمیزی

۲۱۳) آرایه‌های بیت زیر کدام‌اند؟

- «رشته دندان از چشم نمی‌گردد جدا  
لؤلؤ شہوار را از بحر عمان چاره نیست»
- مرجع: سراسری - ۱۴۰۳
- ۱ تشبیه - کنایه - تشخیص - ایهام تناسب  
۲ اسلوب معادله - کنایه - لفونشر - تشبیه  
۳ مراعات‌نظیر - اسلوب معادله - ایهام - تشخیص  
۴ لفونشر - استعاره مصرحه - حسن تعلیل - مراعات‌نظیر

۲۱۴) آرایه‌های «استعاره مکنیه، تلمیح، حسن تعلیل، اسلوب معادله و حس‌آمیزی» به‌ترتیب، در کدام ابیات به چشم می‌خورد؟

- الف: شفا حواله به سیمرغ و نوشداروی اوست  
ب: ما که قانع به بهاریم به نظاره خشک  
ج: دانی که چیست قطره باران نوبهار  
د: بر تو تلخ از تن‌پرستی شد ره تاریک مرگ  
ه: چشم ما بردوخت عشق و پرده ما بردرید
- مرجع: سراسری - ۱۴۰۳
- به هر طیب نبرد تبی که من دارم  
ادب این است که خار سر دیوار شویم  
ابر از حیای دیده ما می‌کند عرق  
رشته فریه به چشم تنگ سوزن دشمن است  
از در ما چون درآمد دل ز روزن برپرید
- ۱ «د» - «ه» - «ج» - «ب» - «الف»  
۲ «الف» - «ج» - «ه» - «د» - «ب»  
۳ «ه» - «الف» - «ج» - «د» - «ب»  
۴ «ه» - «الف» - «ب» - «ج» - «د»



# پاسخنامه تشریحی

۱ فرخی یزدی تحت تأثیر شاعران گذشته، به‌ویژه مسعود سعد و سعدی بود. آشنایی با سعدی طبع فرخی را شکوفا ساخت.

۲ بیت صورت سؤال از عارف قزوینی است و نه فرخی یزدی، دیگر اینکه وی تحت‌تأثیر مسعود سعد سلمان و سعدی بوده است و در دوره هفتم نماینده مجلس شد.

۳ شعر آزادی با مطلع «آن زمان که بنهادم سر به پای آزادی / دست خود ز جان شستم از برای آزادی» یکی از اشعار معروف دوره مشروطه سروده فرخی یزدی است که در گزینه «۲» به اشتباه به عارف قزوینی نسبت داده شده است.

۴ ایرج میرزا: در طنز و هزل و هجو چیره‌دست بود و در اشعارش اندیشه‌های نوگرایانه وجود داشت. عارف قزوینی: تصنیف‌ها و ترانه‌های میهنی او در برانگیختن مردم و آزادی‌خواهی نقش مهمی داشت. فرخی یزدی: وی تحت تأثیر شاعران گذشته به‌ویژه مسعود سعد و سعدی بود.

میرزاده عشقی: شاعر، روزنامه‌نگار، نمایشنامه‌نویس و نظریه‌پرداز دوره مشروطه بود.

۵ مفهوم بیت صورت سؤال: طلوع خورشید

مفهوم بیت گزینه ۱: غروب خورشید (مفهوم متضاد بیت صورت سؤال)

مفهوم سایر گزینه‌ها:

گزینه‌های ۲ و ۳) طلوع خورشید و فرا رسیدن صبح

گزینه ۴) نمایان شدن رخسار یار و بیان جلوه‌گری او

۶ دهخدا در رواج نثر ساده و عامیانه که بعدها در داستان‌های محمدعلی جمال‌زاده و صادق هدایت به کار رفت، نقش موثری داشت.

۷ موارد نادرست در گزینه‌ها:

گزینه «۱»: اسرار التوحید زندگی ابوسعید ابوالخیر است که محمد منور آن را نوشته است. چهارمقاله درباره چهار صنعت شاعری دبیری نجوم و طبابت است.

گزینه «۲»: موضوع مرصعات العباد تصوف و عرفان است. مجالس المؤمنین درباره تاریخ تشیع است. بدایع الوقایع درباره تاریخ است.

گزینه «۴»: موضوع حبیب‌السیر تاریخ است.

۸ مجله «بهار» که نشریه‌ای ادبی محسوب می‌شد، در سال‌های مشروطه به‌وسیله میرزا ابوسفخان اعتصامی آشتیانی (پدر پروین اعتصامی) منتشر شد و پس از آن دو مجله «دانشکده» و «نوبهار» با مدیریت ملک‌الشعرای بهار به عرصه ظهور رسید.

۹ تشریح موارد نادرست:

الف) در عصر مشروطه، به‌دلیل روحیه باستان‌گرایی و کاوشگرانه نویسندگان و نیز درس‌های نگارش رمان‌های سیاسی، بیشترین رویکرد نویسندگان به رمان‌های تاریخی بود.

ب) این جمله درباره نثر ساده و عامیانه دهخدا صدق می‌کند. سبک قائم‌مقام اگر چه سادگی را داشت، اما عامیانه نبود و گاهی مانند گلستان سعدی موزون و مسجع هم می‌شد.

۱۰ آثار ذکرشده در این گزینه همگی مربوط به دوره بیداری‌اند. گلشن صبا از صبا کاشانی (رد گزینه ۲)، گنجینه نشاط از نشاط اصفهانی (رد گزینه ۳) و خداوندنامه از صبا کاشانی (رد گزینه ۴) از آثار دوره بازگشت هستند.

۱۱ در دوره ناصرالدین شاه، این نوع ادبی رواج یافت. اولین نمایشنامه‌نویس فارسی، میرزا آقا تبریزی بود. زبان این نمایش‌نامه‌ها ساده، روان و عوام فهم است.

۱۲ گزینه «۲»: من / خُد / ز: مفعول - نَ / ظَر / دَر / قَ : مفاعیل - دُ / با / ا / ی: مفاعیل - تَ / مَس / تَم: فعولن

۱۳ کُ / نون / کُ / کَش // مفاعِلن

تِ / ی / ما / دَر // فعِلاتِن

م / یا / ن / مو // مفاعِلن

جُف / تاد // فعِلن

۱۴ تا/ دی/ گ/ ران/ گ/ رُس/ ن/ و/ مس/ کی/ نند : مفعولُ فاعلاتن مفاعیلن

تا دی گ	ران گ رُس ن	و مس کی نند
U - -	U - U -	- - - U

۱۵ وزن هر دو بیت «مفاعِلن فعِلاتِن مفاعِلن فعِلن» است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: مفاعِلن مفاعِلن مفاعِلن مفاعِلن

گزینه «۳»: فعِلاتِن فعِلاتِن فعِلاتِن فعِلن

گزینه «۴»: فعِلاتِن فعِلاتِن فعِلاتِن فعِلاتِن

۱۶ در ابیات گزینه‌های «ب» (مفعول فاعلاتن / مستفعلن فعولن) - «ه» (مستفعلن مستفعلن مستفعلن / مفعول مفاعیل مفاعیل فعولن)، این امکان است اما سایر ابیات فقط به یک صورت دسته‌بندی هجایی می‌شوند.





۱۷) وزن مصراع صورت سؤال و مصراع گزینه «۴» مفعول فاعلاتن مفاعیل فاعلن است.

۱	۲	۳	۴	۱۷							
او	م	جا	بی	ری	ش	شی	ز	من	ن	خو	گر
نیست	ت	خس	قی	عش	ت	خ	ز	پش	هـ	گا	آ
-	U	-	U	-	U	-	U	-	U	-	-
	فاعلن		مفاعیل		فاعلن		مفاعیل		فاعلن		مفعول

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: مفعول فاعلن مفعول فاعلن

گزینه «۲»: فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن

گزینه «۳»: مفاعلن فاعلاتن مفاعلن

۱۸) از میان ابیات تنها وزن گزینه «۱» دو وزنی نیست و نمی‌توان آن را به هر صورت تقسیم‌بندی کرد.

بررسی گزینه‌ها:

گزینه «۱»: مفاعلن فاعلاتن مفاعلن

گزینه «۲»: مفعول مفاعیلن مفعول مفاعیلن یا مستفعل مفعولن مستفعل مفعولن

گزینه «۳»: مفعول مفاعیل مفاعیل فاعلن یا مستفعل مستفعل مستفعل مستفعل

گزینه «۴»: مفعول فاعلاتن مفعول فاعلاتن یا مستفعل فاعلن مستفعل فاعلن

۱۹) ۱ ۲ ۳ ۴

تقطیع مصراع گزینه «۱»:

را ز ه م کر دف شان مو در خ زی با: مفعول مفاعیلن مفعول مفاعیلن یا همان مستفعل مفعولن مستفعل مفعولن.

توجه داشته باشید که وزن مصراع را باید بعد از اعمال اختیارات وزنی و زبانی به‌دست بیاورید.

۲۰) وزن مصراع گزینه «۱»: فاعلاتن مفعولن فاعلاتن مفعولن

۱	۲	۳	۴	۲۰								
بین	زم	گا	ن	خ	رُ	بر	را	مش	کیر	فـ	ن	چی
-	-	-	U	-	U	-	-	-	-	U	-	U
			مفعولن		فاعلن				مفعولن		فاعلن	

۲۱) ۱ ۲ ۳ ۴

وزن مصراع صورت سؤال:

۱	۲	۳	۴	۲۱									
خ	یا	ل	سر	و	ق	دا	نت	بـ	پی	ش	وا	زا	ید
-	U	-	U	U	U	-	-	U	-	U	-	-	-
	مفاعلن		مفاعلن		فاعلن		فاعلن		مفاعلن		مفاعلن		فاعلن

مصراع گزینه «۳» هم همین وزن را دارد.

۲۲) وزن بیت گزینه «۴» «مفعول مفاعلن مفعول مفاعلن» است که قابلیت دسته‌بندی به دو شکل را ندارد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: مستفعل فاعلاتن فعلن یا مفعول مفاعلن فاعلن

گزینه «۲»: مفعول فاعلاتن مفاعیل فاعلن یا مستفعل مفاعل مستفعل فعل

گزینه «۳»: مفعول مفاعیلن مفعول مفاعیلن یا مستفعل مفعولن مستفعل مفعولن

۲۳) ۱ ۲ ۳ ۴ جان مرا هست کنی مست چو بر من گذری (مفعول مفاعلن مفاعلن مفاعلن)

۲۴) وزن هر دو سروده، «مفعول فاعلاتن مفاعیل فاعلن» یا «مستفعل مفاعل مستفعل فعل» است.

۲۵) وزن مصراع «مفعول فاعلاتن مفاعیل فاعلن» یا «مستفعل مفاعل مستفعل فعل» است.

۲۶) بیت گزینه ۱ را می‌توان به دو صورت همسان (مستفعل مستفعل مستفعل) و ناهمسان (مفعول مفاعیل مفاعل فاعلن) دسته‌بندی کرد.

وزن سایر سروده‌ها:

گزینه ۲- مفعول فاعلاتن // مفعول فاعلاتن یا مستفعل فاعلن // مستفعل فاعلن (همسان دولختی)

گزینه ۳- مفعول مفاعل فاعلن یا مستفعل فاعلاتن مستفعل (فعلن) (ناهمسان چندلختی)

گزینه ۴- مستفعل مفاعل مستفعل فعل یا مفعول فاعلاتن مفاعیل فاعلن (ناهمسان چندلختی)

۲۷) ۱ ۲ ۳ ۴ وزن بیت، «مفعول مفاعیلن مفعول مفاعیلن» یا «مستفعل مفعولن مستفعل مفعولن» است. / «سوخته» و «شیفته» و «آزگان قافیه هستند که «ه»

الحاقی است و «وخت» و «یفت»، نمی‌توانند قافیه درستی را شکل دهند.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: وزن: مفاعل فاعلاتن مفاعل فاعلاتن (دو دسته‌بندی هجایی ندارد) / قافیه «خدایی» و «خودآیی» صحیح است.

گزینه «۲»: وزن: مفعول مفاعیل مفاعیل فاعلن یا مستفعل مستفعل مستفعل مستفعل / قافیه «پند» و «خردمند»، صحیح است.

گزینه «۳»: وزن: مفعول فاعلاتن مفاعیل فاعلن یا مستفعل مفاعل مستفعل فعل / قافیه «سبو» و «شست‌وشو» صحیح است.

۲۸) ۱ ۲ ۳ ۴ وزن بیت صورت سؤال و گزینه «۴»: مفاعل فاعلاتن مفاعل فعلن

تشریح سایر گزینه‌ها:



گزینه «۱»: مفعول فاعلاتن مفاعیل فاعلن

گزینه «۲»: مفعول مفاعیل مفاعیل فعولن

گزینه «۳»: فاعلاتن فاعلاتن فاعلن

۲۹) عبارت مشخص شده صورت سوال و گزینه «۳» هر دو بر وزن «مفعول فاعلاتن مفاعیل فاعلن» یا «مستفعلن مفاعیل مستفعلن فعل» هستند.

زی	ر	ح	ری	ق	حُف	ت	ا	یز	رو	ب	رو	ی	خویش
ای	نک	م	نم	گ	سَس	ت	ز	حُر	شی	دُ	نو	رُ	عِشَق
-	-	U	-	U	-	U	U	-	-	U	-	U	-
مفعول			فاعلاتن			مفاعیل			فاعلن				

۳۰) تلمیح ← سیمرغ و کوه قاف

تشبیه ← مصرع اول: تشبیه شاعر به سیمرغ و تشبیه حقیقت به کوه قاف

جناس افزایشی ← کوه / کو

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۲»: تلمیح و تشبیه ندارد. / جناس اختلافی: نوش و نیش

گزینه «۳»: تلمیح به داستان عیسی و زنده کردن مردگان / تشبیه: تو به مسیح مانند شده است. / جناس ندارد.

گزینه «۴»: تلمیح به داستان خضر و چشمه آب حیات و عمر جاودانه / تشبیه: در خضرسان و چشمه احسان / جناس ندارد.

۳۱) ۱ ۲ ۳ ۴

تشبیه: بیت «ب» نور عشق: تشبیه بلیغ اضافی، تشبیه تفضیل مخاطب شعر به آفتاب / بیت «د»: تلمیح: چشمه کوثر و برات گرفتن از آن / بیت «الف»: جناس: نام و نامه، جناس

نام: دیده (بخشی از فعل مجهول) و دیده (چشم)

۳۲) صورت سؤال و گزینه «۲» به عدم غفلت از مسیر راه اشاره دارند.

۳۳) معنی‌گریزی و ابهام در شعر، مدح و هجو از شاخص‌ترین درون‌مایه‌های شعر عصر بیداری نیست.

۳۴) در دوره بیداری برخی شاعران تسلط کافی بر ادبیات کهن نداشتند و یکی از ویژگی‌های زبانی این سبک کم‌توجهی در کاربرد جمله‌ها و ترکیب‌های

زبانی در شعر است.

۳۵) تصویر مشترک هر دو بیت: طلوع خورشید و تابش نور آن

۳۶) حضور راوی سوم‌شخص در بعضی مضمون‌های داستان یک ضعف تکنیکی است.

۳۷) ۱ ۲ ۳ ۴

— U — U — U U — — U — U — U U —  
— U — U — U — — U — U — U U —  
— U — U — U — — U — U — U U —

۳۸) بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱) آ / هو - ه: کوتاه تلفظ کردن مصوت بلند

گزینه ۲) جا / دو - د: کوتاه تلفظ کردن مصوت بلند

گزینه ۳) مس / تی - ت: کوتاه تلفظ کردن مصوت بلند

۳۹) (۱) خوب یز (ش دی ۳) سن ب لز، اما در بیت گزینه «۴» در عبارت «که آیین» حذف همزه صورت نگرفته است.

۴۰) از / تا / آ / مد / هج / ران / در / مر / از / وا / رفت: هجای بلند---پای / دیم / درد / دیم / دست: هجای کشیده

توجه داشته باشید که «ران» و «رفت» چون در پایان مصراع آمده‌اند جزء هجای بلند محاسبه می‌شوند.

۴۱) حذف همزه در بیت: رو، زِم، شب / د، رَا، یَد / ز، د، رَا / ش، بَف، رو / زِم، شب

بررسی گزینه‌ها: «۱»: دو حذف (مز، را)، «۲»: سه حذف (زا، نست، نست) و «۳»: دو حذف همزه (ز، کز) صورت گرفته است.

۴۲) اختیارات زبانی: ۱ - حذف همزه ۲ - تبدیل هجای کوتاه به بلند ۳ - تبدیل هجای بلند به کوتاه

گزینه ۳: هجای دوازدهم مصراع اول تبدیل کوتاه به بلند (سای ی)، هجای پنجم مصراع دوم تبدیل بلند به کوتاه (ن گاه ی: ز)، حذف همزه در مصراع دوم، تمام است = ت ما مست.

گزینه ۱: تبدیل کوتاه به بلند و بلند به کوتاه ندارد / گزینه ۲: تبدیل بلند به کوتاه ندارد / گزینه ۴: حذف همزه ندارد.

وزن ابیات: گزینه ۱: مفاعیلن فاعلاتن مفاعیلن فاعلن / گزینه ۲: مفعول مفاعیل مفاعیل فعولن / گزینه ۳: مفعول فاعلاتن مفاعیل فاعلن / گزینه ۴: فاعلاتن فاعلاتن فاعلن

۴۳) معنای صحیح واژگان نادرست: معمور: آباد - لف: پیچیدن - چارق: نوعی کفش با بندهای بلند - ارغنون: نوعی ساز

۴۴) در بیت «الف» جام در مصراع دوم مجاز از محتوای داخل آن است و تشخیص در تشنه بودن جام آمده. در بیت «د» هم ترک سر کنایه از خود را به

کشتن دادن و در و سر جناس ناقص افزایشی.

بیت «ب» فاقد موازنه و لف و نشر است. بیت «ج» موازنه دارد اما فاقد جناس است.

۴۵) لف‌ها: اشک و روی / نشرها: سیم و زر

جناس: زر و زرد

تشبیه: تشبیه پنهان اشک به سیم و روی به زر



تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: فاقد لفونشر است.

گزینه «۲»: فاقد جناس است.

گزینه «۴»: فاقد لفونشر است.

۴۶ ۱ ۲ ۳ ۴ بررسی گزینه‌ها:

گزینه ۱) لف و نشر مرتب: لف‌ها: گل و بلبل، نشرها: حسن و عشق / تشبیه: شاعر رنگ خود را به رنگ گل و نوای خود را به آهنگ بلبل تشبیه کرده است. / جناس: من و چمن

گزینه ۲) لف و نشر مرتب: لف‌ها: آه سحر و اشک شب، نشرها: آتش و آب / تشبیه: تشبیه آه سحر به آتش / جناس: آه و آب

گزینه ۳) لف و نشر مرتب: لف‌ها: بحر و کان، نشرها: چشم تر و لب خشک / تشبیه: تشبیه چشم به بحر و لب به کان / جناس: در و تر

گزینه ۴) لف و نشر مرتب: لف‌ها: گدازان و نالان، نشرها: پروانه و عنده‌لب / تشبیه: تشبیه شاعر به پروانه و بلبل / جناس ندارد.

۴۷ ۱ ۲ ۳ ۴ ب) استعاره مکنیه: افتان و خیزان بودن غبار و خاموش و حیران بودن نگاه - موازنه: مقابل هم قرار گرفتن کلمات هم‌وزن - تضاد: افتان و خیزان

(ه) استعاره مکنیه: اندوختن مهر - موازنه: مقابل هم قرار گرفتن کلمات هم‌وزن - تضاد: هوا (هوس) و عشق

(«عشق» و «هوس» لزوماً متضاد یکدیگر نیستند و می‌توانند با هم همراه نیز شوند. ما به دلیل تضاد معنایی ضعیف بین این دو واژه، آنها را متضاد در نظر گرفتیم تا به بهترین

پاسخ برسیم.)

۴۸ ۱ ۲ ۳ ۴ پارادوکس: آن شاهد که همه او را می‌شناسند (هر جایی) چهره خود را به کسی نشان نداد. استعاره: آن شاهد: استعاره از معشوق زیبارو (درباره

استعاره بودن این واژه اختلاف نظرات زیادی وجود دارد). گزینه ۲ استعاره و پارادوکس ندارد / گزینه ۳ پارادوکس ندارد / گزینه ۴ استعاره ندارد (آب حرام اشاره به شراب

دارد اما استعاره نیست، زیرا اساساً نمی‌توان گفت شراب مانند آب حرام است، در واقع شراب عیناً مایع و آب حرام است).

۴۹ ۱ ۲ ۳ ۴ جناس در بیت «ه»: «آبدار» و «تابدار» / تشبیه گسترده در بیت «الف»: مشبه: «ما»، ادات: «همچو»، مشبه‌به: «کمان» و وجه شبه: «خمیدیم» /

مجاز در بیت «د»: «خاک» مجاز از بدن انسان / موازنه در بیت «ب»: واژگان دو مصراع، با هم سجع متوازی و متوازن دارند. / متناقض‌نما در بیت «ج»: اینکه سایبان بودن نور

خورشید.

۵۰ ۱ ۲ ۳ ۴ جناس: «روی» و «موی» / لف و نشر: روی و موی - صبح و شام / تشبیه: «صبح و شام»، به «اقلیم (سرزمین)» تشبیه شده است. / تضاد: صبح و

شام

گزینه «۱»، با آرایه تضاد، گزینه «۳»، با آرایه جناس و گزینه «۴»، با آرایه تضاد رد می‌شود.

۵۱ ۱ ۲ ۳ ۴ صادق هدایت، صادق چوبک و بزرگ علوی که در سایر گزینه‌ها به نام ایشان اشاره شده، افرادی بودند که داستان‌نویسی نوین با آثار آن‌ها

گسترش یافت و پس از آنان نویسندگانی با سبک تلفیقی روی کار آمدند.

۵۲ ۱ ۲ ۳ ۴ رمان «شمس و طغرا» را محمدباقر میرزا خسروی و «بره گمشده راعی» را هوشنگ گلشیری نوشته است. در سایر گزینه‌ها نادرستی دیده

نمی‌شود.

۵۳ ۱ ۲ ۳ ۴ خسی در میقات و مدیر مدرسه از جلال آل احمد، راه‌آب‌نامه و تلخ و شیرین از محمدعلی جمالزاده، زمستان و از این اوستا از مهدی اخوان ثالث و

شهری چون بهشت و آتش خاموش از سیمین دانشور است.

سه تار، دید و بازدید و ارزیابی شتابزده: جلال آل احمد / سووشون: سیمین دانشور / یکی بود یکی نبود: محمدعلی جمالزاده / همسایه‌ها: احمد محمود / دهکده پرمال: امین

فقیری / آخر شاهنامه: مهدی اخوان ثالث / تنگسیر: صادق چوبک / شوهر آهو خانم: محمدعلی افغانی / چشم‌پوشی: بزرگ علوی / سگ ولگرد: صادق هدایت

۵۴ ۱ ۲ ۳ ۴ نادرستی‌های موجود در کتاب‌های ذکر شده:

راه‌آب‌نامه: محمدعلی جمالزاده / دهکده پرمال: امین فقیری / جعفرخان از فرنگ برگشته: حسن مقدم / دید و بازدید: جلال آل احمد

۵۵ ۱ ۲ ۳ ۴ پس از نویسندگان نسل اول، کسانی چون: آل احمد، دانشور، ساعدی، مدرسی، میرصادقی و اعتمادزاده روی کار آمدند که شیوه تلفیقی را

برگزیدند. سبک آنان تلفیقی بود از آنچه خود داشتیم و آنچه از شیوه‌های غربی گرفتیم.

۵۶ ۱ ۲ ۳ ۴ نمایشنامه‌های میرزا آقا تبریزی، تنها نمونه‌های ادبیات نمایشی در دوره مشروطه محسوب می‌شوند.

توجه: بیان عبارت گزینه «۴» طوری است که می‌توان به آن اشکال وارد کرد. نمایشنامه‌های تبریزی «تنها نمونه‌های ادبیات نمایشی» نیستند، بلکه «تنها نمونه‌های ادبیات نمایشی

در دوره مشروطه» هستند. البته با توجه به نادرستی واضح گزینه‌های دیگر، می‌توان از کژتابی این جمله چشم‌پوشی کرد.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: «تهران مخوف» نخستین رمان اجتماعی ادبیات معاصر است.

گزینه «۲»: «افسانه» به‌عنوان بیانیه شعر نو شناخته می‌شود. تثبیت جریان نوگرایی شعر نیمه، در سال ۱۳۱۶ با شعر «ققنوس» اتفاق می‌افتد.

گزینه «۳»: بزرگ علوی از نویسندگان نسل اول داستان‌نویسی معاصر است. جلال آل احمد و سیمین دانشور از نویسندگان نسل دوم هستند که سبکی تلفیقی را ارائه دادند.

۵۷ ۱ ۲ ۳ ۴ عبارت گزینه ۱ صحیح ذکر شده است.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه ۲: شعر نو تغزلی در دوره دوم (و نه سوم) ظهور کرد.

گزینه ۳: این گروه از رهروان نویسندگان نسل اول هستند و از نویسندگان دوره مقاومت نیستند.

گزینه ۴: داستان‌نویسی نوین با افرادی مانند صادق هدایت، بزرگ علوی و صادق چوبک (نویسندگان نسل اول) آغاز شد.

۵۸ ۱ ۲ ۳ ۴ موارد نادرست جملات «ج» و «د»:

ج) پروین در قصیده به سبک نامر خسرو و به روانی و لطافت سعدی شعر می‌سراید. اوج سخن پروین در قطعات اوست که در آنجا به شیوه انوری و سنایی توجه دارد.

د) جمالزاده در داستان، بیشتر از محتوا به سبک نویسندگی و کاربرد کلمات متداول و عامیانه در اثر توجه داشت و راه زین‌العابدین مراغه‌ای را در «سیاحت‌نامه» رفت.



۵۹) ۱ ۲ ۳ ۴ خطاهای موجود در متن سوال:

یک) اولین نمایشنامه با عنوان «جعفر خان از فرنگ برگشته» به قلم حسن مقدم نوشته شد.  
دو) داستان نویسی نوین با افرادی مانند صادق هدایت، بزرگ علوی و صادق چوبک گسترش یافت.  
سه) بزرگ علوی نویسنده «چشم‌هایش» و صادق چوبک نویسنده «تنگسیر» موسوم به نویسندگان نسل اول هستند.

۶۰) ۱ ۲ ۳ ۴ - ایجادکننده زمینه‌های گرایش به رمان‌نویسی و نثر داستانی به معنای نوین آن: عبدالرحیم طالبوف و زین‌العابدین مراغهای

- اولین نویسنده رمان اجتماعی در سال ۱۳۰۱: مرتضی مشفق کاظمی با رمان «تهران مخوف»

- از چهره‌های معروف نویسندگان سبک تلفیقی: جلال آل احمد، سیمین دانشور، تقی مدرسی، محمود اعتمادزاده، غلامحسین ساعدی و جمال میرصادقی

- از شناخته‌ترین نویسندگان دوره مقاومت: احمد محمود، علی‌محمد افغانی، هوشنگ گلشیری و امین فقیری

۶۱) ۱ ۲ ۳ ۴ مدار صفر درجه و زمین سوخته از احمد محمود و آینه‌های دردار از هوشنگ گلشیری در شمار آثار انقلاب اسلامی هستند.

۶۲) ۱ ۲ ۳ ۴ «بدوک» نام فیلمنامه‌ای از سیدمهدی شجاعی است.

۶۳) ۱ ۲ ۳ ۴ صاحبان آثار کتاب‌های صورت سؤال به ترتیب: موسوی گرمارودی، احمد محمود و قیصر امین‌پور هستند که آثار دیگری از ایشان در گزینه «۳» آمده است.

۶۴) ۱ ۲ ۳ ۴ داستان باستان از میرزا حسن خان بدیع است. میرزا حبیب خراسانی در زمره شاعران این دوره جای می‌گیرد و محمدباقر میرزا خسروی هم صاحب

کتاب شمس و طغرا است. پس گزینه‌های «۳» و «۴» رد می‌شوند. جای پای خون کتاب سید مهدی شجاعی و همسایه‌ها از احمد محمود است. تهران مخوف را هم مشفق کاظمی نوشته است.

۶۵) ۱ ۲ ۳ ۴ متن مذکور در صورت سؤال، از داستان «دو کبوتر، دو پنجره، یک پرواز» نوشته سیدمهدی شجاعی انتخاب شده است.

۶۶) ۱ ۲ ۳ ۴ آثار علی مؤذنی: ظهور - سفر ششم - ملاقات در شب آفتابی - دلاویزتر از سبز (رد گزینه ۱)

آثار سیدعلی موسوی گرمارودی: گوشواره عرش - صدای سبز - خواب ارغوانی - برآشفتن کیسوی تاک

آثار محمدعلی جمال‌زاده: تلخ و شیرین - راه آب‌نامه - یکی بود، یکی نبود (رد گزینه ۴)

آثار سیمین دانشور: آتش خاموش - سووشون - شهری چون بهشت (رد گزینه ۳)

نویسندگان دیگر آثار مطرح در گزینه‌ها عبارت‌اند از:

زمستان ۶۲ (اسماعیل فصیح) - زیارت و دید و بازدید (جلال آل احمد) - زمستان (مهدی اخوان ثالث) - زمین سوخته (احمد محمود)

۶۷) ۱ ۲ ۳ ۴ بدوک از فیلم‌نامه‌ها و مبیافت و جای پای خون حاصل تجربه‌های داستانی سید مهدی شجاعی هستند. سایر عبارات درست ذکر شده‌اند.

۶۸) ۱ ۲ ۳ ۴ موارد نادرست عبارتند از:

الف) در دوره انقلاب تجربه‌های بدیع و کم‌سابقه‌ای در کنار دیگر مضامین اجتماعی و فلسفی مورد توجه نویسندگان قرار می‌گیرد.

ب) در داستان‌نویسی دهه شصت جایگاه نسل جوان کمتر رتکتر است.

ج) «آینه‌های دردار» نوشته هوشنگ گلشیری است. رمان اسماعیل فصیح در این دوره «زمستان ۶۲» نام دارد.

۶۹) ۱ ۲ ۳ ۴

۷۰) ۱ ۲ ۳ ۴ بی‌بال پریدن ← قیصر امین‌پور - زمستان ۶۲ ← اسماعیل فصیح - ظهور ← علی مؤذنی

۷۱) ۱ ۲ ۳ ۴

ابدال  
- - - - - U - U - - - U U - U - U  
- U U - U - / - - - U U - U - U  
U

ابدال: هجای بلند: هی/ دو هجای کوتاه ب ب

حذف همزه: ظلمات است: ظلماتست

«می» در هجای نهم کوتاه تلفظ می‌شود.

۷۲) ۱ ۲ ۳ ۴ اختیار قلب ندارد.

ط / ها / ر / تر // ن / ب / خو / ن // ج / گر / ک / ند // عا / شق

ب / ب / قو / ل / مف // ت / ی / عش / قش // د / رس / ت / نی // ست / ن / ماز

ابدال

مفاعلاتن مفاعلاتن مفاعلاتن

۷۳) ۱ ۲ ۳ ۴ بلند تلفظ کردن مصوت کوتاه در کسره پایان قوت / کوتاه کردن تلفظ مصوت بلند پایان بازو / ابدال در گیرند / ابتدای مصراع اول آمدن فاعلاتن

به جای فاعلاتن / د رین حذف همزه / بلند بودن هجای پایان هر دو مصراع / بیت فاقد اختیار قلب است.

۷۴) ۱ ۲ ۳ ۴ مصراع اول فقط: در یا / دا / مد، حذف همزه صورت گرفته است.

۷۵) ۱ ۲ ۳ ۴ در همه گزینه‌ها ابدال آمده است و در همه گزینه‌ها به جز گزینه «۲» در رکن اول فاعلاتن به جای فاعلاتن آمده است.

۷۶) ۱ ۲ ۳ ۴ در رکن دوم مصراع اول، به حل «مفاعلاتن»، «متعلن» آمده است.

- U - U | - U U - | - U U - | - U U -  
سی ن ی خا قا ن ی گر | پا ک ب شو ی یز غ بار  
پی ش غ دا ی گا / ن را بی ش ک ند ن نا گ ری  
- U - U | - U U - | - U U - | - U U -



حذف همزه در بیت وجود ندارد. «دَرِ این» در هر دو مصراع به این صورت خوانده می‌شود نه به شکل دَ، رین پس، حذف همزه نداریم. (۱ ۲ ۳ ۴ ۷۷)

رکن پایانی بیت گزینه «۴» دارای ابدال است، یعنی در «صبح نبود» و «دراز آرد» به شکل زیر: (۱ ۲ ۳ ۴ ۷۸)

ح	ن	بود
U	U	-
زا	-	رد
-	-	-

ابدال ←

در بیت گزینه «۱» تنها اختیار وزنی ابدال وجود دارد. رکن آخر مصراع اول دارای دو هجای کوتاه و رکن آخر مصراع دوم دارای یک هجای بلند است. (۱ ۲ ۳ ۴ ۷۹)

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۲»: اختیار زبانی حذف همزه و اختیار وزنی آوردن فاعلتان به جای فعلتان

گزینه «۳»: اختیار زبانی حذف همزه و اختیار وزنی بلند تلفظ کردن هجای پایانی

تقطیع بیت به شکل زیر است: (۱ ۲ ۳ ۴ ۸۰)

هر	ک	در	سا	ی	ی	ث	با	شد	نیست
-	U	-	-	U	U	U	-	-	-
رو	ز	او	را	بی	آ	ف	تا	بُن	یاز
-	U	-	-	U	-	U	U	-	-
فاعلتان				مفاعلتان				فعلن	

ابدال در رکن آخر مصراع دوم آمده / بلند بودن هجای پایان مصراع در هر دو مصراع دیده می‌شود / در هجای ششم مصراع اول هجای کوتاه در «ی» بلند تلفظ می‌شود.

در این بیت شاعر یک بار مصوت کوتاه را بلند کرده است. در هجای هفتم، «ر» در خیره بلند تلفظ می‌شود. به همین دلیل گزینه «۳» نادرست است. (۱ ۲ ۳ ۴ ۸۱)

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: مفعول مفاعلتان مفاعیلین فع یا مستفعل فاعلتان مفعولن فع

گزینه «۲»: در رکن پایانی بیت اول ابدال به کار رفته است.

گزینه «۴»: واژگان قافیه: تیز - خیز - مریز - گریز است و حرف روی «ز» است.

فُو	و	ت	با	زوی	پری	هی	ز	بیا	خو	با	م	ف	روش
U	U	-	-	U	U	-	-	U	U	-	-	-	-
ک	د	ری	چی	ل	ح	صا	ری	ب	س	وا	ری	گی	رند
-	-	U	U	-	-	-	-	U	-	-	-	-	-

بلند تلفظ کردن مصوت کوتاه: هجای سوم مصراع اول

کوتاه تلفظ کردن مصوت بلند: هجای پنجم مصراع اول

ابدال: دو هجای کوتاه در رکن چهارم مصراع اول مقابل یک هجای بلند رکن چهارم مصراع دوم قرار گرفته است.

چُن	گ	ل	می	د	م	یز	پر	د	ب	رو	نا	ئ	د	را
U	U	-	-	U	U	-	-	U	U	-	-	-	-	-
ک	د	گر	با	ر	م	لا	قا	ت	ن	پی	دا	با	شد	
-	-	U	U	-	-	-	-	U	U	-	-	-	-	
فاعلتان			فاعلتان			فاعلتان		فاعلتان		فاعلتان		فاعلتان		

ابدال: در رکن آخر مصراع اول دو هجای کوتاه داریم، اما در رکن آخر مصراع دوم یک هجای بلند بنابراین، اختیار وزنی ابدال داریم.

فاعلتان به جای فعلتان در مصراع اول آمده است.

تغییر کمیت مصوت کوتاه به بلند در هجای سوم مصراع اول آمده است.

وزن بیت مفاعلتان مفاعلتان مفاعلتان فعلن است و اختیار آوردن «فاعلتان» به جای «فعلن» در این وزن غیرممکن است. (۱ ۲ ۳ ۴ ۸۴)

تشریح سایر اختیارات شاعری:

ابدال: آوردن «فعلن» در پایان مصراع دوم به جای «فعلن»

بلند تلفظ کردن مصوت کوتاه در ترکیب اضافه رخنه‌رهایی (کسره اضافه بلند تلفظ می‌شود).

کوتاه تلفظ کردن مصوت بلند (ای) در واژه خنده‌روی

اختیارات زبانی، حذف همزه در عبارت «اه اگر» - بلند تلفظ کردن کسره اضافه در ترکیب «دامن پاک تو» (۱ ۲ ۳ ۴ ۸۵)

اختیارات وزنی: بلند بودن هجای پایان هر دو مصراع - آوردن فاعلتان به جای فعلتان در ابتدای هر دو مصراع - آوردن «فعلن» در پایان مصراع دوم (ابدال)

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۲»: فاقد اختیار زبانی - اختیار وزنی: بلند بودن هجای پایانی در دو مصراع

گزینه «۳»: اختیار زبانی - حذف همزه در عبارت سحر آهنگ - اختیارات وزنی: بلند بودن هجای پایان هر دو مصراع

گزینه «۴»: اختیار زبانی: بلند بودن کسره اضافه در ترکیب صاحب بخت بلند - اختیارات وزنی: بلند بودن هجای پایانی مصراع اول

حذف همزه مشهود است (مردم آموزند) ولی کوتاه تلفظ کردن مصوت بلند در ابیات دیده نمی‌شود. (۱ ۲ ۳ ۴ ۸۶)

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: شعر مفهوم اخلاقی و تعلیمی دارد.



گزینه «۲»: حروف اصلی قافیه متشکل از مصوت، صامت است و تبصره قافیه (آوردن حروف العاقی) نیز مشهود است.

گزینه «۳»: شاعر در ابتدای هر دو بیت از اختیار شاعری آوردن فاعلاتن به جای فعلتان بهره برده است.

۱ ۲ ۳ ۴ ۸۷ در این گزینه در واژه «کسی»، «سی» به صورت کوتاه تلفظ می‌شود و هم چنین در واژه «دل»، «ل» به صورت بلند تلفظ می‌شود و دو اختیار زبانی دارد.

هم چنین در مصراع دوم «نیست» به صورت کشیده است و به بلند تبدیل می‌شود و اختیار وزنی بلند بودن هجای پایانی مصراع است.

همین‌طور تبدیل فعلن به فعل‌لن در آخر مصراع دوم «دا نیست» اختیار وزنی ابدال است و در ابتدای مصراع دوم «بی‌خبر باش» اختیار وزنی آوردن فاعلاتن به جای فعلتان وجود دارد. پس سه نوع اختیار وزنی و دو اختیار زبانی وجود دارد.

۱ ۲ ۳ ۴ ۸۸ اختیار آوردن فاعلاتن به جای فعلتان در ابتدای مصراع اول و اختیار بلند بودن هجای پایانی مصراع در کلمه «نیست» که به صورت کشیده است و به صورت بلند محسوب می‌شود و هم چنین اختیار ابدال که در تبدیل فعلن به فعل‌لن در آخر مصراع اول وجود دارد.

۱ ۲ ۳ ۴ ۸۹ گزینه «۱»: خوشتر ردیف است و «ن» حرف روی است؛ یعنی آخرین حرف از حروف اصلی قافیه که (ان) است.

گزینه «۲»: حروف اصلی قافیه «ان» است و مصوت + صامت است که بر اساس قاعده ۲ است.

گزینه «۳»: وزن «مفعول مفاعیل مفاعیل فعل» است که صورت دیگر آن (مستفعل مستفعل مستفعل فاع) است.

گزینه «۴»: در بیت اول در مصراع اول و در بیت دوم مصراع دوم مفاعیل به مفاعیل تبدیل شده است و اختیار قلب داریم و هم چنین در مصراع اول و دوم بیت اول و مصراع دوم بیت دوم اختیار ابدال داریم.

به نظر می‌رسد این سوال پاسخ صحیح ندارد.

۱ ۲ ۳ ۴ ۹۰ هجای پایانی این گزینه کوتاه درج شده است؛ در حالی که هجای پایانی در هر شرایطی بلند محسوب می‌شود؛ لذا تقطیع این بیت نادرست است. تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه ۲: جان م ن / ت تش ن ی / مه ر بود: هجای دوم و چهارم تبدیل به هجای بلند می‌شود.

گزینه ۳: گامی ب ت / ن ز دی ک گا / می دور: هجای چهارم بلند محسوب می‌شود.

گزینه ۴: پیش ت لب خن / دی پن هان / هر چیز: ابدال، هجای بلند پنجم معادل دو هجای کوتاه است.

۱ ۲ ۳ ۴ ۹۱ بیت فاقد کوتاه تلفظ کردن مصوت بلند است، لذا گزینه ۲ نمی‌تواند پاسخ مدنظر باشد.

تشریح سایر اختیارات:

ابدال: رکن پایانی مصراع دوم / بلند تلفظ کردن هجای کوتاه: هجای چهارم مصراع اول / حذف همزه: چمن از = چ م ن / بلند تلفظ کردن هجای پایانی: شدند در مصراع اول / آوردن فاعلاتن به جای فعلتان: وزن شعر فاعلاتن فاعلاتن فعلن است که در رکن اول هر دو مصراع به جای فعلتان، از فاعلاتن استفاده شده است.

۱ ۲ ۳ ۴ ۹۲ بیت ب:

تا	س	ر	زُل	ف	پ	ری	شا	ن	ت	در	جم	عا	مد
—	U	—	U	U	—	U	—	U	U	—	—	—	—
هید	چ	مج	مو	ع	ن	دا	نم	ک	پ	ری	شا	ن	ت
—	U	—	—	U	U	—	—	U	U	—	—	—	—

فَاعِلَاتِنِ دَر رَکْنِ اَوَّلِ

اِبْدَال

بَلَنْدِ بُوْدِنِ هِجایِ پَایانیِ مِصْرَاعِ

بیت د:

ن	ع	جَب	گَر	ب	چ	ک	خو	ن	د	لِز	چش	م	ب	هار
—	U	—	—	U	U	—	—	U	U	—	—	—	—	—
پی	ش	زان	غم	ز	ی	خو	نین	ک	ب	پی	کان	ما	ند	
—	U	—	—	U	U	—	—	U	U	—	—	—	—	

فَاعِلَاتِنِ دَر رَکْنِ اَوَّلِ

اِبْدَال

بَلَنْدِ بُوْدِنِ هِجایِ پَایانیِ مِصْرَاعِ

۱ ۲ ۳ ۴ ۹۳

سی	ن	ی	خا	قا	نی	ی	گر	ب	شو	یی	یز	زَن	گ	ع	نا
—	U	—	—	U	—	U	—	U	—	U	—	U	—	—	—
بی	ش	خ	دا	ی	گان	ت	را	بی	ش	ک	ند	ث	نا	گ	ری
—	U	—	—	U	—	U	—	U	—	U	—	U	—	—	—

۱ ۲ ۳ ۴ ۹۴ بررسی گزینه‌ها:

۱- مضمون مشترک: عاشق بی‌خواب است.

۲- قافیه‌ها: گران‌باری و بیداری (حروف قافیه: ار، حروف العاقی: ی) و قافیه‌ها مطابق قاعده ۲ است، تضاد: خواب و بیداری، جناس: تنگ و سنگ، کنایه ندارد.

۳- وزن ابیات «مفعول مفاعیل مفاعیل فاعولن» یا «مستفعل مستفعل مستفعل فاع لن» است. اختیار بلند تلفظ کردن هجای کوتاه «ه» در «ره باده» و کوتاه تلفظ کردن هجای بلند (ری در گران‌باری) و حذف همزه (خا بز) در ابیات وجود دارد.

۴- حرف روی «ر» است و اختیار وزنی «بلند بودن هجای پایان مصراع» (نیست) در ابیات وجود دارد.

۱ ۲ ۳ ۴ ۹۵ ۱- آوردن فاعلاتن به جای فعلتان: در رکن اول مصراع اول / ابدال: به‌کار نرفته است.



۲- قلب: در رکن دوم مصراع دوم «فاعلاتن» به جای «مستفعل» آمده است. (توجه: این نوع قلب در کتاب درسی بیان نشده است.) / کوتاه تلفظ کردن مصوت بلند: به کار نرفته است.

ابدال: آمدن «فع لن» به جای «فعلن» در رکن پایانی در هر دو مصراع / بلند بودن هجای پایانی در آخر هر دو مصراع

۴- حذف همزه: به کار نرفته است. / بلند تلفظ کردن مصوت کوتاه: هجای «ن» در «میان»، هجای «ر» در «سر»، هجای «ف» در «زلف»، هجای «ت» در «صورت» و «ل» در «حال»

۹۶ (۱ ۲ ۳ ۴) وزن ابیات هر چهار گزینه «مفتعلن مفاعل // مفتعلن مفاعلن» است.

قلب: در رکن دوم مصراع اول «مفتعلن» به جای «مفاعلن» آمده است.

تبدیل مصوت کوتاه به بلند: هجای (م) در «حرم»

- U - U / - UU - // - UU - / - UU -  
- U - U / - UU - // - U - U / - UU -

بررسی اختیارات سایر ابیات:

گزینه ۱- قلب: در رکن دوم مصراع اول «مفتعلن» به جای «مفاعلن» آمده است. / تبدیل مصوت کوتاه به بلند: ندارد.

گزینه ۲- قلب: ندارد / تبدیل مصوت کوتاه به بلند: در پایان واژه «کهن»

گزینه ۳- قلب: ندارد / تبدیل مصوت کوتاه به بلند: در پایان واژه‌های «حرم»، «سخن»

۹۷ (۱ ۲ ۳ ۴)

گزینه ۱- واژه‌های قافیه: پر و دگر (حرف روی: ر) / اختیار وزنی: به کار نرفته است.

گزینه ۲- مفهوم بیت گزینه ۲: امکان رفتن عاشق از کوی یار و دل کندن از عشق او - مفهوم متضاد (بیت اول صورت سوال): انس گرفتن عاشق با کوی یار و نرفتن از جوار او

گزینه ۳- ابن‌بیمین قدرت شاعری خود را در قطعات اخلاقی آشکار کرده است. شعر صورت سوال نیز در قالب قطعه سروده شده است.

گزینه ۴- وزن دو بیت «مفعول مفاعیل مفاعیل فاعولن یا مستفعل مستفعل مستفعل مستفعل» است. /

تغییر کمیت مصوت: بلند تلفظ کردن مصوت کوتاه: هجای (غ) در «مرغ» و هجای (ز) در «سز» و هجای (م) در «زخم» - حذف همزه: همزه «از» در مصراع دوم و «افتد» در هر دو

مصراع

۹۸ (۱ ۲ ۳ ۴)

وزن مصراع «ج»: مفاعلن فاعلاتن مفاعلن فعلن

وزن مصراع «د»: مفاعلن مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن

(کلید کنکور گزینه ۴) است، اما به نظر نگارنده این پاسخ، وزن قسمت «ب» مستفعل فاعلاتن مستفعل فع یا مفعول مفاعلن مفاعیلن فعل است.)

۹۹ (۱ ۲ ۳ ۴) وزن بیت: مفتعلن مفاعلن مفتعلن مفاعلن / تغییر کمیت مصوت: کوتاه تلفظ کردن مصوت بلند «نی» در مصراع اول / قلب: در رکن دوم مصراع

اول، به جای «مفاعلن»، «مفتعلن» آمده است. / حذف همزه: «شد از: شْ دَر»

۱۰۰ (۱ ۲ ۳ ۴) وزن رباعی: مفعول مفاعیل مفاعیل فعل / تغییر کمیت مصوت: بلند تلفظ کردن مصوت کوتاه در «م» در واژه «غم» در مصراع اول و کوتاه تلفظ

کردن مصوت بلند «ی» در واژه «برخی» / سه ابدال: در مصراع‌های یک، دو و چهار، میان رکن سوم و چهارم، ابدال رخ داده است.

۱۰۱ (۱ ۲ ۳ ۴) در این سروده، پنج حذف همزه مشهود است: «تدارد امشب» - «برآید» - «برآمد آفتابی» - «خود آفتاب» - «سرودن است»

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: «و» وزن سروده و مصراع، مشترکاً «فعلات فاعلاتن فعلات فاعلاتن» می‌باشد که وزنی دوری است.

گزینه ۳: «و» «دیار»، قافیه‌های سروده، بر مبنای قاعده ۲ (حروف اصلی: ار) هستند که «ر»، حرف روی آنها محسوب می‌شود.

گزینه ۴: «تضمین: مصراع اول، از بیت سعدی تضمین شده است. / مجاز: «سر» در مصراع اول: قصد / تشبیه: «دژ وحشت»، اضافه تشبیهی است. / قصد داشتن آفتاب

(خورشید)، استعاره مکتبه است.

۱۰۲ (۱ ۲ ۳ ۴)

دَل	چُ	طو	طی	بو	ذُ	جُو	رِ	دِ	ا	را	م	ش	کَر
-	U	-	-	-	- /	-	U	U	-	-	U	U	-
طو	طی	یی	دی	د	ک	کو	ز	ش	کَر	بُگ		ری	زَد
-	U /	-	-	U U	-	-	U	U	-	-	-	-	-
فاعلاتن				فعلاتن				فعلاتن				فعلن (فع لن)	

۱- کوتاه تلفظ کردن مصوت بلند: هجای دوم مصراع دوم

۲- بلند تلفظ کردن مصوت کوتاه: هجای ششم مصراع اول

۳- ابدال: هجای پنجم مصراع اول شاعر به جای دو هجای کوتاه یک هجای بلند آورده است همچنین در هجای سیزدهم مصراع دوم.

۴- آوردن فاعلاتن به جای فعلاتن: رکن اول هر دو مصراع

۱۰۳ (۱ ۲ ۳ ۴) فقط در بیت گزینه ۳ اختیار به کار رفته است.

در هجای دهم مصراع اول بلند تلفظ کردن مصوت کوتاه به کار رفته است.



شای	گ	دَح	ق	ی	رو	ب	د	دی	ب	با	خ	چُن	هَم
-	U	-	U	-	-	U	U	-	U	-	U	-	-
کُن	ب	با	خ	سز	یا	ق	س	سا	ا	را	ن	خا	وین
-	U	-	U	-	-	U	U	-	U	-	U	-	-
فاعلن			مفاعیل			فاعلات			مفعول				

گزینه (۴) ۱ ۲ ۳ ۴ ۱۰۴

دَس	ت	دَر	وِی	شای	بِی	ی	نَا	نَا	نَا	نَا	نَا	نَا	نَا
-	U	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
فاعلان			فاعلان		فاعلان		فاعلان		فاعلان				

گزینه (۱)

مَآ	هَس	تَی	ی	پَی	هَی	نَی	تَی	مَآ	شَآ	بِی
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
مستفعل			مستفعل			مستفعل (مفعولن)				

گزینه (۲)

مَر	گ	دَر	آ	بُ	هَ	وَا	ی	خُ	ش	اَن	دِی	ش	ن	شِی	مَن	دَا	رَد
-	U	-	-	U	U	-	-	U	U	-	-	U	U	-	-	-	-
فاعلان			فاعلان		فاعلان		فاعلان		فاعلان		فاعلان						

گزینه (۳)

دَر	بَا	غُ	زَ	مَان	تَن	هَآ	شُد	دِی	اِی	سَنَد	گَی	نَی	گَآ
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
مستفعل			مستفعل		مستفعل		مستفعل		مستفعل		مستفعل		مستفعل

گزینه «۱» ۱ ۲ ۳ ۴ ۱۰۵

آ	ه	دَا	یَس	تَی	مِی	شُد	کُو	فِی	ی	نَآز
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
فاعلان			مفاعیل		فاعلان					

حذف همزه ← حذف همزه  
بلند بودن هجای پایانی ← بلند بودن هجای پایانی  
کوتاه تلفظ کردن مصوت بلند ← کوتاه تلفظ کردن مصوت بلند  
ابدال ← ابدال

(۲) فاعلاتن فاعلاتن فعلن ← حذف همزه، بلند بودن هجای پایانی

(۳) مفعول فاعلات مفاعیل فاعلن ← حذف همزه، بلند بودن هجای پایانی، ابدال

(۴) فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلن ← بلند بودن هجای پایانی

گزینه «۴» ۱ ۲ ۳ ۴ ۱۰۶

آ	تَی	شِی	جُو	رَی	دُو	بَس	تَی	دِی	گَر	بَا	رَی	مَی	دَم
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
فاعلان			فاعلان		فاعلان		فاعلان		فاعلان		فاعلان		فاعلان

آوردن فاعلاتن به جای فاعلاتن ← اختیار وزنی  
ابدال ← اختیار وزنی

بلند بودن هجای پایانی ← اختیار وزنی

(۱) مفاعیل فاعلاتن مفاعیل فاعلن ← حذف همزه، کوتاه تلفظ کردن مصوت بلند (زبانی) و ابدال، بلند بودن هجای پایانی مصراع (وزنی)

(۲) فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فعلن ← حذف همزه، بلند تلفظ کردن مصوت کوتاه (زبانی) و ابدال، آوردن فاعلاتن به جای فاعلاتن، بلند بودن هجای پایانی مصراع (وزنی)





استعاره: یا قوت استعاره از لب‌های معشوق است.

موازنه: به‌علت روبروی هم قرار گرفتن رخسار، یا قوت و شمس و شهاد، آرایه موازنه وجود دارد.

اغراق: در بیان زیبایی معشوق اغراق شده است.

۱۱۰ گزینه‌ها: ۱- تشبیهات: «ابر زلف» و «ابر دیده» / «قمر» استعاره از صورت و چهره یار / اغراق زیاده‌روی در توصیف گریستن

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: تشبیهات: «همای شخص»، «آشیا ن شادی» «چو مرغ» / فاقد استعاره / فاقد اغراق

گزینه ۲: تشبیه: «فرش خاک» / استعاره: «گوش چرخ» / اغراق: زیاده‌روی در توصیف ناله و زاری

گزینه ۴: تشبیهات: چو بی‌دلان و چو ابهان / فاقد استعاره و اغراق

۱۱۱ گزینه‌ها: ۱- بیت اول: مجاز: دم / جناس: بار و خار / کنایه: باری بر دل نهادن

بیت دوم: مجاز: صد / جناس: روز و روی / کنایه: جبهه ساییدن

بیت سوم: مجاز: خط / جناس: مطیع و مطاع / کنایه: سر بگردانم

۱۱۲ گزینه‌ها: ۱- «بو» در این بیت فقط در معنای امید و آرزو به کار رفته است.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: «هزار» ابهام دارد: ۱- عدد هزار ۲- بلبل (هزارستان)

گزینه ۲: «تاب» ابهام دارد: ۱- پیچ و تاب ۲- اضطراب و تشویش

گزینه ۴: «پرد» ابهام دارد: ۱- حجاب ۲- ندا (اصطلاحی در موسیقی) / «عشاق» ابهام دارد: ۱- شیفتگان ۲- مقامی در موسیقی (اصطلاحی در موسیقی)

۱۱۳ گزینه‌ها: ۱- لف و نشر مرتب میان رخ و زلف با نور و ظلمت / صبح و شب، ابهام در «روزی» در معنای ۱- «قسمت» و ۲- «یک روز» دیده می‌شود.

۱۱۴ گزینه‌ها: ۱- استعاره مکنیه در خنده مهتاب مشهود است. مهتاب به انسانی مانند شده است که در حال خندیدن است اما خبری از استعاره مصرحه نیست.

واژگان شب‌نم و گل در مصراع دوم در معنای حقیقی خود آمده‌اند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: «بستن و گسستن رابطه تضاد در فعل دارد. دل هم مجاز از علاقه و محبت آدمی است.

گزینه ۲: لف و نشر مرتب میان واژگان زلف و رخ و سایه و روشن مشهود است. زلف و رخ هم مجاز از کل وجود معشوق است.

گزینه ۳: دور از... دارای ابهام است. اول به معنای فاصله‌ای که نزدیک نیست و دوم به معنای فعل دعایی دور باشد است. آتش هم استعاره از عشق درون قلب عاشق و آب

اشک اوست.

۱۱۵ گزینه‌ها: ۱- در گزینه ۲ (عود) ابهام تناسب دارد: معنای اول: آلت موسیقی و معنای دوم: نوعی چوب خوشبو که می‌سوزانند. در همین بیت زهره دارای

استعاره از نوع تشخیص است.

گزینه ۱: «استعاره در چهره آفتاب / ابهام ندارد (داغ به معنای همان علامت و مهر است).

گزینه ۳: قح: استعاره از خوشی‌های دنیا / مدام ابهام تناسب دارد. ۱- در معنی همیشگی ۲- در معنی (شراب) با قح و دور و بزم تناسب دارد.

گزینه ۴: ابهام ندارد / بوستان و گلستان فراش و نقاش شده‌اند؛ پس استعاره داریم.

۱۱۶ گزینه‌ها: ۱- در گزینه ۱ «ابهام در واژه تاب دیده می‌شود. معنای اول پیچیدگی مو و معنای دوم بی‌قراری است اما بیت پارادوکس ندارد. از آشفستگی به

حلقه جمع رسیدن مفهوم متناقضی نیست، توجه داشته باشید در آرایه متناقض‌نما دو مفهوم متضاد باید در یک جا جمع شده باشند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه ۲: معامله در مصراع دوم استعاره از عشق است. لف و نشر مرتب هم در بیت مشهود است: زلف و رخ / دیر و حرم / کفر و ایمان

گزینه ۳: مصراع دوم که دل هم جمع است و هم پریشان پارادوکس دارد. جمع بودن دل کنایه از آرامش خاطر و پریشان بودن دل کنایه از اضطراب است.

گزینه ۴: تشبیه چشم به چراغ، روی معشوق به چراغ چشم و مو به طناب. جناس میان روی و موی است.

۱۱۷ گزینه‌ها: ۱- فاقد لف و نشر است / چین (دوم) ابهام دارد و در دو معنای «پیش» و «کشور چین» مورد استفاده قرار گرفته است. / «منم» استعاره از یار

خوش‌اندام است / «عالم» مجاز از «مردم» عالم است. / کلمات «در و هر» جناس ناقص دارند و کلمات «چین و چین» نیز در دو معنا به کار رفته‌اند. (جناس تام)

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: دارای لف و نشر است. (لف: رخ و قامت - نشرها: جمال حور و وصال سدره)

گزینه ۲: فاقد ابهام است.

گزینه ۴: فاقد استعاره و مجاز است.

۱۱۸ گزینه‌ها: ۱- ب: لفا: لاله و گل، نشرها: جام و روی / جناس: غیرت و غیر / تشبیه: تشبیه عفو به روز، خشم به شب، مهر به شهاد و کین به سم / استعاره:

سرو قباپوش استعاره از یار / ابهام: «عین» در دو معنای چشم و شبیه آمده است.

۱۱۹ گزینه‌ها: ۱- ابهام: صفا در دو معنا (پاکی و نام کوهی در نزدیکی کعبه) / استعاره: مروه استعاره از عشق (هر چند قوی به‌نظر نمی‌رسد) / جناس تام: تکرار

صفا با دو معنای متفاوت / تلمیح: اشاره غیرمستقیم به مناسک حج

۱۲۰ گزینه‌ها: ۱- تشریح: ابهام: مدام: الف (پیوسته و همیشه ب) شراب / جناس: جام و خام / واج‌آرایی: تکرار صامت «ب» و «ن» / استعاره: لعل استعاره از لب

است.

۱۲۱ گزینه‌ها: ۱- تشبیه: چشمه خورشید، تو چشمه خورشید هستی، من سابه‌گه بید هستم.

ابهام: زدی: ۱- تابدن ۲- ضربه زدن، قضا زدن، پست: ۱- خوار و حقیر ۲- کوتاه، متضاد بال



۱۲۲) تشبیه: حلاوت خانه وحدت (بیت د) / ایهام: قلب در دو معنای دل و سکه ثقلی (بیت ج)، لف و نشر: لطف با نظر مرحمت و قهر با حلقه فتراک لف و نشر دارند (بیت ب)، مجاز: جهان مجازا مردم جهان (بیت الف)

بیت «الف» و «ج» لف و نشر ندارند (رد گزینه ۳ و ۲)، بیت «د» لف و نشر ندارد (رد گزینه ۱)؛ و یا همچنین می‌توان گفت بیت «ج» مجاز ندارد (رد ۲ و ۱).

۱۲۳) ۱- سحاب (باران) / استعاره مکنیه: ندارد.

۲- تشخیص: عزیز دانستن زر و گوهر / لف و نشر: لفها: آب چشم و رنگ روی - نشرها: گوهر و زر

۳- ایهام: عزیز (الف) گرمی ب) مقامی در دربار مصر / تلمیح: به داستان حضرت یوسف اشاره دارد.

۴- ایهام: شهریار (الف) پادشاه ب) نام شاعر معاصر / تضمین: شهریار مصرع دوم را از هوشنگ ابتهاج متخلص به «سایه» تضمین کرده است.

(ممکن است شما «سحاب» را مجاز ندانید. ما به قرینه واژه «شراب» آن را مجاز از «باران» در نظر گرفتیم تا به بهترین پاسخ برسیم.)

۱۲۴) استعاره: «ای شمع...» / تشبیه: «صحرای عدم» / جناس: «بر» و «سر» / تضاد: «عدم» و «هستی»

۱۲۵) تشبیهات: ۱- «چشمه خورشید»، ۲- «خورشید روی» و ۳- «زنجیر مو» / ایهام: «بی‌تاب»: ۱- بی‌قرار، ۲- بی‌فروغ و بی‌روشنایی

۱۲۶) آرایه ایهام در ابیات دیده نمی‌شود. قافیه بر اساس قاعده ۲ است (وست).

- تشبیه: ناوک غم / مجاز: سر: وجود / تمثیل: هر چه آید از دوست خوش است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: «ت» حرف روی است (آخرین حرف اصلی قافیه)

در رکن دوم هر چهار مصرع شاعر به جای مستفعل از فاعلات استفاده برده است.

شست	خُ	ست	او	ت	ن	مح	ر	سی	ا	ک	دل	هر
-	U	U	-	✓	U	-	U	-	U	U	-	-
شست	خُ	ست	کو	ر	س	آن	ر	با	غ	ک	سر	هر
-	U	U	-	✓	U	-	U	-	U	U	-	-
فع	مستفعل				مستفعل (فاعلات)				مستفعل			
شو	م	د	زُر	ما	غ	ک	و	تا	ب	ست	دو	از
-	U	U	-	U	U	-	U	-	U	U	-	-
شست	خُ	ست	دو	دز	ی	آ	چ	هر	ک	ش	با	خُش
-	U	U	-	-	U	-	U	-	U	U	-	-
فع	مستفعل				مستفعل (فاعلات)				مستفعل			

گزینه «۳»: علاوه بر دسته‌بندی هجایی ذکر شده ابیات فوقی در وزن «مفعول مفاعیل مفاعیل فعل» نیز قابل دسته‌بندی است. در هجای ششم مصرع اول تغییر کمیت مصوت به کار رفته است.

گزینه «۴»: مفهوم «درد و داغی که از دوست برسد برای عاشق شیرین و گواراست» در این گزینه و ابیات صورت سوال وجود دارد.

۱۲۷) ب) استعاره: رنگس استعاره از چشم معشوق غنچه استعاره از لب معشوق (د) متناقض‌نما: ثمر داشتن از بی‌ثمیری

الف) ایهام: مشتری: ۱- سیاره مشتری ۲- خریدار (ه) موازنه: واژگان دو مصرع دوهبدو سجع متوازی یا متوازن دارند.

ج) لف و نشر: لفها: مرغ و ماهی، نشرها: کوه و دریا، درآوری به دام و در افکنی به شست

۱۲۸) فاقد تشبیه است. چون در ابتدای بیت به معنای همانندی نیست و معنای «زمانی‌که» دارد. / چمن مجاز از باغ / باز (ایهام تناسب): ۱- دوباره

۲- نام پرند (تناسب با بلبل و چمن)

گزینه ۱: پرده تقوا، چون خیر: تشبیه/ زبان: مجاز از سخن/ ایهام تناسب ندارد.

گزینه ۳: تشبیه پنهان طره به شب/ طره (موی جلوی پیشانی): مجاز از کل مو/ ایهام تناسب ندارد.

گزینه ۴: آتش: استعاره و مجاز از یار، شمع: استعاره و مجاز از عاشق/ ایهام تناسب ندارد.

۱۲۹) جناس تام در بیت «ب»: «روی» اولی به معنای به این روی و به این دلیل و «روی» دوم به معنای صورت است. لف و نشر: در بیت «ج» ایمان و

کفر و رخسار و زلف، لف و نشر مرتب ایجاد کرده‌اند.

تشبیه: روضه رضوان اضافه تشبیهی است.

ایهام تناسب: بیت «د» بوی اول دارای معنای امید و آرزو است که موردنظر شاعر است و در معنای رایحه با گل، باغ و گلستان تناسب دارد اما موردنظر شاعر نیست.

۱۳۰) بیت «د» کنایه ← سیه‌روزی کنایه از بدبختی و اقبال بد / تیره شدن فلک: روبه‌راه نبودن اوضاع

بیت «الف» جناس ← میان در و سر / بر و گر / جفا و وفا جناس ناقص اختلافی دیده می‌شود.

بیت «ب» ایهام تناسب ← مات در معنای مبهوت که معنای موردنظر شاعر است آمده و در معنای یکی از اصطلاحات بازی شطرنج که مدنظر شاعر نیست، با شاه تناسب دارد.

بیت «ه» استعاره ← اینکه بنفشه مانند انسانی سر بر زانوی خود بگذارد استعاره از نوع مکنیه است.

بیت «ج» لف و نشر ← مژه لف اول، ابرو لف دوم، تیر نشر اول و کمان نشر دوم است و دارای لف و نشر از نوع مرتب است.

۱۳۱) ایهام: مردم در مصرع دوم: ۱- افراد ۲- مردمک چشم

ایهام تناسب: مردم در مصرع اول: ۱- مردمک چشم (معنای موردنظر) ۲- افراد (با مردمی تناسب دارد).

واج آرایه: تکرار واج‌های «م» و «د» و «ر»

استعاره مکنیه: چشم هنر



۱۳۲ ۱ ۲ ۳ ۴ استعارهٔ مکنیه: روی از زر کردن فلک

ایهام تناسب: روی: معنی ۱: صورت که معنی درست و پذیرفتنی است. معنی ۲: نام یک فلز که با سیم در سیمگون تناسب دارد. همچنین واژهٔ «مهر» ایهام تناسب دارد: معنی ۱ در معنی خورشید که معنی درست و پذیرفتنی است. معنی ۲: محبت که با دل تناسب دارد.

چهار تشبیه بیت عبارتند از: تن سیمگون / مهرویان (تشبیه درون واژه‌ای، تشبیه روی به ماه) / تشبیه روی به زر / مهر دل  
گزینۀ ۱: نبات: ایهام تناسب: ۱- گیاهان که درست و پذیرفتنی است. ۲: خوردنی شیرین که با شکر تناسب دارد. / لب لعل: تشبیه

گزینۀ ۳: مرغ جان، چون پروانه: تشبیه / مثل پروانه پیش روی شمع نشستن: استعارهٔ مکنیه

گزینۀ ۴: مهر روی: تشبیه / به غارت دادن جهان برای چشم: استعارهٔ مکنیه

۱۳۳ ۱ ۲ ۳ ۴ بیت ب: خط مجاز از نوشته

بیت ج: لفونشر: لفا: روی و موی / نشرها: شب و سحر

بیت ه: تمثیل: مصراع دوم

بیت الف: قانون و شفا: در معنی اول به ترتیب قاعده و درمان که معناهای درست و پذیرفتنی هستند اما در معنی دوم اسم کتاب‌های ابوعلی سینا با هم تناسب دارند.

بیت د: غبار استعاره از کدورت و ناراحتی

۱۳۴ ۱ ۲ ۳ ۴ تشریح سایر گزینه‌ها:

۱) «خسرو» ایهام تناسب دارد: ۱- پادشاه (خوشبخت) ۲- خسرو پرویز، پادشاه ایرانی که با شیرین و شکر تناسب دارد.

۲) «شیرین» ایهام تناسب دارد: ۱- دلنشین ۲- نام معشوقه خسرو که در این معنا با خسرو و شکر تناسب دارد.

۳) «شکر» ایهام تناسب دارد: ۱- نوعی ماده خوراکی ۲- معشوقه خسرو که در این معنا با خسرو و شیرین تناسب دارد.

۱۳۵ ۱ ۲ ۳ ۴ کنایه: بازداشتن و واگرفتن کنایه هستند.

تشبیه: روی معشوق به آب تشبیه شده است.

ایهام: بوی اول ایهام دارد: ۱- رایحه ۲- امید و آرزو

جناس ناهمسان: بوی و روی

۱۳۶ ۱ ۲ ۳ ۴ تشبیه: کمان ابرو

جناس: کمان - کمین

کنایه: در خون نشستن

ایهام: دل‌نشین: ۱- در دل فرورفته ۲- مطلوب و دوست‌داشتنی

۱۳۷ ۱ ۲ ۳ ۴ باغ حسن و باغ عشق: تشبیه / سرو: استعاره از قامت بار / خود و خور: جناس / جهان: مجاز از مردم جهان است.

۱۳۸ ۱ ۲ ۳ ۴ طاق ابرو: تشبیه / طاق و جفت: تضاد / طاق مصرع دوم: ایهام ۱- تک ۲- قوس و خمیدگی / طاق اول و طاق دوم در معنای اول ایهامی جناس

تام دارد.

۱۳۹ ۱ ۲ ۳ ۴ آرایه‌های موجود در بیت آمده در صورت سؤال:

تضاد: آشکار و نهان / استعاره: مه استعاره از معشوق زیبارو است. / کنایه: از پرده آشکار شدن کنایه از برملا شدن / واج‌آرایی: در مصوت بلند «ا» مضموماً در مصرع اول به گوش می‌رسد.

۱۴۰ ۱ ۲ ۳ ۴ استعاره در بیت «د» در مورد خطاب قرار دادن برگ

ایهام در بیت «ج» در پیش میرم: ۱- پیش او بروم. ۲- پیش او بمیرم.

ایهام تناسب در بیت «الف» هوا و مهر دارای ایهام تناسب هستند: معنای اول «هوا» جریان باد است که با ذره و خورشید تناسب دارد و معنای موردنظر شاعر «آرزو» است. معنای اول «مهر» محبت است که موردنظر شاعر است و معنای دوم «خورشید» است که موردنظر شاعر نیست اما با ذره تناسب دارد.

لفونشر در بیت «ب»: تیر و قد، کمان و پشت، دارای لف و نشر مشوش است.

۱۴۱ ۱ ۲ ۳ ۴ تشبیه: همچون ذره / ایهام: هوا با دو معنا (هوس و فضا) / تضاد: ذره و خورشید ایهام تناسب: آوردن کلمهٔ «مهر» در معنای عشق که معنای

انحرافی آن (خورشید و آفتاب) با ذره و خورشید تناسب دارد. در سایر گزینه‌ها، آرایه‌های اغراق، مجاز و کنایه نادرست است.

۱۴۲ ۱ ۲ ۳ ۴ بیت فاقد متناقض‌نماست و در سایر ابیات همهٔ آرایه‌ها به‌درستی آمده است.

۱۴۳ ۱ ۲ ۳ ۴ بررسی آرایه‌ها:

ایهام: مهر: ۱) خورشید ۲- محبت، ایهام تناسب: مشتری: ۱- خریدار ۲- سیارهٔ مشتری (تناسب با خورشید و مه). تشبیه: مهر رخ و خرمن مه، مجاز: نیم جو مجاز از مقدار اندک (مجاز چندان قابل قبولی نیست).

بررسی سایر گزینه‌ها:

۲) تشبیه: تشبیه روی یار به آتش و ساغر شراب به آفتاب

۳) ایهام تناسب: هزار: ۱) عدد ۲- بلبل (تناسب با گل)، تشبیه: همچو بلبل

۴) تشبیه: تشبیه سنبل (مو) به مُشک، ایهام: بو (مصرع دوم): ۱- آرزو ۲) رایحه

۱۴۴ ۱ ۲ ۳ ۴ بررسی گزینه‌ها:

گزینۀ ۱) تشبیه: تشبیه هلال عید به ابروی یار، ایهام تناسب: پیوسته: ۱- همیشگی ۲- به هم متصل (تناسب با ابرو)

گزینۀ ۲) مجاز: دل مجاز از روح و روان، لف و نشر مرتب: لفا: رنج و راحت، نشرها: مرنجان دل و مشو خرّم

گزینۀ ۳) ایهام: هوا: ۱) گازی بی‌رنگ و بی‌بو ۲) هوس، جناس ندارد.

گزینۀ ۴) تلمیح اشاره به قیامت، جناس: گران و نگران (البته جناس قابل قبولی نیست).



۱۴۵) ۱ ۲ ۳ ۴ توجه داشته باشید در صورت سؤال به سطح ادبی اشاره شده و این در حالی است که سادگی زبان شعر و جمله‌بندی‌ها مرتبط با سطح زبانی می‌شوند و در همان قلمرو مورد بررسی قرار می‌گیرند.

۱۴۶) ۱ ۲ ۳ ۴ «ابهام و معنی‌گریزی» از ویژگی‌های ادبی شعر معاصر قبل از انقلاب هستند. تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۲»: صور خیال در شعر معاصر جدید و نو هستند و تکرار تصاویر شاعران دوره قبل نیستند.

گزینه «۳»: تنوع موضوعی و محتوایی شعر مربوط به ویژگی‌های فکری شعر معاصر است.

گزینه «۴»: سادگی و روانی زبان هم از ویژگی‌های زبانی شعر معاصر است.

۱۴۷) ۱ ۲ ۳ ۴ شاعر در بیت صورت‌سؤال، اشک و ناله سحرگاه را مانند باران می‌داند که سیاهی دل انسان را پاک می‌کند. در بیت گزینه «۱» هم شاعر گریه و زاری را به بارانی مانند می‌کند که گره از کار مستان می‌گشاید. در مصراع اول این بیت، «آیین» استعاره از دل است و هوای تر استعاره از گریه و زاری.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۲»: چشمی که با توتیا اشک‌آلود شده باشد، گریه‌اش اثری بر دل نمی‌گذارد.

گزینه «۳»: مانند زاع که هرچقدر باران بر او بارد پرهایش سپید نخواهد شد، گریه زیاد هم سیاهی بخت شاعر را سپید نکرده است.

گزینه «۴»: شاعر اشک‌های خود را به گردن‌بندی مانند کرده است که دانه‌های گوهر آن یکی‌یکی پاره می‌شوند و بر زمین می‌ریزند.

۱۴۸) ۱ ۲ ۳ ۴ مفهوم مشترک بیت صورت سؤال و گزینه ۲: خوشایند بودن رنج زندان به امید دیدار چهره یار مفهوم سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱ - نبودن شادمانی حقیقی در این دنیا

گزینه ۳ - شکایت شاعر از بی‌مهری و بی‌توجهی یاران نسبت به او

گزینه ۴ - بیان عاشقی و جمال‌پرستی (گرایش عشق به حسن و زیبایی)

۱۴۹) ۱ ۲ ۳ ۴ در گزینه ۲ «صمیمانه و متواضعانه بودن لحن شاعر» ویژگی فکری و «گرایش به نماد» از ویژگی‌های ادبی شعر معاصر تا دوره انقلاب اسلامی است.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: ویژگی زبانی شعر معاصر - ویژگی فکری شعر معاصر

گزینه «۳»: ویژگی ادبی شعر معاصر - تفکر شاعر در شعر معاصر زمینی و دنیوی است و این مورد نامربوط است.

گزینه «۴»: ویژگی فکری شعر معاصر - ویژگی فکری شعر معاصر

۱۵۰) ۱ ۲ ۳ ۴ روح حماسه و عرفان در شعر این دوره (دوره انقلاب اسلامی) آشکار است. در حماسه بُعد زمینی و در عرفان بُعد آسمانی غلبه دارد.

۱۵۱) ۱ ۲ ۳ ۴ بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱) در دهه نخست انقلاب اسلامی گرایش به ساده‌نویسی رواج داشت؛ نه پیچیده‌نویسی.

گزینه ۲) گرایش به داستان‌های بلند بیش از داستان‌های کوتاه بود.

گزینه ۴) اومانیسم در بعد از انقلاب کم‌رنگ بود؛ نه چشمگیر.

۱۵۲) ۱ ۲ ۳ ۴ با توجه به قلمرو زبانی (نثر غیربلاغی، نبود رای حرف اضافه، کلمات کهن ادبی (وه وه) و کلمات مخفف مثل کافرینش) گزینه اول سروده یکی از شاعران معاصر است.

۱۵۳) ۱ ۲ ۳ ۴ گزینه‌های «۱، ۲ و ۴» به ویژگی‌های داستان‌نویسی دوره انقلاب اشاره دارد. گزینه «۳» نادرست است. زبان داستان‌ها به‌ویژه در زمان جنگ عامیانه است.

۱۵۴) ۱ ۲ ۳ ۴ بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: ویژگی فکری دوره معاصر

گزینه ۲: ویژگی فکری دوره معاصر

گزینه ۳: ویژگی زبان دوره انقلاب اسلامی

۱۵۵) ۱ ۲ ۳ ۴ در دهه هفتاد و پس از آن گرایش به خاطره‌نگاری و زندگی‌نامه‌نویسی رشد کرد.

۱۵۶) ۱ ۲ ۳ ۴ بررسی سایر گزینه‌ها:

۲) رجز مثنی سالم (۳) هزج مثنی سالم (۴) رجز مثنی سالم

۱۵۷) ۱ ۲ ۳ ۴ صب / ح / خا / هد / شد: فاعلاتن فع / و / ب / این / کا / س / ی / آب / فاعلاتن فعلن // آ / س / ما / هج / رت / خا / هد / کرد / فاعلاتن فعلاتن فع

۱۵۸) ۱ ۲ ۳ ۴ ب / چ / خا / هی / بُر / دن // فاعلاتن فعلن

در / ش / بی / این // ه / م / تا / ری // ک / پ / ناه // فاعلاتن فعلاتن فعلن

۱۵۹) ۱ ۲ ۳ ۴ د / ج / هان / را // فاعولن - بُ / لن / دی // فاعولن - و / پس / تی // فاعولن - ت / بی // فَعْل (بجر متقارب)

(الف) نُر / د / با / ن // فاعلاتن - این / ج / هان / ما // فاعلاتن - و / م / نیست // فاعلن (بجر رمل)

(ج) با / زا / ی / بر // مستفعلن - چش / مم / ن / شین // مستفعلن - ای / دل / س / تا // مستفعلن - ن / نا / ز / نین // مستفعلن (بجر رجز)

(ب) م / را / ن / سر // مفاعیلن - ن / سا / مان / آ // مفاعیلن - ف / ری / دند // فاعولن (بجر هزج)

۱۶۰) ۱ ۲ ۳ ۴ فاعلاتن / فاعلاتن / فاعلاتن / فاعلن

مر / ح / با / ای // فاعلاتن



پی / ک / مش / تا // فاعلاتن

قان / ب / د / پی // فاعلاتن

غا / م / دوست // فاعلن

وزن سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: «مفعول فاعلاتن مفاعیل فاعلن»

گزینه ۲: «فاعلاتن فاعلاتن فاعلن»

گزینه ۳: «فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن (رمل مثنی سالم)»

شکل ۱ ۲ ۳ ۴ ۱۶۱

فاعلاتن	فَ شَ با رام	آ س مان صا
فاعلاتن	- - U U	- - U -
فاعلاتن	نُ زَ مان رام	بَخ ت خُن دا
فاعلاتن	- - U U	- - U -

نام بحر «فاعلاتن فاعلاتن فاعلن»؛ رمل مثنی محذوف است. ۱ ۲ ۳ ۴ ۱۶۲

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: «متقارب مثنی محذوف»

گزینه ۲: «هزج مثنی سالم»

گزینه ۴: «رجز مثنی سالم»

وزن سروده نیمایی «مفعول فاعلاتن مفاعیل فاعلن / مفعول فاعلاتن مفاعیل فاعلن / مفعول فاعلن» است. ۱ ۲ ۳ ۴ ۱۶۳

بر وزن مفاعیلن است و نام مفاعیلن هم در نام‌گذاری اوزان «هزج» است. ۱ ۲ ۳ ۴ ۱۶۴

وزن بیت مفعول فاعلاتن مفاعیل فاعلن است که دارای ۱۴ هجاست و همچنین ۴ هجای کشیده (جواب / داد / پدید / سوال) در مصراع دوم آن ۱ ۲ ۳ ۴ ۱۶۵

مشهود است. رد گزینه ۱: بیت از اوزان ناهمسان است / رد گزینه ۲: در بیت اختیار زبانی یافت نمی‌شود. / رد گزینه ۴: بیت در بحر رجز نیست (بحر آن مضارع مثنی اُخرب مکفوف محذوف) است.

در روی / من م خند: مفعول فاعلن ۱ ۲ ۳ ۴ ۱۶۶

شی ری نی / ی ن گاه / ت بر من خ / را م باد: مفعول فاعلاتن مفاعیل فاعلن، تبدیل هجای سوم به کوتاه و تبدیل هجای چهارم به بلند.

وزن این مصراع فعولن فعولن فعولن فعولن است که در بحر متقارب مثنی سالم است. ۱ ۲ ۳ ۴ ۱۶۷

گزینه ۲: فاعلاتن فاعلاتن فاعلن / گزینه ۳: مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن / گزینه ۴: مستفعلن مستفعلن مستفعلن مستفعلن

وزن سایر گزینه‌ها: ۱ ۲ ۳ ۴ ۱۶۸

گزینه ۱: فعولن فعولن فعولن فعولن فع

گزینه ۲: فاعلاتن فعولن فاعلاتن فعولن

گزینه ۳: مستفعلن مفاعل مستفعلن مفاعل

بررسی موارد: ۱ ۲ ۳ ۴ ۱۶۹

الف) فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلن (رمل)

ب) مفعول فاعلاتن مفعول فاعلاتن

ج) فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن (رمل)

د) فاعلاتن فاعلاتن فاعلن (رمل)

ه) مستفعلن مستفعلن مستفعلن مستفعلن (رجز)

وزن‌های مصراع‌ها: ۱ ۲ ۳ ۴ ۱۷۰

به‌جز سرگشتگی و گرد محنت .... : مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن

راحت که شد ..... : مفعول فاعلاتن مفعول فاعلاتن (دوری)

دلَم رفت و ندیدم ..... : مفاعیلن مفاعیلن فعولن (هزج مسدس محذوف)

به پرسش آمد و عاشق ..... : مفاعل فاعلاتن مفاعل فعولن

از خم ابروی توام .... : مفتعلن مفاعل مفتعلن مفاعل (دوری)

چه ره بود این که .... : مفاعیلن مفاعیلن فعولن (هزج مسدس محذوف)

وزن ابیات: ۱ ۲ ۳ ۴ ۱۷۱

ج) مفعول فاعلاتن // مفعول فاعلاتن یا مستفعلن فعولن // مستفعلن فعولن (دولختی / دوری)

د) فعلات فاعلاتن // فعلات فاعلاتن (دولختی / دوری)

الف و ه) مستفعلن مستفعلن مستفعلن مستفعلن (رجز مثنی سالم)

وزن بیت «ب» ناهمسان چندلختی است: «مستفعلن مفاعل مستفعلن فعل» یا «مفعول فاعلاتن مفاعل فاعلن»



۱۷۲) ۱ ۲ ۳ ۴ بررسی وزن مصرع‌ها به‌ترتیب:

(د) فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلن (رمل مثنیٰ محذوف)

(هـ) فعولن فعولن فعولن (مقارب مثنیٰ سالم)

(الف) مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن (هزج مثنیٰ سالم)

وزن سایر مصرع‌ها:

(ب) مفعول مفاعیلن مفاعیلن یا مستفعل فاعلاتن مفعولن (هزج مسدس اُخر مقبوض) نام بحر در کتاب درسی نیامده است.

(ج) مفاعیلن فاعلاتن مفاعیلن فعلن (ناهمسان چندلختی)

۱۷۳) ۱ ۲ ۳ ۴ تشریح وزن مصرع‌ها:

مصرع اول: مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن (هزج مثنیٰ سالم)

مصرع دوم: فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلن (رمل مثنیٰ سالم)

مصرع سوم: فاعلاتن مفاعیلن فعلن

مصرع چهارم: فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلن (رمل مثنیٰ محذوف)

مصرع پنجم: فعولن فعولن فعولن فعولن (مقارب مثنیٰ سالم)

مصرع ششم: مفاعیلن مفاعیلن فعولن (هزج مسدس محذوف)

۱۷۴) ۱ ۲ ۳ ۴ بحر «رمل مثنیٰ محذوف» فقط یک مورد به کار رفته است:

حَا	صِ	لِ	اَن	تُو	بِ	کَر	ذَن	اِیْن	پِ	شِی	مَان	کُش	تْ	نُست
-	U	-	-	-	U	-	-	-	U	-	-	-	U	-
فاعلاتن				فاعلاتن				فاعلاتن				فاعلن		

بحر «هزج مسدس محذوف = مفاعیلن مفاعیلن فعولن» دو مورد به کار رفته است:

نْ	شَا	یَد	کُنْ	جِ	بِی	آ	رَا	مِ	جُسْ	تَنْ	
حَ	مَا	لَت	آ	فِ	تَا	بِ	هَر	نْ	ظَر	بَاد	
U	-	-	-	U	-	-	-	U	-	-	
مفاعیلن				مفاعیلن				فعالن			

۱۷۵) ۱ ۲ ۳ ۴ بر وزن «مفتعلن مفتعلن فاعلن» است (بحر سریع)

(رجز مسدس محذوف = مفاعیلن مفاعیلن فعولن)

۱۷۶) ۱ ۲ ۳ ۴ - اندرین شطرنج برد و ماند یکسان شد مرا: فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلن ← رمل مثنیٰ محذوف

- خدایا عشق ما را می‌کشد یا زنده می‌دارد: مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن ← هزج مثنیٰ سالم

- با گل و خار ساختن مردی است: فاعلاتن مفاعیلن فعلن ← خفیف مسدس مجنون محذوف

- جبرئیل عشقم و سدره‌ام تویی: فاعلاتن فاعلاتن فاعلن ← رمل مسدس محذوف

- دلا نزد کسی بنشین که او از دل خبر دارد: مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن ← هزج مثنیٰ سالم

۱۷۷) ۱ ۲ ۳ ۴ مفعول مفاعیلن مفعول مفاعیلن (هزج مثنیٰ اُخر)

هزج مثنیٰ محذوف نام بحر «مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن فعولن» است.

۱۷۸) ۱ ۲ ۳ ۴ بررسی سایر گزینه‌ها:

تشبیه: سنگین‌دل (دل مانند سنگ)

کنایه: سنگین‌دل (بی‌رحم)

اغراق: در خون فرورفتن کوه

تشخیص: کوه سنگین‌دل

تلمیح: داستان شیرین و فرهاد

حسن تعلیل: شاعر علت تشکیل لعل و جواهر در کوه را کشته شدن فرهاد کوهکن بر سر عشق شیرین می‌داند.

۱۷۹) ۱ ۲ ۳ ۴ (د) جناس: زحمت - رحمت

(ب) تشبیه: دریای شراب

(الف) ماه از شرم رخ زیبای او چهره‌اش را پوشاند.

(ج) پارادوکس: رسیدن شادی به‌واسطه غم

۱۸۰) ۱ ۲ ۳ ۴ گزینه ۱) ایهام تناسب ← پروانه: ۱ - نام حشره‌ای (تناسب با شمع) ۲ - اجازه، مجوز / تشبیه ← شمع روی تو

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه ۲) کنایه ← چشم و چراغ چیزی بودن: کنایه از عزیز بودن / در «سرافکنده شدن نرگس»، استعاره مکنیه وجود دارد؛ نه مصرحه. (نرگس در معنی حقیقی گل نرگس به کار رفته است.)

گزینه ۳) تضاد ← نیک و بد / این بیت حسن تعلیل ندارد.

گزینه ۴) تلمیح ← داستان شیرین و فرهاد / بیت ایهام تناسب ندارد. «شیرین» یک معنا دارد که همان «معشوقه فرهاد» است. در ایهام تناسب، معنای نزدیک که با برخی



کلمات تناسب دارد، معنای مورد نظر شاعر نیست؛ در حالی که در اینجا با توجه به اسم کوهکن درمی‌یابیم که معنای مورد نظر شاعر، همان معنای نزدیک (معشوقه فرهاد) است.  
**۱۸۱** ۱ ۲ ۳ ۴ تشبیه: شب هجران دارای اضافه تشبیهی است درعین حال به صورت پنهان روز فراق و شب هجران به خال و خط مانند شده‌اند. همین ترکیب آرایه لف و نشر از نوع مشوش را هم می‌سازد.

ایهام تناسب: در واژه تار دیده می‌شود. معنای مورد نظر تیره است و در معنای مو (که مورد نظر بیت نیست) با خال و خط تناسب دارد.  
 پارادوکس: در تیره بودن روز دیده می‌شود.

**۱۸۲** ۱ ۲ ۳ ۴ در گزینه ۴ هیچ حسن تعلیلی یافت نمی‌شود و شاعر در حال توصیف و پند است و از دلایل غیرواقعی و شاعرانه استفاده نکرده است.  
 تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: اینکه گندم شکافی در وسط خود دارد به دلیل عشق است / گزینه ۲: سرخی گل به خاطر گریه و ناله سرگاه عندلیب (بلبل) است.  
 گزینه ۳: علت خوابیدن من این است تا معشوقم را در خواب ببینم. حسن تعلیلی ندارد. خوابیدن عاشق به خاطر دیدن روی کسی در خواب واقعه‌ای ادبی و خیالی نیست.

**۱۸۳** ۱ ۲ ۳ ۴ الف) جناس افزایشی: دوستی و دوست، تضاد: دوستی و دشمنی  
 ج) پارادوکس: آزادگان گرفتارند، حسن تعلیل: آزادگان به بند (موی) تو گرفتار هستند به این سبب که تو مایه غیرت ماه و آزادی سرو هستی.  
 بیت «ب» موازنه ندارد (رد ۳ و ۴)، بیت «د» ایهام ندارد (رد گزینه ۲).

**۱۸۴** ۱ ۲ ۳ ۴ بررسی آرایه‌ها:

تشخیص: زلف به جایی (چین) برود، ایهام: چین: ۱- شکستن و تاب ۲- کشور چین، ایهام تناسب: شام: ۱- تیرگی ۲- نام منطقه‌ای (تناسب با چین) مجاز: زنگبار مجاز از مردم زنگبار

**۱۸۵** ۱ ۲ ۳ ۴ بررسی موارد:

الف) استعاره مکنیه: خنده صبح ب) لف و نشر مرتب: لرها: سرشک و چهره نرها: سیم ورز  
 ج) حسن تعلیل: علت سرخی لب یار، خوردن خون دل مشتاقان است.

د) ایهام: تاب: ۱) پیچ و تاب ۲) روشنی، فروغ  
 ه) موازنه: تمامی واژگان هم وزن مقابل هم قرار گرفته‌اند.

**۱۸۶** ۱ ۲ ۳ ۴ گزینه ۱

تشبیه: چو چنگ

ایهام تناسب: چنگ: ۱- نوعی ساز (معنای مورد نظر) ۲- پنجه (با بر = آغوش تناسب دارد).  
 گزینه ۲)

استعاره و تشخیص: زمانه دون به بر کشد و بزند و بتوازد.

ایهام: نواخت: ۱- مورد لطف و نوازش قرار داد ۲- ساز نواخت.

گزینه ۳)

تضاد: ندارد.

حسن تعلیل: ندارد.

گزینه ۴)

کنایه: به بر کشیدن (در آغوش گرفتن): محبت و علاقه نشان دادن.

جناس: بر و گر

**۱۸۷** ۱ ۲ ۳ ۴ استعاره و تشخیص: تازه رویی عالم

حسن تعلیل: دلیل تازه رویی عالم، خنده رویی شاعر دانسته شده است.

تشبیه: (من) صبح روشن هستم. - نوشخند (خنده همچون نوش = غسل)

**۱۸۸** ۱ ۲ ۳ ۴ پارادوکس: در مصراع دوم: هشیارتر بودن مست / تکرار: همه

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: عالم مجاز از اهل عالم

گزینه ۳: به وجود آمدن ابر و دریا به دلیل آه ما و اشک ماست: حسن تعلیل

گزینه ۴: پیمان و پیمان، پیمان و پیمان: جناس

**۱۸۹** ۱ ۲ ۳ ۴ الف) پارادوکس: ملک درویشی مسخر کن که سلطانی کنی - ایهام تناسب: مشتری ۱- خریدار (معنای مورد نظر) ۲- سیاره مشتری (رابطه تناسب با «کیوان»)

ب) لف و نشر نامرتب: لرها: گردن نهم و گوشت کنم، نرها: گوش و گردن

ج) حسن تعلیل: علت خمیدگی قامت من این است که دائماً روی زمین به دنبال دل سرگشته هستم. - تشخیص: سرگشته بودن دل

د) استعاره مصرحه: مه استعاره از معشوق

**۱۹۰** ۱ ۲ ۳ ۴ استعاره مصرحه: عقرب و قمر- تشبیه: زلفین چلیپا - لف و نشر: لرها: عقرب و قمر، نرها: زلفین و چهره - ایهام: قرین ۱- قرین شدین سیارات کنار هم (اصطلاح نجومی) ۲- کنار، همراه - کنایه: قمر در عقرب بودن

**۱۹۱** ۱ ۲ ۳ ۴ استعاره از نوع تشخیص در دهان داشتن تیشه است. حس آمیزی در دو ترکیب تلخ نشستن و شیرین کار بودن، عبارت تلخ نشستن کنایه از ناراحتی و عصبانیت است و واژه شیرین کاری ایهام دارد. ۱- معشوق، کارهایش مانند شیرین است ۲- معشوق، جذاب است.

**۱۹۲** ۱ ۲ ۳ ۴ تشبیه: کوه جنون



استعاره: خنده بهار

ایهام تناسب: شیرین در معنای طعم شیرین موردنظر شاعر است. در معنای معشوقه فرهاد موردنظر شاعر نیست اما با فرهاد تناسب دارد. حس آمیزی: خنده شیرین

۱۹۳) ۱ ۲ ۳ ۴ ایهام تناسب: «چنگ» در معنای دست به کار رفته است و معنای انحرافی آن (نوعی ساز) با بی تناسب دارد. / استعاره: نالیدن چنگ و سوختن و ساختن عود (تشخیص) / جناس: می‌سوزم و می‌سازم / ایهام: بوی در دو معنای آرزو و رایحه استفاده شده است. در سایر گزینه‌ها آرایه‌های متناقض‌نما، تلمیح و حس آمیزی دیده نمی‌شود.

۱۹۴) ۱ ۲ ۳ ۴ تشبیه تو به یوسف و ایهام در واژه عزیز (اول) که در دو معنای گرامی و عزیز مصر کاربرد دارد. تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: جناس: ندارد / مجاز: شهر (مجاز از مردم شهر)

گزینه «۲»: حس آمیزی ندارد / مجاز: هزار (مجاز از مقدار زیاد)

گزینه «۳»: استعاره: ندارد / لفونشر: لفاها (بناگوش و طره)، نشرها (صبح و شام)

۱۹۵) ۱ ۲ ۳ ۴ تشریح گزینه‌ها:

گزینه «۱»: مجاز: چوب: مجاز از درخت است. / تضاد: گل و خار

گزینه «۲»: تمثیل: دیدند راه و ندیدند چاه را / جناس: چاه و راه جناس ناقص اختلافی

گزینه «۳»: جناس تام: بر: میوه و حاصل - بر: حرف اضافه / ایهام: بر: الف) میوه و حاصل ب) کنار و اطراف

۱۹۶) ۱ ۲ ۳ ۴ ایهام: مهر: ۱- خورشید ۲- محبت - استعاره مکنیه: دیدن ماه، رخ ماه - تشبیه: آفتاب رو - جناس ناقص: رو و روح، رو و بو

۱۹۷) ۱ ۲ ۳ ۴ گزینه «۱»: «کشیدن» در دو معنای نوشیدن و حمل کردن (ایهام)

گزینه «۲»: «فصل گل» (مجاز از بهار)

گزینه «۳»: تشبیه «بالش» به «صخره»

گزینه «۴»: تناظر سجع‌های متوازن و متوازی (موازنه)

۱۹۸) ۱ ۲ ۳ ۴ اسلوب معادله نداریم (رد گزینه ۱)، لف و نشر نداریم (رد گزینه ۲ و ۳)، پاسخ گزینه ۴ است.

تشریح آرایه‌های بیت:

ایهام تناسب: تازی در معنای تاختن به کار رفته است که در معنای دیگر آن یعنی سگ شکاری با سگ و آهو تناسب دارد.

تشبیه: نفس را چون سگ تازی، صحرای قناعت، بند حرص

ایهام: بی‌آهو (مصراع دوم): ۱- بدون حیوان آهو ۲- بدون عیب و ایراد

استعاره: آن صحرا استعاره از قناعت (ابتدا در ترکیب صحرای قناعت، قناعت به صحرا مانند شده است و سپس در عبارت آن صحرا، صحرا استعاره از قناعت است؛ قناعت مانند صحراست > صحرای قناعت > صحرا)

۱۹۹) ۱ ۲ ۳ ۴ در هر دو بیت، آرایه اسلوب معادله به کار رفته است. / استعاره مکنیه و تشخیص در بیت صورت سؤال: لب داشتن پسته و در بیت گزینه «۴»:

چشم داشتن سوزن

۲۰۰) ۱ ۲ ۳ ۴ تلمیح: اشاره به داستان یوسف پیامبر (ع) / بیت فاقد ایهام است و کلمه «بو» در این بیت فقط در معنای رایحه به کار رفته است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۲» لفونشر: لف ۱: خسرو، لف ۲: فرهاد، نشر ۱: زر به ترازو، نشر ۲: زور به بازو / واج آرایه در صامت‌های «ز» و «ر»

گزینه «۳» ایهام تناسب: «مهر»: ۱ - محبت ۲- خورشید که در این معنا با «مه» تناسب دارد. / بیت دارای اسلوب معادله است و مصراع دوم در حکم مصداق مصراع اول است.

گزینه «۴» تشبیه: باده گلگون (همچون گل) / حس آمیزی: معنی رنگین

۲۰۱) ۱ ۲ ۳ ۴ بیت «ح»: استعاره: سخن گفتن گل نرگس استعاره و تشخیص است.

بیت «ه»: حس آمیزی: خنده شیرین

بیت «ب»: حسن تعلیل: شاعر علت پدیداری ابر در آسمان را به شیوه‌ای ادبی و غیرواقعی بیان کرده است.

بیت «د»: ایهام: «شیرین» دوم ایهام دارد: ۱- مطبوع و دلنشین ۲- نام انسان

بیت «الف»: لفونشر: لف ۱: شب، لف ۲: روز / نشر ۲: خورشید، نشر ۱: مه

۲۰۲) ۱ ۲ ۳ ۴ حسن تعلیل ندارد. / ایهام تناسب در «باز نمایی»: نشان دادن / باز کردن (با در تناسب دارد)

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه ۲) ایهام: نگران: ۱- نگاه‌کننده ۲- مضطرب / کنایه: انگشت‌نما بودن: مشهور بودن به چیزی

گزینه ۳) اغراق: شیرینی کام و دهانت آن قدر زیاد است که سخن تلخت را هم شیرین می‌کند. / حس آمیزی: سخن تلخ

گزینه ۴) لف و نشر: اندیشه و وهم: لفاها، وصف و بیان: نشرها / استعاره: در اندیشه (اضافه استعاری)

۲۰۳) ۱ ۲ ۳ ۴ شیرین‌کلام: حس آمیزی

ب) به فرض اینکه اشکم شراب است چشم از آن خالی نیست.

الف) استعاره: کعبه مقصود: معشوق / بال و پر: مقدمات و امکانات وصال

د) ایهام تناسب: خراب: ۱- مست (با «می» تناسب دارد) ۲- نابود و ویران

۲۰۴) ۱ ۲ ۳ ۴ بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) چشم مجاز از نگاه / تلمیح به داستان حضرت یوسف ۲) حرص استعاره از شمشیر / بیت اسلوب معادله دارد ۳) حلاج ایهام دارد: ۱- پنبه‌زن ۲- حسین بن منصور حلاج / مینا





استعاره از وجود / ۴ عیش و محنت تضاد دارد / بیت فاقد حسن تعلیل است.

۲۰۵ (۱ ۲ ۳ ۴) د: هزاران برابر شدن شوق اغراق دارد / ج: تو به ریحان تشبیه شده و حتی از آن برتر دانسته شده است / ب: شکرخند حس آمیزی دارد / ه: علت سیاهی وسط گل لاله از ناف آهوی تو بود / الف: سنگین رکاب کنایه از غافل

۲۰۶ (۱ ۲ ۳ ۴) استعاره: عشوه‌گری دنیا، تشبیه: هرکس مجذوب دنیا شود و دل او بیازد مانند کسی است که یوسف را با سکه‌های تقلبی معاوضه کرده است. ایهام: سودا؛ ۱- سیاه ۲- خرید و فروش / ایهام تناسب: قلب ۱. قلبی که معنای مورد نظر است و قلب به معنای یکی از اعضای بدن که با دست و دل تناسب دارد اما معنای مورد نظر نیست.

۲۰۷ (۱ ۲ ۳ ۴) بیت گزینه «۳» فاقد جناس است چون گنج و کنج در یک صامت و یک مصوت با هم اختلاف دارند. مصراع دوم مثالی برای تأیید مفهوم مصراع اول است (اسلوب معادله) بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: حس آمیزی در شنیدن بو و تشخیص در اینکه گل‌ها بو را احساس کرده‌اند (یا شنیده‌اند).

گزینه «۲»: لب از سرخی به لعل مانند شده است پس تشبیه دارد لف و نشر هم از نوع مرتب است چشم و لب در مصراع اول با بادام و شکر در مصراع دوم.

گزینه «۴»: کوس بر سر بازار زدن کنایه از رسوایی است و سر در مصراع دوم مجازاً قصد و نیت.

۲۰۸ (۱ ۲ ۳ ۴) رد گزینه ۱: بیت «الف» فاقد تشبیه و بیت «د» فاقد حسن تعلیل، رد گزینه ۳: بیت «ب» فاقد پارادوکس و بیت «ج» فاقد جناس، رد گزینه ۴: بیت «ب» فاقد حسن تعلیل.

تشریح آرایه‌های پاسخ سوال: استعاره مصرحه بیت «الف»: عقیق استعاره از لب / اسلوب معادله بیت «ب»: اسلوب معادله در این بیت مشهود است؛ اینکه برای مضمون مصراع اول مثالی از عالم طبیعت زده است / موازنه در بیت «ج»: میان و هوای، بحر و زهر، یاد گهر و شوق شکر، رفتن و کردن / تشبیه: مردمک چشم من مانند قارون است، تشبیه ملفوف لب به لعل و دندان به گهر

۲۰۹ (۱ ۲ ۳ ۴) تشبیه: مهر رخ

حسن تعلیل: دلیل نگاه کردن مردم به ماه یافتن نشانه‌هایی از زیبایی چهره یار در آن دانسته شده است.

مجاز: جهان (مردم)

ایهام: مهر: ۱- محبت و عشق ۲- خورشید

۲۱۰ (۱ ۲ ۳ ۴) اغراق: بزرگ‌نمایی در توصیف گریه و اشک ریختن (بیت الف)

لف و نشر: لفاها (روی و موی) - نشرها (نور و ظلمت / صبح و شام) (بیت ب)

ایهام: ترک: ۱- رها کردن ۲- گوشه یا برش یا سوزن کلاه (بیت ج)

موازنه: تقابل کلمات هم‌وزن در دو مصراع (بیت د)

۲۱۱ (۱ ۲ ۳ ۴) بیت «الف»: مجاز: «پا» مجاز از توان و نیرو / ایهام: بی‌پایانند: ۱- بی‌نهایت هستند، ۲- بدون پا هستند.

بیت «ب»: استعاره: «هوا و هوس داشتن شمع»، استعاره مکنیه است. / حسن تعلیل: آوردن علت ادبی و غیرواقعی، برای سوختن شمع.

تشریح سایر ابیات:

بیت «ج»: اسلوب معادله: مصراع دوم، مصداق مصراع اول است. / فاقد اغراق

بیت «د»: جناس: «بر» و «سر» / فاقد استعاره مصرحه

۲۱۲ (۱ ۲ ۳ ۴) مجاز: سر مجاز از قصد و تصمیم / تشبیه: لب به نویر / استعاره مصرحه: باغ جان استعاره از معشوق / ایهام: یاد لبیت خورم: ۱- به یاد لبیت هر

چیزی را می‌خورم. ۲- یاد لبیت را چون میوه‌ای می‌خورم.

۲۱۳ (۱ ۲ ۳ ۴) تشبیه: رشته دندان / کنایه: جدا نشدن از چشم: توجه بسیار / اسلوب معادله: مصراع دوم مصداقی برای مصراع اول است. / لف و نشر: رشته

دندان و چشم ← لؤلؤ و بحر عمان

۲۱۴ (۱ ۲ ۳ ۴) بیت ۵: استعاره مکنیه: چشم بردوختن عشق و پرده دریدن

بیت الف: تلمیح: تلمیح به داستان کشته شدن سهراب به دست رستم

بیت ج: حسن تعلیل: برای باران بهاری دلیل شاعرانه می‌آورد و حیای ابر را به عنوان دلیل بارش باران ذکر می‌کند.

بیت د: اسلوب معادله: مصراع دوم را به عنوان مصداقی برای مصراع اول می‌داند.

بیت ب: حس آمیزی: در مصراع اول: نظاره خشک

# پاسخنامه کلیدی

۱	۱	۲	۳	۴
۲	۱	۲	۳	۴
۳	۱	۲	۳	۴
۴	۱	۲	۳	۴
۵	۱	۲	۳	۴
۶	۱	۲	۳	۴
۷	۱	۲	۳	۴
۸	۱	۲	۳	۴
۹	۱	۲	۳	۴
۱۰	۱	۲	۳	۴
۱۱	۱	۲	۳	۴
۱۲	۱	۲	۳	۴
۱۳	۱	۲	۳	۴
۱۴	۱	۲	۳	۴
۱۵	۱	۲	۳	۴
۱۶	۱	۲	۳	۴
۱۷	۱	۲	۳	۴
۱۸	۱	۲	۳	۴
۱۹	۱	۲	۳	۴
۲۰	۱	۲	۳	۴
۲۱	۱	۲	۳	۴
۲۲	۱	۲	۳	۴
۲۳	۱	۲	۳	۴
۲۴	۱	۲	۳	۴
۲۵	۱	۲	۳	۴
۲۶	۱	۲	۳	۴
۲۷	۱	۲	۳	۴
۲۸	۱	۲	۳	۴
۲۹	۱	۲	۳	۴
۳۰	۱	۲	۳	۴
۳۱	۱	۲	۳	۴
۳۲	۱	۲	۳	۴
۳۳	۱	۲	۳	۴
۳۴	۱	۲	۳	۴
۳۵	۱	۲	۳	۴
۳۶	۱	۲	۳	۴
۳۷	۱	۲	۳	۴
۳۸	۱	۲	۳	۴
۳۹	۱	۲	۳	۴
۴۰	۱	۲	۳	۴
۴۱	۱	۲	۳	۴

۴۲	۱	۲	۳	۴
۴۳	۱	۲	۳	۴
۴۴	۱	۲	۳	۴
۴۵	۱	۲	۳	۴
۴۶	۱	۲	۳	۴
۴۷	۱	۲	۳	۴
۴۸	۱	۲	۳	۴
۴۹	۱	۲	۳	۴
۵۰	۱	۲	۳	۴
۵۱	۱	۲	۳	۴
۵۲	۱	۲	۳	۴
۵۳	۱	۲	۳	۴
۵۴	۱	۲	۳	۴
۵۵	۱	۲	۳	۴
۵۶	۱	۲	۳	۴
۵۷	۱	۲	۳	۴
۵۸	۱	۲	۳	۴
۵۹	۱	۲	۳	۴
۶۰	۱	۲	۳	۴
۶۱	۱	۲	۳	۴
۶۲	۱	۲	۳	۴
۶۳	۱	۲	۳	۴
۶۴	۱	۲	۳	۴
۶۵	۱	۲	۳	۴
۶۶	۱	۲	۳	۴
۶۷	۱	۲	۳	۴
۶۸	۱	۲	۳	۴
۶۹	۱	۲	۳	۴
۷۰	۱	۲	۳	۴
۷۱	۱	۲	۳	۴
۷۲	۱	۲	۳	۴
۷۳	۱	۲	۳	۴
۷۴	۱	۲	۳	۴
۷۵	۱	۲	۳	۴
۷۶	۱	۲	۳	۴
۷۷	۱	۲	۳	۴
۷۸	۱	۲	۳	۴
۷۹	۱	۲	۳	۴
۸۰	۱	۲	۳	۴
۸۱	۱	۲	۳	۴
۸۲	۱	۲	۳	۴

۸۳	۱	۲	۳	۴
۸۴	۱	۲	۳	۴
۸۵	۱	۲	۳	۴
۸۶	۱	۲	۳	۴
۸۷	۱	۲	۳	۴
۸۸	۱	۲	۳	۴
۸۹	۱	۲	۳	۴
۹۰	۱	۲	۳	۴
۹۱	۱	۲	۳	۴
۹۲	۱	۲	۳	۴
۹۳	۱	۲	۳	۴
۹۴	۱	۲	۳	۴
۹۵	۱	۲	۳	۴
۹۶	۱	۲	۳	۴
۹۷	۱	۲	۳	۴
۹۸	۱	۲	۳	۴
۹۹	۱	۲	۳	۴
۱۰۰	۱	۲	۳	۴
۱۰۱	۱	۲	۳	۴
۱۰۲	۱	۲	۳	۴
۱۰۳	۱	۲	۳	۴
۱۰۴	۱	۲	۳	۴
۱۰۵	۱	۲	۳	۴
۱۰۶	۱	۲	۳	۴
۱۰۷	۱	۲	۳	۴
۱۰۸	۱	۲	۳	۴
۱۰۹	۱	۲	۳	۴
۱۱۰	۱	۲	۳	۴
۱۱۱	۱	۲	۳	۴
۱۱۲	۱	۲	۳	۴
۱۱۳	۱	۲	۳	۴
۱۱۴	۱	۲	۳	۴
۱۱۵	۱	۲	۳	۴
۱۱۶	۱	۲	۳	۴
۱۱۷	۱	۲	۳	۴
۱۱۸	۱	۲	۳	۴
۱۱۹	۱	۲	۳	۴
۱۲۰	۱	۲	۳	۴
۱۲۱	۱	۲	۳	۴
۱۲۲	۱	۲	۳	۴
۱۲۳	۱	۲	۳	۴

۱۲۴	۱	۲	۳	۴
۱۲۵	۱	۲	۳	۴
۱۲۶	۱	۲	۳	۴
۱۲۷	۱	۲	۳	۴
۱۲۸	۱	۲	۳	۴
۱۲۹	۱	۲	۳	۴
۱۳۰	۱	۲	۳	۴
۱۳۱	۱	۲	۳	۴
۱۳۲	۱	۲	۳	۴
۱۳۳	۱	۲	۳	۴
۱۳۴	۱	۲	۳	۴
۱۳۵	۱	۲	۳	۴
۱۳۶	۱	۲	۳	۴
۱۳۷	۱	۲	۳	۴
۱۳۸	۱	۲	۳	۴
۱۳۹	۱	۲	۳	۴
۱۴۰	۱	۲	۳	۴
۱۴۱	۱	۲	۳	۴
۱۴۲	۱	۲	۳	۴
۱۴۳	۱	۲	۳	۴
۱۴۴	۱	۲	۳	۴
۱۴۵	۱	۲	۳	۴
۱۴۶	۱	۲	۳	۴
۱۴۷	۱	۲	۳	۴
۱۴۸	۱	۲	۳	۴
۱۴۹	۱	۲	۳	۴
۱۵۰	۱	۲	۳	۴
۱۵۱	۱	۲	۳	۴
۱۵۲	۱	۲	۳	۴
۱۵۳	۱	۲	۳	۴
۱۵۴	۱	۲	۳	۴
۱۵۵	۱	۲	۳	۴
۱۵۶	۱	۲	۳	۴
۱۵۷	۱	۲	۳	۴
۱۵۸	۱	۲	۳	۴
۱۵۹	۱	۲	۳	۴
۱۶۰	۱	۲	۳	۴
۱۶۱	۱	۲	۳	۴
۱۶۲	۱	۲	۳	۴
۱۶۳	۱	۲	۳	۴
۱۶۴	۱	۲	۳	۴



۱۶۵	۱	۲	۳	۴
۱۶۶	۱	۲	۳	۴
۱۶۷	۱	۲	۳	۴
۱۶۸	۱	۲	۳	۴
۱۶۹	۱	۲	۳	۴
۱۷۰	۱	۲	۳	۴
۱۷۱	۱	۲	۳	۴
۱۷۲	۱	۲	۳	۴
۱۷۳	۱	۲	۳	۴
۱۷۴	۱	۲	۳	۴
۱۷۵	۱	۲	۳	۴
۱۷۶	۱	۲	۳	۴
۱۷۷	۱	۲	۳	۴

۱۷۸	۱	۲	۳	۴
۱۷۹	۱	۲	۳	۴
۱۸۰	۱	۲	۳	۴
۱۸۱	۱	۲	۳	۴
۱۸۲	۱	۲	۳	۴
۱۸۳	۱	۲	۳	۴
۱۸۴	۱	۲	۳	۴
۱۸۵	۱	۲	۳	۴
۱۸۶	۱	۲	۳	۴
۱۸۷	۱	۲	۳	۴
۱۸۸	۱	۲	۳	۴
۱۸۹	۱	۲	۳	۴
۱۹۰	۱	۲	۳	۴

۱۹۱	۱	۲	۳	۴
۱۹۲	۱	۲	۳	۴
۱۹۳	۱	۲	۳	۴
۱۹۴	۱	۲	۳	۴
۱۹۵	۱	۲	۳	۴
۱۹۶	۱	۲	۳	۴
۱۹۷	۱	۲	۳	۴
۱۹۸	۱	۲	۳	۴
۱۹۹	۱	۲	۳	۴
۲۰۰	۱	۲	۳	۴
۲۰۱	۱	۲	۳	۴
۲۰۲	۱	۲	۳	۴
۲۰۳	۱	۲	۳	۴

۲۰۴	۱	۲	۳	۴
۲۰۵	۱	۲	۳	۴
۲۰۶	۱	۲	۳	۴
۲۰۷	۱	۲	۳	۴
۲۰۸	۱	۲	۳	۴
۲۰۹	۱	۲	۳	۴
۲۱۰	۱	۲	۳	۴
۲۱۱	۱	۲	۳	۴
۲۱۲	۱	۲	۳	۴
۲۱۳	۱	۲	۳	۴
۲۱۴	۱	۲	۳	۴

